Št. 9 (727) L. XV.
NOVO MESTO, četrtek,
5. marca 1964

DOLENJSKI LIST

Študijska knjižnica Mirana Jarca Novo mesto

Velika zmota

Ko so nekega urednika tovarniškega časopisa vprašali, zakaj je v listu tako pičla kritika napak, ki jih je kar precej v podjetju, so dobili takle odgovor: »Res je, v časniku je namenjeno premalo prostora kritičnim prispevkom. Veste, naš časopis je razširjen tudi izven podjetja. Ne bi bilo prav, če bi obešali svoje napake na veliki zvon. Skrbeti moramo za dobro ime in ugled svojega podjetja...«

To je velika zmota. Napak ne bi smeli skrivati! Kdor skriva napake, jim s tem podaljšuje življenje. S prikrivanjem se resda za nekaj časa rešimo »velikega zvona«, toda to ni trajna rešitev. Prej ko slej se napake tako razrastejo, da mora nujno priti do njilovega razkritja v javnosti. Le redka napaka uspe ubežati občutljivi leči družbene kritike, žarometu javnosti. Razloček je v tem, da je treba po daljšem času prikrivanja obesiti na veliki zvon precej večjo napako, namesto da bi se bili spoprijeli z njo, dokler je bila še v zametku. To smo videli pred kratkim tudi v našem časniku na znanem novomeškem primeru.

Sedim pri sekretarju nekega občinskega odbora. Vprašujem ga o tem in onem. Pri tem me teži zavest krivde, da premalo poznam probleme, za katere se zanimam, in da bi moral priti na razgovor bolje pripravljen. Že čez čas pa me sekretarjevi odgovori prepričajo, da tudi on premalo pozna probleme svoje občine. Odgovori so preveč konformistični. Ko poslušam sekretarja, se mi zdi, kot da bi mi bral iz načelnih referatov ali programov. Vse mi opiše, kakor bi moralo biti, ne tako, kot je v resnici. Vprašujem ga o kooperaciji. Dobim splošen odgovor o pomenu kooperacije, ki je za kmeta edino realna perspektiva. Sam pri sebi si mislim: Da bi to zvedel, mi ni bilo treba potovati v vašo občino. Mene zanimajo konkretne stvari, denimo proizvodno sodelovanje med konkretno zadrugo in konkretnim kmetom. Ne zanimajo me le splošna načela, ampak predvsem tudi njihovo dejansko uresničenje... Za tak razgovor sva se oba slabo pripravila!

Kaj sem hotel povedati s tem? Opozoriti na škodljivost početja, ko želimo prikazati vse v najlepši luči, samo da ne bi slabo sodili o našem delu. Pri tem se ne zavedamo, da nas javnost ne sodi po tem, kaj si mislimo o svojem delu, marveč ocenjuje delo samo. Ničesar ne moremo skriti pred budnimi očmi javnosti. Zato bi bilo treba brez obotavljanja, z odprtimi kartami pred ljudi: razgrniti pred javnost dosežene uspehe, obenem pa pokazati tudi na napake, da bi se jih v prihodnje lahko uspešneje otresali. Kdor je pred javnostjo odkrit tudi tedaj, ko je treba na dan z napakami, ta ni slabič, njegova odkritost pri obravnavanju napak ne kaže slabosti. Narobe: v taki odkritosti se kaže moč, to je dokaz velike življenjske sposobnosti in žilavega hotenja iti naprej — čedalje hitreje k vse večjemu napredku.

»Le kaj vam je toliko do tega,« me je vprašal občinski funkcionar, »da izbrskate kakšno napako in jo potem objavite v časopisu? Ali ne bi bilo bolje, če bi opozorili na napako samo prizadete ljudi, ne da bi obvestili javnost? Na tako vprašanje je mogoče odgovoriti z opozorilom, da je naša država dežela družbenega samoupravljanja, torej družba, ki ne trpi prikrivanja in kjer se odvija delo vseh organov — dobro in slabo — pred očmi javnosti. Vsak član družbe je soupravitelj družbenih zadev, se pravi tudi s o o d g o v o r e n za vse, kar je dobrega in slabega, zato mora biti o vsem obveščen brez prikrivanja ali olepšavanja.

Nekateri funkcionarji se nemalokrat boje, kaj bo, če se bo o napakah razvedelo v širši javnosti. Kaj bodo rekli ljudje? Pustite nas, tudi brez javnosti bomo odstranili napake! — V resnici bi radi verjeli, da napak sploh ni. Ne bi si radi pokvarili razpoloženja. To je želja še naprej verjeti, da je vse v najlepšem redu, da je vse tako čudovito skladno in da napak sploh ne more biti. Taki posamezniki se mi zde, kot da bi radi zarili glave v pesek; nič videti in si misliti, da je vse dobro, predstavljati si, da je vse tako, kot bi moralo biti, ne pa tako, kot je v resnici. Taki posamezniki bi si morali vzeti za vzgled naše najodgovornejše voditelje, ki se nikoli ne boje povedati čisto resnico, pa če je še tako nevšečna ali, kakor pravimo, če še tako bode v oči. Tovariš Tito je v novoletni poslanici dejal, da so ljudje nejevoljni spričo napak, ki jih delajo nekateri odgovorni ljudje. Ni se bal razkriti čisto resnico, s čimer pa ni zmanjšal pomena doseženih uspehov. Narobe: z našim čedalje večjim napredkom, s poglabljanjem samoupravljanja, ko se bo še bolj povečal interes delovnih ljudi za pravilno urejanje družbenih zadev, bomo našli v sebi še več moči, da bomo govorili tudi o naših slabostih. To ne bo znamenje nemoči, marveč narobe — odsev moči, izraz novih družbenih meril in socialističnih moralnih pravil.

T. G.

NAŠ AKTUALNI KOMENTAR

Za praznik delovnih žena

Konferenca za družbeno aktivnost žena v Novem mestu že, odkar obstaja, posveča največ skrbi problemom zaposlenih žena. S kakšnimi uspehi se lahko doslej ponašamo ter o bodočih nalogah na tem področju nam je v imenu novomeške konference povedala Kristina Plut, uslužbenka Zavoda za zaposlovanje v Novem mestu in dolgoletna javna delavka:

— Od okoli 13.000 zaposlenih v občini je približno 5000 žena. Vedno več se jih vključuje v proizvodnjo, zato je tudi vedno več problemov, ki zadevajo družino, osnovno celico socialistične družbe.

Pri varstvu otrok smo prav v zadnjem času naredili korak naprej, vendar je kljub vsemu varstvo še zmeraj zelo enostransko, saj vključuje le otroke iz večjih krajev, dočim so otroci staršev, ki so zaposleni v družbenem sektorju kmetijstva, še mnogo na slabšem. Nimajo ne varstva in ne urejene prehrane.

Na zborih volivcev so ljudje v Straži, Žužemberku, Bršljinu in Dolenjskih Toplicah, v krajih, ki se industrijsko in turistično razvijajo, izrazili željo po otroški varstveni ustanovi. Matere same ne morejo same nič narediti, če jih krajevne družbenopolitične in gospodarske organizacije pri tem ne podpro. Menim, da bi bilo treba tem ljudem pomagati, da bi čimprej dobili vrtec.

Pri nadaljnjem razširjanju mreže otroških varstvenih ustanov naj bi bolj kot doslej sodelovale gospodarske organizacije v posameznih krajih, saj bi se denar, investiran v varstveno ustanovo, kmalu obrestoval z višjo delovno storilnostjo. V organiziranem varstvu otrok je tudi del skritih rezerv za večjo storilnost, večje prejemke in nadomestilo za uvedbo 42-urnega delavnika. Vsega tega pa se, kot kaže, premalo zavedamo.

Posebno pereče je v Novem mestu varstvu dojenčkov. Ustanove, ki bi sprejemala dojenčke, nimamo, zato zaposlene matere iščejo zanje varstva pri ženah in sorodnikih. Tako varstvo pa je vse prej kot zadovoljivo. Prvič je pretirano drago, drugič pa ni strokovno, saj osebe, ki varujejo dojenčke, niso niti zdravstveno pregledane. Na tem področju bo treba čimprej priti do učinkovitejših rezultatov in menim, da je naloga konference, da se za to zavzame.

Kljub navedenim razmeram pa je še vedno okoli 300 žena prijavljenih za zaposlitev. Predvsem iščejo dela žene iz Novega mesta in bližnje okolice ter iz Šentjernejskega konca. Z redkimi izjemami so to nekvalificirane delavke, zato je njihova zaposlitev problem zase. Največ jih gre na priučitev na delovnem mestu, ostale se pač morajo zadovoljiti z delom, kakršno je trenutno na razpolago. Vse žene in dekleta, tako iz mesta kot z dežele pa si želijo v tovarno.

Vsako leto pred praznikom žena delamo nekakšno izventuro uspehov in neuspehov pri razbremenitvi zaposlene žene. Vedno ugotavljamo napredek, vendar zahteve prehitevajo možnosti, zato je kljub določenim uspehom še vedno kopica perečih neurejenih stvari. Probleme zaposlenih žena in družine pa bi morala reševati vsa družba, posebno pa vsi krajevni činitelji, ker je že davno minil čas, ko smo to prenehali smatrati za ženske zadeve. Občinski odbor SZDL v Novem mestu se je zadnje čase resno zavzel za razširitev otroškega varstva in ostalih nalog, zato lahko z zaupanjem gledamo v bodočnost.

Delovne žene bodo tudi letošnji 8. marec lepo proslavile. Krajevne organizacije SZDL pripravljajo v povezavi s šolami proslave in zakuske, razen tega bodo zaposlene žene praznovale v kolektivih.

V imenu Konference za družbeno aktivnost žena in Socialistične zveze čestitam vsem tovarišicam, zaposlenim v delovnih organizacijah novomeške občine, vsem materam, gospodinjam, posebno pa nekdanjim borkam in aktivistkam, ki so prispevale največji delež žena za današnje lepše življenje nas vseh.

Tončka Šterk je strojna pletilja v obratu II BETI v Črnomlju; kako delajo in živijo proizvajalke v tem podjetju, berite na 4. strani današnje številke!

ZA OSMI MAREC, MEDNARODNI PRAZNIK ŽENA, ISKRENO ČESTITAMO VSEM NAŠIM NAROČNICAM, BRALKAM IN SODELAVKAM. S POZDRAVI JIM HKRATI POŠILJAMO NAJBOLJŠE ŽELJE ZA NADALJNJE USPEŠNO SAMOUPRAVLJANJE IN SODELOVANJE PRI UTRJEVANJU NAŠEGA KOMUNALNEGA SISTEMA!

UREDNIŠTVO
DOLENJSKEGA LISTA

„Najprej pred svojim pragom...“

Na posvetu, ki ga je sklical predzadnji teden ObSS Novo mesto, so ugotovili: težav ne manjka, vendar smo dolžni najprej odpraviti te, ki so odvisne od nas. V razpravi so prav zato našteli celo kopico notranjih rezerv, ki so še vedno skrite v gradbeništvu, pa tudi v gradbeni industriji. Razveseljivo je dejstvo, da so se na tak način lotili razprave predstavniki dveh panog, ki delata v mnogo težjih pogojih kot industrija. Tako predstavniki sindikalnih podružnic, kot tudi samoupravnih organov, ki so se zbrali na posvetu, so v razpravi dokazali, da je družbena zavest v njihovih vrstah dokaj razvita. Posvet ni razčistil vseh vprašanj, to pa tudi ni bil njegov namen. Kljub temu pa ga lahko ocenimo kot dragocen prispevek k pripravam za uresničitev dveh pomembnih nalog: 42-urnega delovnega tedna in odprave kategorije osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev.

Predstavniki gradbene industrije so že v začetku posveta ugotovili, da vsa podjetja njihove panoge v dolenjskem bazenu poslujejo z večjo ali manjšo izgubo. Edina izjema je Opekarna Kanižarica, ki je na pavšalnem obračunu. Od leta 1961 so cene gradbenih materialov pod kontrolo. Odtlej so se več ali manj podražile cene surovin in pomožnih materialov: pogonska goriva, električna energija, plinsko olje itd. Premog npr. se je podražil, tako da stane izdelava ene opeke 2 din več. Zahtevki za zvišanje cen izdelkov so bili zavrnjeni, češ da je opeka v Sloveniji že tako za 2 din višja od cene v ostalih republikah. In vzroki? Na posvetu so povedali, da so v ostalih republikah investirali v gradbeno industrijo 50 milijard dinarjev. S tem so podaljšali sezono na vse leto, naše opekarne pa še vedno delajo samo po osem mesecev. To jih v obračunu prispevkov močno prizadene, ker ne morejo dohajati industrije, ki dela 12 mesecev.

Nesmotrne investicije se maščujejo

To, kar smo na našem področju investirali v opekarne, je bilo žal nesmotrno. Sodobna opekarna mora imeti krožno peč, ustrezne strojne naprave za izdelavo surove opeke in sušilne naprave. Vse troje omogoča proizvodnjo v zimskih mesecih in v deževnem obdobju. Nobena naša opekarna nima takšne kompletne opreme. Vse so nedograjene, vložena sredstva pa ne vračajo naložb. Vrhu vsega pod danes veljavnimi pogoji kreditiranja opekarne niso sposobne najeti posojilo za dograditev. Investicijskih posojil na daljšo odplačilno dobo ni več, za odplačilo v petih ali šestih letih pa niso sposobne. Od modernizacije proizvodnih po-

(Nadaljevanje na 3. str.)

Pred 20 leti je bil ustanovljen denarni zavod Slovenije

V sklopu proslav ob 20-letnici SNOS bo 12. marca v Črnomlju spet pomembna slovesnost. Na ta dan pred dvajsetimi leti je predsedstvo SNOS izdalo odlok o ustanovitvi denarnega zavoda Slovenije ter novoustanovljenemu zavodu hkrati izdalo pooblastilo za izdajo plačilnih bonov po eno, pet in deset lir. To je pomenilo uvedbo prvega slovenskega lastnega denarnega sredstva, hkrati pa temelj novemu denarnemu zavodu.

Ob ustanovitvi je Denarni zavod Slovenije posloval še nekaj časa v Rogu, junija 1944 pa se je preselil v Črnomelj, kjer je deloval vse do osvoboditve. — Več bomo o tem poročali prihodnji teden.

VREME

OD 5. DO 15. MARCA

Okrog 7., 11. in 15. marca padavine s snegom do nižin, hkrati močna ohladitev z burjo. V ostalem suho oz. lepo in postopno topleje.

Dr. V. M.

Kadri po hitri metodi

● Temu in onemu podjetju ne gre. Za opravičilo izumijo »objektivne razloge«, »višjo silo« in podobno. Nimamo kadrov, pravijo. In res jih nimajo. Dobili pa bi jih hitro, če . . .

● . . . bi pokazali za izobraževanje, ki je organizirano pri Zavodu za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti dela v Novem mestu, malce več posluha in volje pri financiranju izobraževalnih oblik.

Trenutno teče v Novem mestu prvi oddelek večerne srednje tehnične šole strojne stroke. Obiskuje ga 28 slušateljev, ki so pripravljalni tečaj opravili v Novem mestu in Trebnjem. Prispevke za šolanje plačajo slušatelji oziroma podjetja. 2. marca pa se je pričel zadnji letnik oddelka tehnične strojne in lesnoindustrijske srednje šole. Začetni tečaj gradbene delovodske šole z matično šolo v Ljubljani obiskuje 22 kandidatov. Šolanje traja tri leta, izvedeno pa bo v treh zimskih sezonah. Največ kandidatov je iz SGP Pionir in Cestnega podjetja.

Zelo delavna je sekcija ekonomske-komercialne šole, v okviru katere je tečaj za gospodarsko matematiko (18 slušateljev). Za ta tečaj je veliko zanimanja. Privlačno je tudi to, da pride profesor matične šole na posvetovanje in izpite kandidatov v Novo mesto zastonj, če je teh od 10 do 15.

V sodelovanju z izobraževalnimi centri SGP Pionirja in cestnega podjetja se odvija tudi strokovni tečaj za priučene strojnike v gradbenih podjetjih V »Beti« (Metlika) pa daljši tečaj, ki zajema strokovno ekonomsko izobrazbo za pridobitev interne kvalifikacije.

Glede na potrebe in zanimanje je v pripravi še vrsta tečajev, seminarjev in šol. Tako bo v jeseni začel delati elektrotehniški oddelek in oddelek lesne stroke na večerni STS, ki ju bodo razpisali že v maju.

Največ šol, seminarjev in tečajev je takih, da delajo zaradi resničnih potreb gospodarskih organizacij. Gospodarske organizacije so torej zainteresirane, da jim zavod vzgoji take in take kadre, manj pa za to, da bi primaknile sredstva za tako izobraževanje. Vsaj vse ne, ker je treba vedeti, da so nekatere gospodarske organizacije svojim zaposlenim nudile ne samo ugodnosti na delovnem mestu, pač pa so jih tudi štipendirale. Žal, nimajo takega posluha vse organizacije, zato morajo vse stroške izobraževanja slušatelji sami plačati.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Iskanje novih rešitev

Ciper, otok, kjer se je rodil Homer, doživlja drugo dramo po zadnji vojni. Pet let — od 1955. do 1960. leta — je tekla krl. Nato so v Londonu podpisali sporazum o rešitvi ciprskega vprašanja, lani decembra so znova zareglijale strojnice, strasti so ponovno eksplodirale.

Položaj je danes tak, da Turki ne priznavajo centralne oblasti in govore o grški vladi na Cipru, grških ministrih, ciprski Grki pa kažejo s prstom na Ankaro in opozarjajo na manevre turške mornarice v bližini otoka, na grožnjo intervencije turške armade, na terorizem turškega prebivalstva na otoku. Obtožbe z obeh strani se kopičijo od dneva do dneva.

Drama Cipra, ki jo spremljamo kot da bi se odigravala pred nami na filmskem platnu, je sicer že dosegla svoj vrhunec, vendar bo, kakor vse kaže, zelo dolga. Vse, kar lahko store Združeni narodi, je, da posredujejo, da pride na otoku do znosnega sožitja, da preneha prelivanje krvi in se tako sčasoma zacelijo najhujše rane. Končni sporazum pa je in ostane stvar Grkov in Turkov. Nihče jim ga ne more vsiliti, skleniti ga morajo sami med seboj in v svojem interesu.

To pa bo dolg proces. Kar poglejmo zgodovino. Kako počasi so se reševala vsa vprašanja.

Irsko vprašanje! Še danes ni rešeno, Irci zahtevajo ves otok, tudi severni del Irske, tisti, v katerem imajo protestanti večino in je danes del Velike Britanije.

Nemško vprašanje! Prav nič ne kaže, da bi se rešilo letos ali drugo leto. In vendar je že skoraj dvajset let od vojne. Hladna vojna je razdelila Nemčijo na dve polovici, hladne vojne ni več, vendar je razdelitev na Zahodno in Vzhodno Nemčijo ostala.
Med Severno in Južno Korejo gre težka železna zavesa.

Vietnam! Hladna vojna je razdelila Vietnam na dve meloni. Med Severnim in Južnim Vietnamom se je spustila leta 1954 neprodirna bambusova zavesa. Obe državi obtožujeta druga drugo za kršitev ženevskih sporazumov.

Palestina! V načrtu Združenih narodov je bilo, da se ustanovi na ozemlju nekdanjega britanskega mandata Palestina skupna židovsko-arabska država. Namesto te imamo danes Izrael, vzhodni del Palestine pa je postal sestavni del Jordanije.

Kašmir! »Srečna dolina« na zahodnem krilu Himalaje, jabolko spora med Indijo in Pakistanom. Že od 1949 se vleče spor, že petnajst let vodita Indija in Pakistan zaradi te petmilijonske deželice, velikosti dve tretjini Jugoslavije, pravo hladno vojno. Pakistan se je zaradi Kašmira celo približal Pekingu, zagotovil si je podporo kitajske diplomacije. Indija pa si je seveda zagotovila podporo na Zahodu pa tudi v Moskvi.

Sami problemi, ki čakajo na rešitev. Zaradi Koreje smo imeli korejsko vojno, zaradi Cipra pa vojne zagotovo ne bo, morda lahko zapišemo, da je tudi nevarnost državljanske vojne že mimo. Ko bodo prišli mednarodni oddelki na otok, ti bodo pod okriljem Združenih narodov, bo začela napetost popuščati.

Toda premirje še ne pomeni miru, še ne pomeni, da se bodo britanske čete umaknile, da se bo gospodarsko življenje obnovilo in da bo postal Ciper iz jabolka spora most miru in sodelovanja med Atenami in Ankaro, med Grčijo in Turčijo.

Dejstvo je namreč, da ciprske nacionalnosti še ni, in da imamo na otoku Grke in Turke. Prvi gledajo v Atene, drugi hodijo na univerzo v Carigrad, iščejo politične zaščite v Ankari itd.

Dejstvo je tudi, da je Turkov na otoku le 18% in da nimajo v svojih rokah nobenega večjega mesta. Otok je po svojem značaju grški, a formalno ni nikoli pripadal Grčiji. Ciper je le 60 kilometrov od turške obale, do Aten pa je kar 600 km.

Vsaka rešitev bo morala zato upoštevati vse te in še druge momente.

Politični zemljevid je poln eksplozivnih situacij, vendar lahko danes ugotovimo tole: nikjer na svetu se usoda narodov ne rešuje z vojno. Konec februarja so se razširile govorice, da bodo Američani prenesli vojaške operacije z Južnega tudi v Severni Vietnam, vendar jih je pozneje Washington sam demantiral. Zmagal je torej razum.

ZROP v Semiču uspešno dela

Krajevna organizacija Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev šteje v Semiču 123 članov in je hkrati s tem ena najdelavnejših v tem kraju. Na občnem zboru 16. februarja so se pomenili o sedanjem delu ter razpravljali tudi o tem, kaj bo treba ukreniti v bodoče. Lani so opravili dva testa. Prvega se je udeležilo malo članov, pa tudi rezultati testa niso bili najboljši. Veliko boljše je bilo na drugem testu, ko je bila udeležba številna, več kot polovica udeležencev pa je dosegla odlično in prav dobro oceno. Nezadostnih ocen je bilo na drugem testu le 15 odst.

Organizacija se bo še bolj kot doslej posvetila izobraževanju članov. Za pomoč bodo zaprosili učitelje, vsi člani pa se bodo naročili na glasilo Vojni informator. Sklenili so prirediti več predavanj za prebivalstvo. Pogovorili so se tudi o pomoči članov UROJ pri pisanju krajevne kronike iz NOB, ki bo zajela vse pomembnejše dogodke in kraje.

F. D.

Smrt na snegu

28. februarja zvečer se je 66-letni Jože Sašek iz Smolenje vasi 4 vračal iz svojega vinograda. Blizu potoka pri Loki v okolici Velikega Slatnika se je ustavil in legel. Naslednjega dne so Saška našli mrtvega. V precej hudem mrazu je na snegu zmrznil.

Za vodovod v Gradcu vse pripravljeno

Morda je še prezgodaj trditi, pa vendar: tudi v Gradcu bodo kmalu dobili pitno vodo. Tamkajšnji prebivalci kot prebivalci drugega največjega kraja v metliški občini, živijo zadnje čase v velikem upanju, da bo akcija za gradnjo vodovoda uspela. Kot kaže, se jim bo želja kmalu izpolnila.

Važno je poudariti, da akcija presega lokalne ali celo občinske meje. Kot je znano, bodo prispevali sredstva republiški odbor RK, okraj in matična občina. Metliška občina se je že obvezala, da bo prispevala 7 milijonov dinarjev. Od tega bo okrog 7 milijonov dinarjev porabljenih v črnomaljski občini, odkoder bo vodovod napeljan.

Navdušenje gradaških prebivalcev je nepopisno. Pripravljeni pa so za gradnjo vodovoda tudi sami prispevati eni s prostovoljnim delom, drugi z denarjem, tretji z raznimi uslugami, o čemer so se pomenili na vrsti sestankov. V akciji ne sme izostati noben domačin.

Razburjanje, kadar ni potrebno

Na vasi ne mine pogovor, da se ne bi mimogrede obregnil ob visoke davke, ki jih morajo plačevati kmetovalci iz Semiča in okolice. Pri ostarelih kmetih bi bilo res potrebno nekaj ukreniti. O tem zadnje čase veliko razpravljajo. Pri tem menijo, da so često visokim davkom krivi kmetovalci sami, ker samo godrnjajo, ne vedo pa, od česa vse plačujejo davke. Malo gospodarjev si je o tem na jasnem. Malokdo ima tudi kopijo in vse posestne liste. Za dobrega gospodarja je to najvažnejše. V semiškem predelu plačujejo kmetovalci davke pretežno od vinogradov, čeprav že davno niso več podobni urejenim vinogradom. Ljudje ne javljajo sprememb kultur na svojih površinah, zato je stanje po katastru precej drugačno od dejanskega. Godrnjanja bi bilo manj, če bi bile te stvari urejene, davčni uslužbenci pa bi imeli lažje opravilo.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Romunska partijska delegacija je prispela te dni v Peking. Tuje agencije poročajo, da je bil sprejem hladen in da ni bilo na letališču nobenih pozdravnih govorov in običajnega ceremoniala. Romunsko delegacijo vodi član politbiroja Romunske delavske partije Ion Gheorghe Maurer.

● Duncan Sandys prispel v Kampalo. Z obiskom v glavnem mestu Ugande je začel britanski minister Commonwealtha turneno po treh vzhodnoafriških deželah — Ugandi, Keniji in Tanagnjiki. V teh deželah je prišlo januarja do vojaških nemirov.

● »Ne zahtevam nobenih privilegijev zase,« je izjavil nekdanji vodja kurdskega upora Mustafa el Barzani. Barzani je imel v gorah Iraka, na meji s Turčijo, tiskovno konferenco, ki se je je udeležilo devet tujih dopisnikov, o vsebini sporazuma, ki je bil nedavno sklenjen, pa ni hotel povedati nobenih podrobnosti.

● V Gabonu so bili spet neredi, vendar se je položaj spet normaliziral. Najhujše borbe so bile v bližini predsedniške palače v Librevillu, glavnem mestu dežele. Predsednik republike M'ba je apeliral na prebivalstvo, da se vzdrži vseh sovražnosti in vrne na delo.

● Vse več je znakov, da bo de Gaulle še letos obiskal Sovjetsko zvezo. Tja ga je povabil Hruščov že leta 1960, ko je bil sam na obisku v Franciji. De Gaulle bo 16. marca prispel na tridnevni uradni obisk v Mehiko, povabil ga je predsednik Adolfo Lopez Mateos.

● Tudi Nepal sprejel povabilo, da se udeleži konference nevezanih držav. Na pripravljalni konferenci v Colombu, na Cejlonu bo zastopal Nepal veleposlanik v Indiji in na Cejlonu Kanal. Hkrati s pripravami za konferenco neangažiranih držav — ta bo v Kairu — se pripravlja tudi konferenca azijskih in afriških držav — ta bo v Bandungu, na Javi.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

ZDRUŽITE NAPORE ZA NAPREDEK KMETIJSTVA IN NAŠE VASI

● V ponedeljek in torek je bil v Ljubljani plenum glavnega odbora SZDL Slovenije, ki je obravnaval aktualne probleme kmetijstva in vasi. Referat o tem je imel član izvršnega odbora glavnega odbora SZDL Rudi Čačinovič, ki je uvodoma poudaril, da je hitri in dinamični razvoj družbenega sektorja kmetijstva v zadnjih letih ustvaril temelje za nadaljnjo in pospešeno socializacijo vasi. Pospešen nadaljnji razvoj pa zahteva še bolj enotne skupne napore in nastop vseh progresivnih subjektivnih sil. To terja zdaj med drugim tudi začetek realizacije perspektivnega razvoja kmetijstva, saj je letošnje leto že prvo leto sedemletnega razvoja.

Referent je nadalje poudaril, da stopnja rasti kmetijske proizvodnje zaostaja za hitro rastjo potreb po kmetijskih tržnih proizvodih in surovinah. Zato je potrebno čimhitrejše povečevati kmetijsko proizvodnjo in kmetijske tržne viške. Dosedanji rezultati kmetijskega razvoja so dokazali, da je možno hitro povečanje tržne proizvodnje le z uporabo modernih agrotehničnih metod, se pravi z intenzivnimi obdelovalnimi metodami. Dosedanji razvoj je omogočil delno uporabo modernejše agrotehnike tudi na zasebnem sektorju, čeprav so jo omejevale lastninske pregrade, predsodki, slabi organizacijski pristopi, konservativna nezaupanja itd.

Referant je nato naštel aktualne probleme kmetijstva in vasi ter jih seveda razčlenil in nakazal tudi rešitve. Na prvem mestu je poudaril poglavitno neskladje: pomanjkanje zemlje in premajhno rastlinsko proizvodnjo družbenih posestev ter nesorazmerno večje zmogljivosti staleža živine oziroma kapacitet za živalsko proizvodnjo. To nesorazmerje je vzrok različnih izgub in nerentabilne proizvodnje mesa in mleka, saj zavzema krma 65 odstotkov strukture proizvodnih stroškov. Ta problem narekuje pospešeno pridobivanje zemljišč za intenzivno družbeno proizvodnjo, pri čemer mora biti osnova za delo izdelan načrt in koordinirana akcija vseh činiteljev.

V referatu so nadalje razčlenjeni tile problemi in naloge: potreba po maksimalnem izkoriščanju investicijskih vlaganj in maksimalni mobilizaciji delovnih kolektivov kmetijskih organizacij za iskanje notranjih rezerv; omogočiti kmetijstvu primeren položaj in pogoje za skrbno gospodarjenje in primerne osebne dohodke ter nadaljnja vlaganja; pospeševati pogodbeno povezavo med kmetijskimi zadrugami in družbenimi posestvi ter trgovskimi in predelovalnimi organizacijami, da bi preprečili negotovost in težave proizvajalca in potrošnika, ki ju oba prizadenejo oscilacije cen; zagotoviti koordinacijo izgradnje na podlagi skupnega programa in združevanja sredstev gospodarskih organizacij, če je to v interesu materialne krepitve družbenega kmetijstva, njegove večje akumulativnosti in sposobnosti za nadaljnjo pospešeno modernizacijo in intenziviranje proizvodnje; pospeševati razvoj notranjih odnosov v kolektivu, dosledno izvajati načelo delitve po delu in osebnem prizadevanju, ob istočasnem povezovanju rezultatov delovne enote in celotne delovne skupnosti; s proizvodnim sodelovanjem intenzivirati proizvodnjo tudi na zasebnem sektorju, in sicer tako, da bodi kmet delovni partner, ki ima vse pravice, da pri tem uveljavlja načelo nagrajevanja po vloženem delu; napore družbene skupnosti za preobrazbo kmetijstva in vasi je treba integrirati v komuni, se pravi v družbeno-politični skupnosti, ki mora na današnji stopnji družbenega razvoja skrbeti za pospešeno razširitev družbenega sektorja predvsem z razširitvijo zemljišč, kjer je to le možno in ekonomsko upravičeno.

V tem smislu, kakor so bili nakazani in razčlenjeni problemi v referatu, kar je izredno živahna razprava potrdila in bogato ilustrirala s primeri iz prakse, je sprejel plenum priporočila in jih naslovil na vse organizacije Socialistične zveze na terenu.

● Zaradi pomanjkanja prostora v okviru tega pregleda bomo navedli le nekaj najvažnejših dogodkov iz preteklega tedna. Tako naj omenimo, da se je mudil na obisku v Sloveniji predsednik zveznega izvršnega sveta Petar Stambolić, ki je obiskal nekatere večje slovenske kolektive, kjer se je zanimal za njihove uspehe in težave. Posvetovanja bank v Ljubljani se je udeležil guverner NB Nikola Miljanić, ki je ob tej priložnosti izjavil, da letošnji povečani obratni krediti niso vzrok nastalih motenj na trgu, čeprav je tudi na kreditnem področju nevarnost, da se ustvari kupna moč, ki ne izvira iz delitve dohodka in ki nima protipostavke v ustreznem blagu. Izmed kopice pomembnih dogodkov naj omenimo tudi sejo republiškega izvršnega sveta, na kateri so obravnavali predlog zakona o taksah na proizvajalna in druga delovna sredstva, ki so v državljanski lasti, in pri tem menili, da je umestna diferenciacija taks glede na različnost lege zemljišč in ekonomske pogoje. Nazadnje naj posredujemo še vest o tem, da je Jugoslovanska investicijska banka odobrila kredit za 5 novih elektrarn, med njimi tudi za HE Srednja Drava I in za termoelektrarno Trbovlje II.

Promet manjši, a zelo živahen

Prvi ponedeljek v marcu je bil na novomeškem sejmišču običajni večji živinski sejem. Prašičev je bilo pripeljanih 542, prodanih 528, govedi pa 173 glav, od katerih so jih 78 spravili v promet. Kupčije so bile razen redkih izjem sklenjene »na čez«. Govedo so kupovali samo zasebni kmetovalci, zadruga in mesarija tokrat nista odkupovali. Prašički so veljali 8.500 do 13.000 din, voli 135.000 do 190.000 din, krave 60.000 do 150.000 din in mlada živina 60.000 do 120.000 din.

Majda Ferbar dela zdaj v srednji medicinski šoli v Novem mestu še kar v črni šolski halji; dekleta bodo te dni dobila predpisane obleke za srednji medicinski kader. Več o ženski mladini v tej šoli berite danes na 4. strani današnje številke!

Fičke bomo dobivali tako kot doslej

V zadnji številki smo poročali o sporu, ki je nastal v Sloveniji v zvezi s prodajo avtomobilov tovarne Zastava iz Kragujevca. Na posvetu na republiški Gospodarski zbornici so se 26. februarja sestali vsi zastopniki iz Slovenije s predstavniki Zastave in spor razčistili. Ugotovljeno je bilo, da so pogodbe, ki jih je nudil ostalim zastopnikom v Sloveniji v podpis Slovenijavto kot generalni zastopnik Zastave, nesprejemljive. Predstavnik republiškega sekretariata za blagovni promet je poudaril, da so takšni spori v obdobju, ko naše gospodarstvo stremi za integracijo in sodelovanje, nepotrebni in da bi bilo od prizadetih organizacij pričakovati, da jih bodo znale rešiti brez tolikšnega razburjenja. Na posvetu je bilo dogovorjeno, da bo oskrba slovenskega trga z avtomobili proizvodnje Zastava potekala letos na isti način kot lani. Vsi slovenski zastopniki se bodo ta teden zbrali v Kragujevcu, se tam o tem dogovorili ter z Zastavo podpisali pogodbe.

Leskovac v Srbiji vabi že dvanajstič

Od 20. do 28. junija bo v Leskovcu že XII. mednarodni sejem tekstilne industrije in tekstilnih strojev. Organizatorji so že dobili veliko prijav naših znanih proizvajalcev tekstilnega blaga, prijavljajo pa se tudi tuja podjetja, ki bodo presenetila obiskovalce z nekaterimi najnovejšimi izdelki s svetovnega trga.

Medobčinska kulturno-prosvetna revija v Črnomlju

V maju bo v Črnomlju medobčinska revija kulturno-prosvetnih dejavnosti. Takrat bodo Črnomaljčani gostitelji mnogih pevskih zborov in drugih kulturnih skupin iz dolenjskega in spodnjeposavskega področja. Hkrati s tem bodo seveda deležni redke priložnosti ogledati si tolikšen niz kulturnih prireditev Minulo soboto je bil v Črnomlju prvi razgovor predsednikov občinskih svetov Svobod iz občin, ki se bodo revije udeležile. Pomenek se je sukal prevsem okoli organizacijskih zadev in tega, kako bo revija potekala.

Plenum občinskega odbora SZDL v Novem mestu

V ponedeljek, 9. marca, bo občinski odbor SZDL v Novem mestu na razširjenem plenumu razpravljal o nadaljnjem razvoju kmetijstva ter o davčni politiki v občini. Na predhodnem sestanku so politični aktivisti in strokovnjaki s tega področja ugotovili, da je treba to vprašanje obravnavati pred odborom Socialistične zveze; zavzeti bo treba določena stališča, ki jih bodo nato raztolmačili občanom.

„Najprej počistimo pred svojim pragom“

(Nadaljevanje s 1. str.)

stopkov z novo opremo si torej ne morejo veliko obetati. Tako so ugotovili na posvetu.

Kaj storiti? Produktivnost bodo lahko povečali za približno 4 odstotke z boljšo organizacijo dela. Vse ostalo je odvisno od nove mehanizacije, ker je dosedanja že močno dotrajala. Da bi opravili kategorijo osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev, bi morali povečati storilnost vsaj za 20 odstotkov. Vse torej kaže, da bodo podjetja gradbene industrije morala nato, ko bodo izboljšala organizacijo dela, najti investicijska posojila z daljšo odplačilno dobo ali povečati cene ali pa zaprositi za znižanje družbenih dajatev.

Le »dežnik« za najslabše delavce?

Povprečni osebni dohodki v gradbeni industriji so od 25.000 do 30.000 dinarjev. To pomeni, da prejema velik del delavcev manj kot 25.000 dinarjev na mesec. Med njimi je precej takšnih, ki so jih gradbena podjetja izločila kot neuporabne, in pa Ciganov.

Delovno mesto, ki ne nudi 25.000 dinarjev osebnih dohodkov, je za družbo malo koristno. Vprašajmo se, kako delavca v gradbeni industriji usposobiti, da bo ustvarjal in zaslužil več? Delo v opekarni velja za »umazano«, zato se tu zaposlujejo samo takšni, ki se drugod res ne morejo. Da za povečanje storilnosti ne pridejo v poštev stroji, smo že ugotovili, govoreč o investicijah. Kje je torej rešitev?

Na posvetu so poudarili, da je delavsko samoupravljanje v gradbeni industriji prav zaradi prej opisanega sestava delavcev dokaj nerazvito, pa tudi zelo močna fluktuacija (v opekarni Zalog je lani dosegla 103 odstotke) ne vpliva ugodno. Če upoštevamo, da sta 42-urni delovni teden in odprava kategorije do 25.000 dinarjev pomembni nalogi samoupravnih organov, je tudi s te plati v gradbeni industriji oboje zelo kritično.

Gradbinci: TEŽAV NI MALO!

Tudi gradbinci so ugotovili, da njihov ekonomski položaj ni najboljši. Delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade se giblje v gradbeništvu v razmerju 90 proti 10. Veliko gradbeno podjetje, ki je lani ustvarilo 1 milijardo 600 milijonov dinarjev realizacije, je odvedlo na sklade le 39 milijonov. To je bilo vse, kar je lahko kolektiv namenil za nakup mehanizacije in za potrebe družbenega standarda. Življenjska doba gradbenih strojev je zelo kratka (vozijo jih z gradbišča na gradbišče, poleg tega pa so izpostavljeni vremenskim razmeram), stroji so sorazmerno dragi, bivališča gradbenih delavcev, družbena prehrana in vse ostalo, kar je zaradi standarda treba nuditi, pa velja precej sredstev. Omenili so tudi to: v industriji porabijo za osebne dohodke 43 odstotkov ustvarjenega dohodka, v gradbeništvu pa 57 odstotkov ali za eno četrtino več. V industriji se odvija delovni proces v zaprtem prostoru, neodvisno od vremena in je več ali manj stalen, medtem ko se gradbena operativa seli z gradbišča na gradbišče in je še vedno močno odvisna od letnih časov in vremena. Kljub vsem naštetim dejstvom so se gradbinci na posvetu odločno lotili pometanja pred svojim pragom.

Organizacija dela je velika notranja rezerva

Kategorijo osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev bodo lahko odpravili brez škode za nadaljnji obstoj gradbenih podjetij. Isto velja tudi za uvajanje 42-urnega delovnega tedna. Ugotovili so, da traja delovni čas na nenormiranih in neakordiranih delovnih mestih (teh je precej!) le 5 ali 6 ur na dan, če ocenjujemo delovni učinek. Razen tega je treba upoštevati sezonski značaj gradbeništva, saj delajo delavci le 8 do 9 mesecev na leto. Pomislek o tem, da bi s skrajšanim delavnikom spodbujali k šušmrajenju, je odpadel. Poudarili so, da gradbinec, ki bo z dobro organizacijo dela pri podjetju dovolj zaposlen in primerno plačan, ne bo šušmaril.

Velik vpliv na gospodarnost poslovanja ima mehanizacija. Te je v gradbeništvu še vedno premalo in je izkoriščena le 60-odstotno. Tudi v tem je velika notranja rezerva. Gradbinci si torej lahko veliko obetajo od organizacije dela, saj bodo z njo povečali storilnost in boljše izkoriščali mehanizacijo. Oboje bo prispevalo sredstva za povečanje osebnih dohodkov ter ustvarilo pogoje za odpravo kategorije do 25.000 dinarjev in za uvedbo 42-urnega delovnega tedna.

Za ekonomsko poslovanje so odgovorni strokovnjaki

V mnogih gradbenih podjetjih so strokovnjaki krivi, da delavci na posameznih gradbiščih prejemajo po 16, po 17 ali po 18 tisoč dinarjev na mesec. Zadnje čase se je zelo razpaslo nelojalno tekmovanje, podjetja pa prevzemajo na licitacijah dela pod ceno. Strah, da bo podjetje ostalo brez dela, če nima že v začetku leta sklenjenih pogodb za vse leto, je odveč. Najnižji ponudnik na licitaciji resda zmaga in prevzame delo. Vprašajmo se: ali je gradnja s planirano izgubo za kolektiv koristna? In še to: ali je prav in pošteno, da gradbeni delavci z gradbišča plačujejo izgubo tako, da prejemajo nižje osebne dohodke? Takšni pojavi so več kot zgolj nespametno in negospodarno poslovanje. S takšnimi pogodbami vodstvo in strokovnjaki zanikajo delavsko samoupravljanje, ker izpreminjajo gradbene delavce v poslušno orodje, delavec, čeprav ni kriv, pa plačuje izgubo in njihove napake.

Ta ugotovitev je rodila spoznanje, da so za gospodarnost poslovanja v gradbeništvu odgovorni **strokovnjaki!** od tega, kako se bodo lotili organizacije dela, je v gradbeništvu skoraj v celoti odvisna uresničitev 42-urnega delovnega tedna in odprava osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev na mesec.

Stanovska ljubosumnost in družbeni standard

Skrb delavca naj se kaže tudi v tem, da ob gradbiščih ne bo več barak in podrtij, v katerih bi stanovali gradbinci. Pohvalili so podjetji Pionir in Begrad, ki sta že zgradili samske domove. Ob gradbiščih bodo odslej postavljali lepo urejene zidane provizorije ali pa sodobne montažne lesenjače.

Precej kritik je bilo izrečenih na račun nepojmljive stanovske ljubosumnosti, ki je očitna na velikih gradbiščih. Tam drug ob drugem gradi velike objekte po več gradbenih podjetij. Vsako zase ureja naselja, menze, klubske prostore in ostalo za delavce. Mar ne bi bilo skupno naselje ob velikem gradbišču veliko cenejše? Na ta način bi lahko znatno zmanjšali stroške, saj velja družbeni standard v gradbeništvu veliko denarja. Tako prihranjena sredstva bi lahko porabili bodisi za povečanje osebnih dohodkov, bodisi za pocenitev gradenj.

Beseda je tekla tudi o pojavu univerzalnosti v gradbeništvu: vsa podjetja želijo imeti v svojem sestavu vse, od projektive do stranskih obratov, češ da bodo šele nato »samostojna«... Za takšno »samostojnost« je potrebnih veliko ljudi, stroški so seveda večji, učinek pa je zelo majhen, kot uči praksa. In še nekaj: univerzalnost te vrste onemogoča pametno delitev dela v gradbeništvu, onemogoča uvajanje sodobnih postopkov in gradbenih strojev, ki so zelo dragi, hkrati s tem pa onemogoča kooperacijo med gradbenimi podjetji, čeprav bi z njo lahko občutno znižali mnoge stroške.

Na posvetu so sprejeli sklep, da bodo letos v gradbeništvu in gradbeni industriji na letnih konferencah sindikalnih podružnic razpravljali predvsem o produktivnosti dela v širšem smislu. Predmet razprave naj bo produktivnost tiste vrste, ki bo ustvarila pogoje za uvedbo 42-urnega delovnega tedna in za odpravo kategorije osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev na mesec.

Obvestilo kupcem avtomobilov »Zastava«

Obveščamo vse, ki so v letu 1963 nabavili avtomobile »Zastava« 750 in 1300 pri trgovskem podjetju »Železnina — Avtodeli« v Novem mestu in na osnovi predplačila čakali na dobavo, da smo izdelali obračun za obresti. V zvezi s tem pozivamo vse upravičence, da do 1. aprila 1964 leta prevzamejo denar za obresti pri blagajni podjetja ali pa sporočijo svoj naslov, da jim denar nakažemo po pošti.

V Adlešičih: za poldrugi milijon spominkov domače obrti

Odkar so v Adlešičih in v okoliških naseljih oživili že zamirajočo narodno obrt in spet začeli izdelovati pisanice, prtičke in sevnice ter podstavke iz slame, ki se s pridom prodajajo kot turistični spominki, se je ta dejavnost hitro razrasla. Kmetijska zadruga Črnomelj je prek svoje enote v Adlešičih podpisala z izdelovalci pogodbe za 7 milijonov dinarjev izdelkov. Najbolj iskane so pisanice, tkaničeni prtički »samci« v velikosti 70 krat 70 centimetrov, pa tudi manjši tkaničeni prtički v velikosti 18 krat 18 in 22 krat 22 centimetrov. V pravkar minuli zimski sezoni, to je od novembra pa do srede februarja, so izdelovalci oddali za poldrugi milijon dinarjev teh izdelkov. Če upoštevamo, da so v zimskem obdobju 1962-1963, ko se je ta dejavnost komaj pričela razvijati, prodali le za 650 tisoč dinarjev spominkov, je od lani do letos opaziti precejšen napredek. Vsi izdelovalci so zatrdno odločeni z začetim delom nadaljevati.

Zmanjšanje doklade v hribovitih predelih

Občinska skupščina Brežice je lani določila pet skupin za plačevanje občinske doklade od dohodka iz kmetijstva. Namen takšne razporeditve je bil zvišati stopnjo občinske doklade za lastnike zemljišč okoli industrijskih in drugih središč ter zmanjšati davke v odročnih in višinskih predelih.

Na svoji zadnji seji je občinska skupščina odlok o stopnji občinskih doklad od kmetijstva spet spremenila in določila štiri različne davčne okoliše. Tako so ali bodo ukrepale tudi ostale občine v Sloveniji, ki so imele do sedaj poljubno število davčnih okolišev. Zdaj je razdelitev enotna in se ne bodo več porajala nepotrebna nesoglasja.

Po novi razporeditvi so nižinski predeli, na katerih je možna strojna obdelava in kjer so možnosti za družbeno kmetijsko proizvodnjo, uvrščeni v I. okoliš z najvišjimi stopnjami doklade. Pri ostalih skupinah doklade progresivno padajo. Del bivše druge skupine je zdaj v prvi, vsa bivša peta skupina pa je v četrtem okolišu. Na seji skupščine so se v razpravi o spremembi omenjenega odloka oglašali predvsem ravninci, ki imajo večje davčne obveznosti, medtem ko odborniki iz hribovitih predelov niso imeli pripomb.

-ey

»ŽELEZNINA – AVTODELI« – NOVO MESTO

nudi iz zaloge in pod ugodnimi kreditnimi pogoji gospodarskim organizacijam in ustanovam

vse vrste tovornih in specialnih avtomobilov »Zastava« Kragujevac

TOVORNI AVTOMOBILI:

	nosilnost	cena din	kredit	udeležba
Zastava 615-B	1,5 t	2,900.000	3 leta	30 %
Zastava 620-B	2 t	3,120.000	3 leta	30 %
Zastava 620-B kiper — dobava v II. polletju				
Zastava 620-B (šasija)	2 t	3,074.000	3 leta	30 %
SPECIALNI AVTOMOBILI:				
Zastava 620-B za ceste	2 t	3,800.000	3 leta	30 %
Zastava 620-B za kruh	2 t	4,500.000	3 leta	30 %
Zastava 620-B za meso	2 t	4,200.000	3 leta	30 %
Zastava AR-51 camp. sanitet		4,150.000	3 leta	30 %
Zastava AR-51 camp. furgon		4,100.000	3 leta	30 %
Zastava 1300 sanitetni		3,100.000	3 leta	30 %
Zastava 750, pomoč in informacije z vsemi pripomočki		1,723.500		
Zastava 750 za PTT službo		1,090.000		
Zastava 750 za zdravniško službo		1,190.000		+ 30 % ZPD

Za vse osebne avtomobile »Zastava« pa sprejemamo predplačila in prednaročila za dobavo v tekočem letu.

NOVOMEŠKA SMŠ: NA ZAČETKU POTI

Srednja šola za medicinske sestre je bila na našem področju zelo potrebna, predvsem zaradi pomanjkanja srednjih medicinskih strokovnjakov, posebno zdaj, ko gradimo novo bolnišnico, pa tudi s stališča zaposlovanja ženske mladine, ki nima kdove kake izbire poklica v domačem kraju.

Lani septembra je bila v Novem mestu odprta srednja medicinska šola. Ob zaključku prvega polletja so se pokazali uspehi, pa tudi nekatere težave. Šola v sedanjih pogojih nima bodočnosti. Novogradnja je pred durmi.

Letošnji prvi letnik ima 37 dijakinj. Teoretični pouk je v prostorih Zavoda za izobraževanje odraslih, na gimnaziji uporabljajo tamkajšnje kabinete, praktični del pouka, ki zajema precej učnega načrta, pa se odvija deloma v učilnicah gostinske šole, deloma v kabinetu, ki ga je odstopila novomeška bolnišnica. Hvaležni so vsem, ki so šoli pomagali pri organizaciji pouka s prostori, vendar taka raztresenost učilnic predstavlja le začasno rešitev, ki ne more biti sprejemljiva za daljše obdobje. Kako si vodstvo šole zamišlja rešitev iz sedanjih neurejenih razmer, je povedal ravnatelj tov. Slavko Vute:

— Zanimanje za šolo je vedno večje, saj ne mine dan, da se ne bi zglasilo dekle, ki se že zdaj zanima za jesenski vpis. V sedanjih delovnih pogojih pa šola nima bodočnosti. Rešitve ne vidim drugje kot v gradnji novega šolskega poslopja. Tudi javnost in naši pristojni organi, so to spoznali, zato že tečejo priprave in razgovori o gradnji nove stavbe. Idejni načrt zanjo — stala naj bi poleg vajenske šole — je že narejen. Z njim se strinjam, saj zagotavlja primerne učne prostore in delovne pogoje tako naši šoli kot tudi srednji ekonomski šoli, ki ni dosti na boljšem, kot smo mi. Iz medobčinskega investicijskega sklada so sredstva deloma že zagotovljena. Računamo, da bomo še letos začeli graditi, prihodnjo jesen pa se bomo najbrž že vselili v novo poslopje.

V kletnih prostorih centra za rehabilitacijo smo v prostoru brez oken našli skupino deklet s predavateljico Marjano Ahačičevo. Vesela mladina niti dosti ne misli na to, da je prostor, kjer se uči nege bolnika, neprimeren. Na vprašanje, kako je v šoli, sta Majda Ferbar in Magda Gorenc odgovorili:

— V šoli smo zelo zadovoljne. Zbrane pa smo iz vseh koncev in krajev. Majda je iz Smlednika pri Kranju, Magda iz Hrastnika itd. Večinoma imamo pouk dopoldne in popoldne, v soboto pa samo pol dneva. V Novem mestu nam je všeč. Me, ki nismo domačinke, stanujemo skoro vse v internatu, hranimo pa se v dijaški kuhinji.

Če dekleta vprašaš, kako je s hrano, se začnejo takoj muzati. Vsakdo lahko ugane, da tu nekaj ni v redu. Dolgo je trajalo, preden so povedale, da je včasih v solati črv, jajčka koloradskega hrošča so tudi že našli na krožniku, pa polže in travo...

Zvedeli smo še, da se je večina deklet odločila za to šolo iz veselja do poklica medicinske sestre in da jim tudi naporno delo in redke proste urice niso vzele veselja.

Tudi Gorenčeva Magda iz Hrastnika se zdajle uri kar v šolski halji, ko se sklanja nad »bolno« sošolko. Ko bo treba delati zares, se bo včasih še spomnila prvih vaj, ki so jo vpeljale na novomeški srednji medicinski šoli v zanimivosti poklica, katerega si je izbrala

SELA-HINJE: radi bi zgradili novo šolo

Prebivalci te suhokranjske vasice že imajo šolo, vendar dela v nemogočih razmerah. Ker bo tudi v prihodnjih letih še vedno dovolj šolarjev do četrtega razreda, so občani pripravljeni zgraditi novo šolo z lastnimi sredstvi. Pripravili so že precej materiala in zgradili tudi temelje. Z načrti bi radi uspeli, potrebovali pa bi samo manjšo denarno pomoč. -S

Ustanovni sestanek novega društva

Občinski odbor SZDL v Novem mestu bo prihodnji teden sklical ustanovni občni zbor novega društva za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam. V društvu bodo prosvetni in socialni delavci, pa tudi vsi drugi, ki že dolej pomagajo nerazvitim otrokom, kakršnih je v občini precej. Občni zbor novega društva bo v sredo ob 11. uri v dvorani občinske skupščine.

Čestitka iz Osijeka

Za dan žena čestitajo slovenski fantje, ki so pri vojakih v Osijeku: **Stanko Nadu, Alojz Marinčič, Peter Brcar, Mirko Kaplan, Janez Lovšin in Stanko Lunder.**

Matični urad Velika Loka

V februarju ni bilo rojstev izven porodnišnice. — **Poročila sta se:** Janez Dimec, kmetovalec iz Zagorice pri Čatežu, in Rozalija Rebol, kmetovalka iz Raven. — **Umrli sta:** Alojzija Meserko, gospodinja iz Dolenje vasi pri Čatežu, 68; Frančiška Jevnikar, preužitkarica iz Vrhovega pri Šentlovrencu, 76.

Kri, ki rešuje življenja

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Marjan Pureber,** član kolektiva TNZ Novo mesto; **Gabrijel Pust, Vera Jarc, Terezija Žagar, Rihard Resnik,** člani kolektiva Novoteks, Novo mesto; **Ivan Turk, Mirko Kulovec, Branko Turk,** člani kolektiva Industrije motornih vozil, Novo mesto; **Stane Pekarek** z železniške postaje Novo mesto; **Ana Lušič,** gospodinja s Podgrada; **Marija Hrovat,** delavka iz Konca; **Julij Malenšek,** posestnik s Podgrada; **Ivan Bohte,** posestnik iz Vinje vasi; **Alojz Plantan,** posestnik s Pristave; **Angela Regina,** gospodinja iz Velikega Cerovca; **Frančiška Umek,** gospodinja iz Velikega Cerovca; **Terezija Simc,** gospodinja s Pristave; **Francka Lenarčič,** gospodinja s Pristave; **Marija Kmet,** gospodinja iz Mihovca; **Marija Cimermančič,** gospodinja iz Jurne vasi; **Ana Kulovic,** gospodinja s Podgrada; **Terezija Saje,** član kolektiva »Ekonom«, Žabja vas; **Alojz Cimermančič,** posestnik iz Koroške vasi; **Marija Humar,** gospodinja iz Koroške vasi; **Ana Lukšič,** gospodinja iz Jurne vasi; **Marija Bobnar,** gospodinja iz Koroške vasi; **Marija Cvelbar,** član kolektiva osnovna šola Podgrad; **Marija Jankovič,** gospodinja iz Vinje vasi; **Janez Cimermančič,** posestnik iz Jurne vasi; **Franc Kastelic,** posestnik iz Vinje vasi; **Marija Králj,** gospodinja s Pristave; **Marjan Turk,** krojač s Podgrada; **Ivan Brudar,** delavec iz Vinje vasi; **Jože Cimermančič,** posestnik iz Vinje vasi; **Jožefa Staniša,** delavka iz Vinje vasi; **Alojz Turk, Ana Kobe,** člana kolektiva Gozdno gospodarstvo, Novo mesto; **Frančiška Pavlin,** gospodinja iz Vinje vasi; **Alojz Kastelic,** posestnik iz Vinje vasi; **Alojz Turk,** krojač s Podgrada; **Jože Muhič,** delavec iz Jurne vasi; **Ana Pavlin,** delavka iz Vinje vasi; **Anton Kobe,** delavec s Pristave; **Marija Kobe,** član kolektiva Zdravilišče Dolenjske Toplice; **Frančiška Tisov,** gospodinja s Pristave; **Marija Bohte,** delavka iz Vinje vasi; **Hedvika Povše,** gospodinja iz Vinje vasi.

Pozdrav delovnim ženam

Vojaka **Lojze Becele** in **Stefan Srebrnjak** čestitata vsem delovnim ženam iz Smolenje vasi, Velikega Slatnika in Potovrha za njihov praznik 8. marec in jim želita še mnogo uspehov pri delu.

Izključno „ženske" probleme srečamo samo še tam, kjer prevladuje zastarela miselnost med ljudmi

Odbornica občinske skupščine Brežice JOŽICA RECER je po poklicu medicinska sestra in se ukvarja s patronažnim delom. V tej službi je kljub mladosti dobro spoznala socialne in zdravstvene razmere v občini. Izkušnje s svojih obiskov s pridom uporablja tudi kot predsednica občinskega sveta za socialno varstvo. Prepričana je, da socialne problematike ni mogoče ločiti od zdravstvene, zato meni, da je sodelovanje patronažne sestre z družbenimi organizacijami in organi občinske skupščine nujno potrebno. Zato jo redno srečujemo pri društvu prijateljev mladine, Rdečem križu in v drugih organizacijah. Sicer pa naj sama pove kaj več o svojem delu med ljudmi:

»Vaši obiski veljajo predvsem ženam. Povejte nam, če v svojih vsakodnevnih stikih z njimi pogosto naletite na izključno ženske probleme?«

»Pojavljajo se samo še tam, kjer je ostala zastarela miselnost in se v medsebojnih odnosih ni še nič spremenilo. Med mladimi zakonci tega ni opaziti. Žena je enakopravna in delitev dela ter skupno odločanje ni nič novega. V večini mlajših družin ne poznajo več moških in ženskih opravil.

Pri patronažnem delu naletim često na nizek osebni standard. Običajno je to v družinah, kjer je zaposlen samo mož in opravlja nekvalificirano delo. Tam je naloga patronažne sestre, da pomaga vskladiti potrebe z možnostmi, da torej usmerja ženo k pravilni razporeditvi izdatkov. Ob tem spet ne moremo govoriti o ženskem problemu ampak o standardu družin z majhnimi osebnimi dohodki.«

»S kakšnimi socialnimi problemi se srečujete?«

»Najteže je v družinah, ki jim botruje alkohol. Odstotek alkoholikov sicer ni zaskrbljujoč, žalostno pa je, da so med temi alkoholiki pretežno mladi ljudje med 30. in 40. letom. Mnogi med njimi se nočejo zaposliti in skrbeti za družino. Kadar ne uspemo s prevzgojo, odstopimo zadevo sodišču. Vendar mislim, da sodišče s temi ljudmi preblago ukrepa. Od njih zahteva sicer preživnino, ne pa tudi, naj si poiščejo zaposlitev. Nadalje menim, da bi morali strogo kaznovati starše, ki z otroki malomarno ravnajo in ne skrbijo zanje v okviru svojih možnosti. Zgodil se je primer, da smo sodišču predlagali odvzem otroka zaradi materinega pijančevanja. Sodišče zadeve sploh ni prevzelo. To se primeri večkrat. Če pa že sodišče postopek začne, se dogaja, da žena iz strahu pred moževim maščevanjem ne priča pred sodiščem.«

Medicinska sestra Jožica Recer je predsednica občinskega sveta za socialno varstvo v Brežicah

»Kaj menite o varstveni službi za otroke?«

»To vprašanje v občini ni urejeno. Marsikatera žena bi se zaposlila, če bi v času svoje odsotnosti lahko imela otroke v varstveni ustanovi. Otroški vrtec sicer imamo, vendar bi ga bilo treba razširiti in poskrbeti tudi za varstvo šolskih otrok. Prej ali slej bo treba reči besedo o tem, kako zagotoviti varstvo in nego otrok, ki še niso dorasli za vrtec. Gospodinjske pomočnice si večina žena ne more privoščiti, za osemurno varstvo na domu pa je težko koga dobiti. To varstvo je slabo plačano in vsaka žena se raje zaposli drugod.«

Tovarišicam iz Mirnopeške doline

Vsem tovarišicam iz Mirnopeške doline, posebno pa znankam in domačim, pošilja iskrene čestitke za 8. marec vojak **Lado Šiško** iz Titograda.

PROIZVAJALKE PRED 8. MARCEM:

»Če bomo krepile sklade, bo šlo laže!«

Tako menijo delavke v obratu II Beti v Črnomlju — Z boljšo organizacijo dela so lani povečali storilnost in izboljšali osebne dohodke, pa tudi izvažati so začeli — Iz razgovora z delavkami veje spoznanje, da je treba krepiti sklade podjetja, ker je samo v tem zagotovilo za modernizacijo proizvodnje in za višjo življenjsko raven.

V obratu II Beti v Črnomlju se je začelo stanje že lani postopoma izboljševati. V obratu je 159 zaposlenih, med njimi kar 98 odst. žena. In prav zato smo jih obiskali v teh dneh, ko se povsod pripravljamo na praznovanje dneva žena.

Že v začetku obiska smo bili postreženi z razveseljivimi podatki: lani so ustvarili za 220 milijonov dinarjev vrednosti, letos pa kanijo narediti kar za 340 milijonov! V obrat ni bilo lani vloženega prav nič, le stroje so popravili in usposobili za boljše delo. Največ zaslug za to, da so se izkopali iz težav, gre pripisati izboljšani organizaciji dela. To in pa boljša kvaliteta izdelkov sta omogočila, da so lahko začeli svoje izdelke prodajati na tujih tržiščih. Izvažajo volnene pletenine, ki so v celotni proizvodnji zastopane s 70 odst. Lani so prodali v zamejstvo 40 odst. vseh volnenih pletenin, kar so jih naredili, letos pa bodo izvoz povečali in izvozili 70 odst. volnenih pletenin.

Hkrati s povečevanjem storilnosti, ki je lani porasla za približno 25 odst., so se v obratu povečali tudi osebni dohodki. Res je, da za zdaj še niso zavidljivi, res pa je tudi to, da se večina delavk zaveda, da se bodo dohodki lahko povečali samo, če bo hkrati s tem rastla storilnost. V januarju lani je bil obrat pod mesečnim planom, letos januarja pa so mesečni plan presegli za 17. odst. in tudi februarski bo, kot vse kaže, presežen. Letos so se osebni dohodki v obratu povečali za povprečno 10 dinarjev na uro ali na mesec za 2500 do 3000 dinarjev. Gibljejo se med 17.000 in 30.000 dinarjev.

Danica Birkelbach:

»Vrtec je, prejemki pa so premajhni«

Danica Birkelbach je mojstrica, veselo se je nasmejala in je bila takoj pripravljena za razgovor:

— Česa si želim za dan žena? Da bi bila zdrava in srečna med delavkami v obratu, da bi me delavke dobro poslušale, da bi delale vsaj tako kot jaz in da bi bile zadovoljne z menoj, jaz pa z njimi! — je stresla kot iz rokava in nadaljevala:

— Težav ne manjka, saj je večina od nas poročenih; skoro vsaka ima družino in otroke. Večinoma se na delo vozijo, bodisi z vlakom, bodisi s kolesi. Meni vrtec ni potreben, moj sin je že velik. Želim samo to, da bi podjetje dobro uspevalo, pa bo tudi zame dobro! So pa nekatere, ki imajo otroke takšne za v vrtec, pa jih ne morejo dati, ker nimajo sredstev! Če le moremo, pomagamo: v obratu dela žena, ki ima tri majhne otroke, pa se vozi z vlakom iz Otovca na delo. Stanuje doma pri materi, ki je zaposlena dopoldne. Da ne bi bili otroci brez varstva, je prosila za stalno popoldansko izmeno. Ustregli smo ji.

Danica Birkelbach: »Da bi bila zdrava in srečna med delavkami...«

Samske sobe bi veliko zalegle

Z gradnjo stanovanj bi odpravili marsikak problem. Prav gotovo se bomo tega še lotile, vendar za zdaj še ni sredstev. To pomeni, da bomo morale krepiti sklade, povečevati proizvodnjo in storilnost ter podobno. Najbolj potrebne so samske sobe. Te bi morda res lahko uredili z manjšimi sredstvi v nekaterih prostorih Belokranjke. O tem se bo treba še pogovoriti. Tam bi lahko stanovale najpotrebnejše delavke, takšne, ki jim vožnja ali pot v tovarno povzročata največ težav.

Kako bo s proslavo 8. marca, v našem obratu še nismo razmišljale. Mislim, da ne bi bilo odveč sklicati delovni posvet žena. Blizu 150 nas je v našem obratu, pa bi se pogovorile o tem, kar nas teži, izmenjale bi izkušnje, ugotovile, kaj je najbolj pereče in kako se lotiti tega. To bi koristilo tudi zategadelj, ker nekatere nato ne bi več gledale samo sebe. Spoznale bi, da je kolektiv sestavljen iz stotine ljudi, v našem primeru žena, ki imajo vsaka svoje težave, kljub temu pa je med delovnim časom prva dolžnost vseh: proizvodnja!

Tončka Šterk je zaželela dobre stroje

Tončka Šterk, strojna pletilja, je bila z odgovorom kratka, saj bi jo sicer motili pri delu.

— Za 8. marec imam cel kup želja, naštela pa bom samo največje. Predvsem si želim, da bi se za ta praznik dobro imela. Ker vas zanima, kaj si želim v zvezi s tovarno, bom povedala tudi to: zadovoljne bomo, če bomo imele dovolj dela, če bomo lahko zmagovale svoje naloge in če se bodo osebni dohodki povečali. Stroj, za katerim delam, je dober, ker je nov. V obratu pa je še precej starih strojev, zato želim, da bi vse delavke ki imajo stare stroje, dobile nove, saj bodo nato laže delale in več naredile!

12. avgusta je brigada odšla nazaj v Suho krajino. V tem času je bil ves 7. korpus zaposlen v Beli Krajini, kjer je odbijal napad Nemcev, ustašev in Kozakov iz Zagreba proti Metliki. 15. brigada je ostala sama v Suhi krajini. Štab brigade je bil na Lazah, en bataljon v Korinju, 4 pa na Hinjah. V tem času so se bataljoni reorganizirali v skladu z novo instrukcijo, ki je prispela iz Vrhovnega štaba. Vsak bataljon je imel dve strelski in eno mitraljesko četo. Tudi orožje po bataljonih je moralo biti enotno. 4. bataljon, ki je bil v tekmovanju razglašen za najboljšega, je dobil orožje tipa »Mauser«, ostala dva pa sta obdržala italijansko orožje. 4. bataljon je bil namreč preimenovan v 3., tretji pa razpuščen, oziroma razdeljen med ostale tri. Tako je vsak bataljon imel tri čete. Strelski četi sta imeli vsaka po tri vode, mitraljeska pa dva. Mitraljeska četa je imela dva voda, vsak je bil oborožen z eno težko strojnico tipa »Breda«. Četa je poleg tega imela protitankovsko puško sovjetskega izvora. Približno istočasno so dobili politkomisarji prve range.

22. avgusta je tretji bataljon padel v vasi Ambrus v sovražno zasedo. To se je zgodilo takole: Ponoči je bataljon v vasi Hinje dobil po telefonu šifrirano brzojavko, naj se takoj zglasi v Lazah. Bataljon je krenil na pot v zgodnjih jutranjih urah. Okoli 7. ure zjutraj je bil že v Ambrusu, kjer ga je čakala močna sovražna zaseda, saj je bil sovražnik tisti, ki je bataljon poklical iz Hinj. Zvečer sta tretja četa in en vod druge krenila minirat železnico Ljubljana-Kočevje. Tako so padli v zasedo samo 2. četa in dva voda 2. čete. Sovražnik je napadel prvo četo v vasi Kal, toda četa se je brez izgub prebila. 2. četa se je brez izgub prebila na koto proti Lazam in tam postavila zasedo. V zgodnjih popoldanskih urah je bila zaradi nebudnosti stražarja Mevlje iznenadena. Imela je 12 pogrešanih, ki so bili vsi na skritem kraju verjetno pobiti. Med njimi je bil pilot italijanske narodnosti, ki je potoval iz Pulja v Italijo.

25. avgusta je brigada zopet demonstrativno napadla Stično.

27. avgusta je s sodelovanjem 9. brigade prizadejala manjše izgube sovražniku, ki je vdrl v Zagrade.

4. septembra je brigada prejela povelje za pohod. Po osmih mesecih je zopet prispela v Belo krajino. Odrejena je bila za zaščito zbora aktivistov OF v Črnomlju pred vpadi ustašev čez Kolpo. Obenem naj bi se nekoliko odpočila od neprestanih napadov in pohodov. Bataljoni so se razmestili okoli Črnomlja, le 3. je čez nekaj dni odšel kot rezerva v Jugorje ob cesti Metlika-Novo mesto. 12. septembra pa je brigada krenila nazaj k Žužemberku. Med tem časom je bila izvršena prva personalna evidenca kadra.

RUDI PUŠENJAK-URAGAN: „Belokranjska brigada" 9

14. septembra je brigada napadla domobransko postojanko v Lešnici ob cesti Novo mesto — Šmarješke Toplice. Do tja je prišla mimo Dečje vasi, Nove gore, Jagodnika, Herinje vasi in Bajnofa. Zaradi velike razdalje med Cvibljem, od koder je brigada krenila v napad na Lešnico, se je napad začel šele okoli 2. ure 15. septembra 1944. Ves napad je bil kratek in nepripravljen, zato se je tudi hitro končal brez izgub za brigado, sovražne izgube pa niso znane. Precej je na borce vplivalo tudi to, da jim je bila za hrbtom postojanka na Trški gori. Ves spopad je trajal le pol ure, nato pa se je brigada v redu umaknila in se nastanila pri Sv. Ani pri Mirni peči in na Vrhtrebnjem.

17. septembra je brigada ponoči odšla na demarkacijsko črto pri Višnji gori. Nastanila se je za nekaj ur v vasi Pristava severno od Višnje gore, tik ob žični mreži. Toda takoj zjutraj se je premaknila v okolico Primskovega in Metnaja.

23. septembra je brigada prekoračila demarkacijsko črto. Štab brigade se je nastanil v vasi Osredek pri Šentjanžu. V noči med 23. in 24. je pobrala vse prašiče s tamošnje nemške državne ekonomije. Ozemlje je namreč bilo leta 1941 izseljeno. 25. septembra je brigada odšla nazaj čez mejo. Medtem je namreč 15. divizija izvršila napad na Poganjek pri Litiji in na železniški most čez Savo. Brigada je 25. septembra zvečer prispela na Trebelno, kjer se je nastanila. Mejo je prekoračila pri Šentrupertu, kjer je prepodila domobransko zasedo.

Naslednji dan zgodaj zjutraj je bil na Trebelnem napaden štab brigade od domobrancev iz Tržišča. Vso noč in že prej ves dan je močno deževalo. Komandir čete, ki bi moral postaviti še ponoči zasedo pri znani dominantni točki pri Trebelnem — »pri kapelici«, je zaspal. Zato so domobranci v jutranji megli nemoteno obkolili vas. Namestnik komandanta brigade Rudi Pušenjak, ki je bil oblečen v domobranski plašč, je odšel kontrolirat zasedo. Naletel je na domobrance. Vprašal je po komandirju čete. Domobranci so mu pokazali nekega človeka. Ko je Pušenjak ugotovil, da je med domobranci, je ustrelil komandirja čete v trebuh. Kot se je pozneje izvedelo, je bil to višji narednik Jakoš iz okolice Šentruperta.

Pušenjak je pobegnil, med domobranci pa je zavladala trenutna zmeda. Vsa brigada se je skoraj nemoteno umaknila k »piramidi«. Le Moric Kamhe-Bojan, Jud po narodnosti, ki je bil rešen iz transporta pri Verdu, je padel. Domobranci so ga ranjenega zaklali.

28. septembra so domobranci znova poskušali ponoči napasti brigado na Trebelnem. Že okoli 2. ure zjutraj so poskušali prepričati stražarja, da so terenci. Toda stražar je streljal in brigada je pričakala dne budna na položajih. S svitom so pričeli domobranci napadati, toda brez uspeha. Več zapovrstnih napadov se jim je izjalovilo. Proti poldnevu so domobranci poskušali srečo še iz smeri Mirne. Toda opazila jih je komora in z nekaj streli iz pušk in minami zavrnila.

PROF. JANKO JARC: Pred sto leti v Novem mestu 9

Zato je 24. julija okrajni glavar poslal občinskemu odboru v izjavo prošnjo meščanov za odreditev novih občinskih volitev. Na rotovžu se po stari navadi za to seveda niti zmenili niso. Že 13. julija je isti urad zahteval od občine nekatera pojasnila v občinskem gospodarstvu, ki jih je odbor 18. julija tudi poslal, vendar zdaj ni mogoče ugotoviti, česa so se tikala, ker je starejši in ostali arhiv okrajnega glavarstva v veliki meri uničen. Na seji občinskega zastopa dne 20. julija pa je prišlo zaradi nesmotrnega izsekavanja mestnega gozda v Rasnem do novega incidenta, tako da je neki odbornik zapustil sejo, odstopil in primer javil naravnost deželni vladi. Anonimni dopisnik, ki o tem poroča, izraža prepričanje, da bo deželna vlada sedaj toliko prej pritrdila prošnji meščanov za nove volitve, ker se sicer državljanom ustavne države nikakor ni mogoče braniti pred takim odborom, če jim ne priskočijo na pomoč tisti, ki so poklicani čuvati nad javnimi interesi.

Končno le – Zorkova zmaga

Na rotovžu se seveda za vse skupaj niso nič brigali, tako da je okrajno glavarstvo moralo ponovno zahtevati odgovor, in to v roku treh dni. Pa tudi ta zahteva ni zalegla nič, zakaj občinski odbor je o obeh dopisih z dne 24. jul. in 15. avg. 1864 razpravljal na seji šele 19. septembra in sklenil, da pošlje dobro motivirano poročilo — *obenem pa javi svoj odstop!*

Tako je Zorko, čeprav ni bil več v Novem mestu, le zmagal nad občinskim odborom, pa čeprav je k temu pomogla, njemu, do zadnje nitke prepričanemu konstitucionalistu, manj dobrodošla zaveznica — politična oblast: 13. novembra je okrajno glavarstvo obvestilo občino, da je deželna vlada ugodila želji občanov in odredila nove volitve.

V tem času pa je že zbudil interes Novomeščanov Bleiweisov predlog na redni seji obrtne in trgovske zbornice v Ljubljani dne 28. oktobra 1864 za zgraditev železnice Ljubljana—Grosuplje—Žužemberk (Novo mesto) — Črnomelj—Karlovac, ki bi tako tekla mimo fužin na Dvoru in v Gradcu, mimo Dolenjskih Toplic in premogovnih ležišč pri Črnomlju.

Da pa bi to novo zanimanje ne potisnilo ob stran za opozicijo toliko važnih občinskih volitev, je anonimni dopisnik, v katerem lahko sumimo Zorka, dne 23. novembra začel z agitacijo in dejal, da je po njegovem mnenju treba izvoliti može, ki so na vse strani neodvisni in iskreno naklonjeni napredku in ki imajo poleg tega resno voljo delati za korist občine, obenem pa upoštevati želje večine prebivalstva. Novi odbor pa ne bo mogel imeti nobenega nujnejšega opravila kot popraviti glavni greh odstopivšega: brezprimerno zanemarjanje petstoletnice Novega mesta. Njegov prvi sklep mora biti: takoj odposlati deputacijo na občinske stroške in še bo potem mogoče mnogo, morda vse rešiti, zakaj čas beži in novemu občinskemu odboru že zdaj opominjajoče grmi nasproti stavek: »Hanibal ante portas!« (Hanibal je pred mestnimi vrati! — Znani klic Rimljanov iz bojev s Kartagino, ki so ga pozneje radi uporabljali kot opozorilo na nevarnost).

24. novembra 1864 je bil na občinski deski izvešen razglas o novih občinskih volitvah, ki so bile 19. in 20. januarja 1865. Pri njih so meščani v vseh treh volivnih razredih izmenjali polovico odbornikov. Izpadla sta npr. F. V. Langer in s. svet. R. Zhuber, izvoljeni pa so bili med drugimi lekarnar *Dominik Rizzoli*, okrajni komisar *Josef Wagner*, ravnatelj kazine, in odvetnik *dr. Josip Rozina*, ki je bil leta 1848 predsednik novomeškega »Slovenskega društva«. Novoizvoljeni odbor je 26. januarja izbral z večino glasov za župana *Toussainta viteza Fichtenaua*, za oba svetovalca pa *A. pl. Lehmanna in Josefa Wagnerja*. 22. februarja je bila županu sporočena njegova potrditev po deželni vladi in 2. marca so mesto umrlega J. Wagnerja izvolili za drugega svetovalca trgovca *Karla Jenknerja*, ki je bil z županom in prvim svetovalcem zaprisežen 6. marca 1865.

Novo mesto je tako zopet imelo župana, ki mu nihče ni več mogel očitati, da je na svojem mestu proti volji meščanov. Zato mu je novi dopisnik Laibacherice že na dan izvolitve vihtel kadilnico, kot mu je Fr. Zorko ni nikoli:

Mi smo v g. Fichtenauu spoznali moža, polnega izkustev in mu prisojamo potrebno energijo in resno voljo, da bo važni urad, ki ga je že štiri leta upravljal, še nadalje vodil v korist občine. Tudi prav nič ne dvomimo, da bo veliko nalogo, ki mu jo to častno mesto nalaga, rešil v zadovoljstvo vseh in opravičil zaupanje, ki ga imajo meščani vanj.«

Novoizvoljeni občinski odbor se je sestal k prvi seji šele 5. aprila in vse to prvo četrtletje jubilejnega leta se po poročilu »Triglava«, za obrambo slovenskih interesov novo ustanovljenega, a nemški pisanega lista, za jubilejno vprašanje nihče ni brigal. Pred letom sestavljeni odsek za izvedbo svečanosti ni storil ničesar in davno izbrana deputacija tudi ni odšla na Dunaj, ker je dobila nasvet, naj počaka. Zato so čakali in pustili, da so tekli dnevi mimo njih. In 24. januarja je isti dopisnik zapisal na račun jubileja novomeško šalo, da bi kazalo v počaščenje petstoletnice zbrati nekaj denarja in ga izročiti tistemu, ki bi po ulicah razbijal led, da bi ne bilo treba po njem telovaditi in plesati sicer na ples hitečim meščanom, ki ravno zaradi tega ledu že kar nobenega plesnega ne telovadnega učitelja ne pogrešajo.

V času, ko so volitve in predpustne zabave odvračale misli meščanstva od petstoletnice, je Novomeščan sodni avskultant Vojteh Kraus, čigar oče je bil učitelj na dekliški šoli in kapiteljski organist, z vso marljivostjo brskal po kapiteljskem in mestnem arhivu ter zbiral dokumente iz novomeške preteklosti. To je delal gotovo po naročilu ljubljanskega Zgodovinskega društva, ki je nameravalo za novomeško prestolnico izdati posebno spomenico, kot jo je Peter Hicinger že leta 1863 nasvetoval v »Novicah«. Ljubljansko zgodovinsko društvo je namreč 2. februarja 1865 poslalo novomeški občini pismo z vprašanjem, **ali bi hotela kriti stroške za izdajo spominske knjige, ki naj bi izšla vsekakor v začetku aprila**, t. j. ob pravem datumu petstoletnice. Na novomeškem rotovžu v tem času še z občinskimi volivami in njim sledečimi formalnostmi niso bili pri kraju, pa tudi po zaprisegi župana 6. marca niso hiteli s sklicanjem seje, ki bi naj razpravljala o tem predlogu. Ko pa se je občinski odbor 5. aprila vendar sestal, njegov sklep Zgodovinskega društva ni mogel več zanimati.

»Prispevki k petstoletnici ustanovitve Novega mesta (Rudolfovega) na Dolenjskem«

Občinski odbor je na tej seji sicer sklenil, da prevzame garancijo, da bo za izdajo spominske knjige potrebna vsota zbrana — mislil je torej na zbirko med meščani — Zgodovinsko društvo pa je medtem že objavilo vse po Th. Elzeju, A. Dimitzu, Vojtehu Krausu in H. Costi zbrane dokumente iz preteklosti Novega mesta v aprilski številki »Mittheilungen des Historischen Vereins für Krain« pod naslovom: »Prispevki k petstoletnici ustanovitve Novega mesta (Rudolfovega) na Dolenjskem.« **Obenem pa je priredilo še poseben ponatisk teh prispevkov in poslalo ga izvod 6. aprila novomeški občini za vezilo.**

Dan predtem je novomeški občinski odbor po dveletni debati in tolikih zamerah obravnaval, ali naj petstoletnico mesta sploh praznujejo ali ne. Seveda je sklenil, da je v principu za proslavo, osvojil si je tudi zamisel loterije in z njo zvezanih načrtov ter pooblastil Karla Jenknerja in Dominika Rizzolija, da sestavita prošnjo na cesarja in jo z ostalimi predlogi v osmih dneh predložila odboru. Po novomeški navadi, seveda, je bila prihodnja seja odbora sklicana šele čez štirinajst dni — 20. aprila 1865.

Na seji je bilo odobreno besedilo prošnje z dostavkom, da se je treba v njej sklicevati tudi na epizodo iz leta 1809, ko so se okoličani uprli Francozom in je prišlo v mestu do spopada med kmeti in francosko posadko. Poleg tega pa naj bi dodali še posebno prošnjo za spregled 10-odst. takse pri loteriji. Na isti seji je predlagal Rizzoli, **naj se za izvedbo proslave osnuje poseben fond, za prispevke vanj pa naprosita Krajnska hranilnica in deželni odbor**, nakar je bila sestava teh prošenj poverjena odvetniku dr. Josipu Rozini. V podkrepitev dejstva, da je občinski odbor sam vzel vso jubilejno zadevo v roke, je bilo sklenjeno, da se osnuje poseben slavnostni odsek samo iz **članov občinskega odbora**, v katerem so bili poleg župana še Albert pl. Lehmann, Karl Jenkner, dr. Josip Rozina in Dominik Rizzoli. Razpravljali pa so tudi o poslani spomenici kranjskega Zgodovinskega društva in sklenili odgovoriti, da poslane knjižice ni mogoče imeti za pravo spomenico, ki jo je treba šele napisati in ki naj bi obsegala kratko zgodovino Novega mesta in program svečanosti, o čemer naj se društvo sporazume s slavnostnim odsekom.

Tak odgovor je v Ljubljani izzval razumljivo nevoljo, in ko je predsednik društva Henrik Costa na seji Zgodovinskega društva 18. maja 1865 o vsem obširno poročal, je ugotovil, da po vsem tem, ko društvo na svoja dopisa z dne 2. februarja in 6. aprila istega leta ni dobilo nikakega odgovora, ne more društvo z vso zadevo imeti nobenega opravka več. Saj je s tem, da je na lastne stroške izdalo ponatis novomeško petstoletnico zadevajočih člankov iz društvenega glasila, svojo dolžnost že izpolnilo.

Novomeška meščanska garda leta 1865. V drugi vrsti na sredi sedi novomeški župan Toussaint Jelovšek pl. Fichtenau

PREDSEDNICA KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA V KOČEVJU:

Položaj zaposlene žene še ni urejen

Čez nekaj dni bomo spet praznovali dan žena — 8. marec, spet se bomo spomnili naših tovarišic. Vseh, tistih v proizvodnji za težkimi stroji in tistih za pisalnimi stroji v upravnih službah, učiteljic in zdravnic, kmečkih delavk in tistih z navadno oznako »gospodinja«. Bolj ali manj iskreno jim bomo voščili njihov dan, morda poklonili šopek rož, se poveselili z njimi, in to bo morda vse. Toda ali se bomo vprašali, kakšne težave imajo, kako usklajujejo službo in še težko delo doma, kakšne so olajšave v njihovi skrbi za dom in družino? Morda se bomo vprašali tudi to, toda samo tedaj, enkrat na leto...

O delu konference za družbeno aktivnost žena v Kočevju in o težavah zaposlenih žena naj spregovori predsednica Konference Rezka Ožura:

— Kakšne so naloge Konference in kakšno je njeno delo v Kočevju?

— Konferenca za družbeno aktivnost žena je tribuna Socialistične zveze, njena glavna naloga pa je, opozarjati na probleme žena, zaposlovanja ipd. In seveda tudi skrb, da je teh problemov kar najmanj.

V Kočevju imajo vsi merodajni forumi veliko razumevanja za naša prizadevanja (n. pr. zaposlitev žensk v kemični Melamin), trudimo pa se, da bi gospodarske organizacije odprle še več delovnih mest za žene, ki niso strokovno usposobljene. Zaposlovanje žensk je dobro obdelano tudi v sedemletnem občinskem planu.

Drugo vprašanje je usposabljanje mladih delavk. Veliko jih je brez zadostne, celo brez osnovnošolske izobrazbe. V tem so precej krivi tudi starši, ki skrbe le za izobrazbo fantov. Le-ti se lahko tudi v proizvodnji izobražujejo naprej (šole pri DU, strokovne šole), medtem ko žene težje (poroka).

— Kako je organizirana pomoč družini? Je dovolj varstvenih ustanov in drugih servisov?

— Vrtcev imamo več kot marsikje drugje in bi lahko sprejeli še več otrok. Menim pa, da je sedaj na starših prevelik del stroškov za varstvo otrok.

Imamo tudi pralnico, vendar jo le redko uporabljajo ženske z nižjimi osebnimi dohodki, se pravi take, ki bi bile tega najbolj potrebne. Nizki osebni dohodki in morda večje število otrok jim to enostavno onemogočajo. Tako se dogaja, da prav ženske, ki bi bile najbolj potrebne razbremenitve, ki težko delajo že v proizvodnji, morajo opravljati vsa gospodinjska dela še doma.

Neurejena je pa še vedno družbena prehrana. Ženske smo trdno sklenile, da ne odnehamo prej, dokler ne

Rezka Ožura je predsednica Konference za družbeno aktivnost žena v Kočevju

bodo zgradili večjega obrata družbene prehrane. Zavzemamo se tudi, da bi pričeli za zdravstvenim domom graditi novo šolo. Nekateri sicer menijo, da bi bilo za razvoj turizma prej potrebno kopališče, vendar mislim, da je v sedanjem položaju šola veliko bolj potrebna kot kopališče. Šele z novo šolo se bo lahko pričela dejanska reforma šolstva. O dodatnem pouku sedaj n. pr. sploh ne moremo misliti, ker so šolski prostori zasedeni od zjutraj do šestih zvečer.

— Morda še o vlogi žensk v samoupravnih organih?

— Nujno bi bilo, da dobe ženske primerno mesto tudi v organih upravljanja, čeprav bi bilo to le še večje breme pri njihovem delu. Lahko rečem, da se je v zadnjih letih pri nas v tem marsikaj spremenilo. V Tekstilani n. pr., kjer je zaposlenih veliko žena, ni bilo pred nekaj leti nobene v samoupravnih organih, da žensk niti ženske niso hotele voliti. Danes pa je popolnoma drugače: če so v organih upravljanja tudi ženske, imajo veliko manj težav pri reševanju svojih problemov.

— In kaj pripravljate za letošnji osmi marec?

— Predvsem: praznovanje se ne sme izroditi, kot se je že večkrat pripetilo. S pojedino in plesom nismo napravili še nič, ker tedaj pravzaprav sploh ne moremo ugotoviti, kdo praznuje: moški ali ženske. Prav bi pa bilo, da se ob tem pomembnem dnevu malo globlje zamislimo nad tem, kaj smo storili za zaposlene žene, kaj je napravljenega in predvsem, kaj bi lahko še storili za pomoč družini. To bo veliko več kot tistih nekaj litrov popitega vina...

Naše žene so si priborile enakopravnost v najtežjih dneh in najhujših razmerah. Šle so skozi ognjeni krst — z ramo ob rami z možmi. Tega ne smemo nikdar pozabiti! 8. marec je primeren dan za to, šopek rož in topla beseda pa sta morda veliko več vredna kot še tako bučno praznovanje. Omogočimo ženam, da bodo v čim večji meri lahko uporabljale različne servise v pomoč družini, tudi tiste, ki jih doslej niso! (fg)

Delovni kolektiv DINOS v Kočevju

MILIJONI V ODPADKIH

Vidimo denar, pa ga ne poberemo. Premajhen je, ni vreden truda. Pustimo ga ležati na tleh, v smeteh, in se prizanesljivo nasmehnemo, češ kdo se bo pa pobrigal zate!

Vidimo tisoče, milijone din. Na vsakem koraku. Prav tako na tleh. Ne poberemo jih, ne vsi. To sicer ni pravi denar, za katerim bi se vsi zagnali in se porivali okrog njega. Denar v obliki starega železa, cunj, papirja, steklenine. Hodimo mimo njega, pa mu morda niti ne vemo prave cene. Tudi tega ne vemo, kako naša industrija potrebuje take surovine, da staro železo in celo papir in cunje uvažamo — za težke devize. Bogati smo, ne da bi vedeli. Bogati zato, ker imamo odpadnih surovin veliko in ker jih plačujemo z devizami.

Ekonomska enota DINOSA v Kočevju zavzema področje vse Dolenjske. 15-članski kolektiv ima na leto okrog 80 milijonov din bruto prometa — s starim železom, cunjami, papirjem itd. Velike težave imajo predvsem s cenami, ki so uradno določene že od 1961. leta. Prav zdaj se trudijo te ustaljene cene uravnati z drugimi z razširitvijo odkupne mreže. Veliko bi jim lahko pomagala mladina v šolah; otroci bi zbirali odpadni material za potrebe naše industrije, pri tem bi pa še dobro zaslužili.

S 1. aprilom bo kolektiv kočevskega Dinosa prešel na 42-urni delovni teden. Skrajšani delovni čas si bodo seveda morali prigospodariti z intenzivnejšim delom in še boljšimi finančnimi rezultati.

Od 15. do 25. marca: RAZPRAVA O OBČINSKEM SATUTU

Prvi osnutek statuta občine Kočevje je izšel aprila lani, novega pa bodo občani prejeli te dni. Sedanji osnutek je veliko konkretnejši kot prvi in podrobneje obravnava razvoj gospodarstva, družbene službe in delo svetov občinske skupščine. Osnutek bodo natisnili v 3.000 izvodih, javna razprava pa bo predvidoma od 15. do 25. marca. Volivci v gospodarskih organizacijah bodo v razpravah o osnutku statuta govorili predvsem o odnosu med občino in gospodarskimi organizacijami, organizirane pa bodo tudi posebne razprave s posameznih področij (kultura, šolstvo, zdravstvo itd.).

Občinska skupščina bo sprejela statut okrog 3. aprila.

Kategorizacija šol v kočevski občini

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji prejšnji teden sprejela tudi odlok o kategorizaciji šol, po katerih bo mogoče enakopravno razdeljevati sredstva za njihovo dejavnost. Najvišjo kategorijo dobijo šole, ki poslujejo v najbolj težavnih pogojih. Tako pridejo v 1. kategorijo Laze ob Kolpi, Osilnica, Podpreska, Trava, Polom in Posebna osnovna šola v Kočevju, v 2. kategorijo pa šole Stari Log, Knežja Lipa, Vimolj, Koprivnik, Struge, Predgrad, Vas, Fara in Banja loka. V 3. kategoriji so Kočevska Reka, Onek, Mozelj in Željne, v 4. osemletki J. Šeška, M. Bračiča, gimnazija v Kočevju ter podružnični osnovni šoli Stara cerkev in Livold, v 5. kategoriji pa Glasbena šola v Kočevju in varstveno-vzgojne ustanove.

KOČEVSKE NOVICE

Na višino sredstev, dodeljenih posameznim šolam, vplivajo kategorija šole, število prostorov v šoli in odobrena namenska sredstva za večja popravila, adaptacije in nove gradnje ter nabavo večje opreme. Sredstva, obračunana na podlagi pedagoških ur, se povečajo šolam 1. kategorije za 15 odst., šolam 2. kategorije za 10 odst. in šolam 3 kategorije za 5 odst.

Upravitelj osemletne šole v Fari France Volf je poudaril, da bi morala priti njihova šola v 1. kategorijo, ker ima za to vse pogoje (težavnost pouka, veliko učencev se vozi v šolo z avtobusom, učitelji poučujejo v dveh stavbah v Vasi in Fari itd.) Predlog je treba temeljito proučiti, ker bi sicer morala priti v 1. kategorijo še kakšna šola, ki deluje v prav tako težkih pogojih.

Odbornik France Les iz Koprivnika je opozoril tudi na težaven položaj koprivniške šole, kjer zdaj, ko je učiteljica na dopustu, poučuje učitelj blizu 50 otrok vseh osmih razredov sam. Razumljivo je, da v takih pogojih trpi učni uspeh. Vaščani že nekaj let opozarjajo na to in se upravičeno boje, da bo njihovim otrokom, če se stanje ne uredi, nadaljnje šolanje onemogočeno.

Likvidacija gostišč

29. februarja sta prenehali poslovati gostišči Rudar v Šalki vasi in pri Kolodvoru v Stari cerkvi. V gostiščih ni bilo pogojev za dobro delavsko samoupravljanje, ker zaposlujeta obe skupaj le 7 ljudi. V gostišču Rudar je prišlo v preteklih letih do primanjkljaja raznega materiala in embalaže v višini 600 tisoč din, večkrat pa je bilo že zaprto zaradi higienskih pomanjkljivosti.

Gostinsko podjetje hotel Pugled je tudi izločilo gostilno v Livoldu, ki naj bi prešla v zasebne roke. Na razpis sta se javila dva ponudnika. Dali naj bi jo tistemu, ki bi nudil boljše pogoje (ureditev po zahtevah sanitarne inšpekcije) in ki bi imel boljšo strokovno izobrazbo.

Odslej po 15.000 din za novorojenčka

V soboto je skupščina skupnosti socialnega zavarovanja Kočevje-Ribnica potrdila zaključni račun za minulo leto. Zaključni račun izkazuje nekaj nad 13 milijonov din deficita, ki ga bodo nadomestili iz rezervnega sklada. Do primanjkljaja je prišlo zlasti zaradi velikih izdatkov za bolnično in ambulantno zdravljenje in potne stroške. Ti izdatki so v obeh občinah večji kot drugod zaradi slabega zdravstvenega stanja zavarovancev, oddaljenosti in neurejene zdravstvene službe, predvsem v Kočevju.

Na skupščini, ki se je je udeležilo veliko članov, je bila razprava zelo živahna. Govorili so tudi o sklepanju pogodb z zdravstvenimi zavodi. Skupščina je priporočila, naj bi bile pogodbe sklenjene čim prej, ne tako kot lani, in naj bi jih sklepali v Kočevju in Ribnici, da ne bi zdravniki izgubljali preveč časa. Obravnavali so tudi potrebo po organiziranju laične kontrole bolnikov, ker nekateri zavarovanci bolniški stalež še vedno izkoriščajo za delo na domu. Podružnici v Kočevju in Ribnici bosta namestili po enega kontrolorja, za katerega bodo prispevale sredstva v glavnem delovne organizacije. Potrebno je kontrolirati predvsem tiste bolnike, ki so v bolniškem staležu do 30 dni in gredo izplačila v breme delovnih organizacij.

V soboto so tudi sprejeli sklep, da se povišajo izplačila za novorojenčke od 10 na 15 tisoč din, povečale pa se bodo tudi dnevnice za potovanja na specialistične preglede (za osem ur). Višje dnevnice in izplačila za novorojenčke veljajo od 1. marca dalje.

Matični urad Kostel

Rojstev in porok v februarju ni bilo. — Umrl je: Ivan Novak, kmet iz Potoka, 90.

Predgrajski gasilci bodo uredili svoj dom

Pred leti je ObLO Kočevje podaril gasilskemu društvu v Predgradu občinsko hišo, ki naj bi služila za potrebe gasilstva v tem kraju. Brizgalna in gasilska oprema sta še v stari orodjarni. Pred kratkim so se pomenili, da bodo letos gasilski dom dokončno uredili. V njem bo primerna orodjarna, večja dvorana za sestanke in prireditve ter drugi prostori. Dela bodo gasilci opravili z lastnimi sredstvi, nekaj sredstev pa bo prav gotovo prispevala občinska gasilska zveza. J. S.

OBČINSKA SKUPŠČINA V KOČEVJU JE RAZPRAVLJALA O ZASEBNEM KMETIJSTVU

Kooperacija ni papirnata pogodba, ampak zaupanje

Prejšnji petek sta oba zbora občinske skupščine Kočevje pod vodstvom podpredsednika inž. Zdravka Šaubaha razpravljala o problematiki zasebnega kmetijstva v občini. Analiza, ki jo je napravil svet za kmetijstvo in gozdarstvo, je dala zaskrbljujoče rezultate, tako da bo treba zasebnemu kmetijstvu posvetiti vso skrb.

Struktura kmetijskih površin v občini daje dobro osnovo za živinorejsko proizvodnjo. V občini je skupnih površin 75.526 ha, od teh je gozdov 49.042 ha, od kmetijskih površin pa je kar 92 odst. travišč. Pretežni del travnatih zemljišč je na plitvih kraških tleh, na katerih je proizvodnja močno odvisna od vremenskih prilik, zaradi odročnosti in strukture tal pa je marsikje mehanizirana obdelava predraga ali nemogoča. Izkoriščanje teh zemljišč s pašo je zaradi kratke vegetacijske dobe tudi težko. Druga značilnost pa je visok odstotek zemljišč v družbeni lasti (77 odst.).

V primerjavi z razvojem celotnega gospodarstva zasebni sektor kmetijstva prav počasi napreduje. Medtem ko je celotni narodni dohodek v občini porasel v letih 1959—62 na 50,2 odst., se je v zasebnem kmetijstvu dvignil le za 6,1 odst. Naravna struktura površin zasebnega kmetijstva, velika razdrobljenost posestev, socialna in starostna struktura kmečkega prebivalstva, oddaljenost posameznih področij od industrijskih centrov spravljajo zasebno kmetijstvo v vedno težji položaj.

Struktura narodnega dohodka zasebnega kmetijstva kaže, da predstavlja kmetijstvo osnovni vir dohodkov, saj predstavlja 82,6 odst. celotnega bruto proizvoda zasebnega kmetijstva, gozdovi 14,5 odst., domača obrt in ostale dejavnosti pa 2,9 odst. bruto proizvoda. Ustvarjeni narodni dohodek v družbenem sektorju (vse panoge gospodarstva) znaša tri milijarde 998 milijonov, aktivnih delavcev je 4.486. ND na enega zaposlenega pa 891 tisoč din; medtem ko je ustvarjeni ND v zasebnem kmetijskem sektorju 387.581.000, aktivnih delavcev je 2.146, ND na enega aktivnega kmečkega prebivalca pa znaša 176.000 dinarjev. Vse to je močno vplivalo na zmanjševanje kmečkega prebivalstva v zadnjih 10 letih.

Leta 1961 je bilo v občini skupno 4636 kmečkih prebivalcev (27,3 odst. vseh prebivalcev), čistih kmetovalcev, to je takih, ki so se preživljali izključno s kmetijstvom, pa je bilo le 13 odst. (2.241), medtem ko so se ostali preživljali tudi z drugimi dohodki.

Na zaposlovanje izven kmetije močno vplivajo velikost kmetije in možnosti dodatne zaposlitve v bližini. Če pogledamo starostno sestavo, vidimo, da je najmanj ljudi, starih do 15 let, na področju Banje loke (24 odst.) in da je tu največ ljudi, starih nad 60 let (20,4 odst. oz. 17,7 odst.) Odstotek starih ljudi v zasebnem kmetijstvu je največji

KAKO BODO PRAZNOVALI DAN ŽENA V KOČEVSKI IN RIBNIŠKI OBČINI

Praznik z izrazitim delovnim značajem

V nekaterih delovnih organizacijah v Kočevju in Ribnici smo povprašali, kako bodo letos praznovali dan žena — 8. marec. Po telefonskih informacijah bo letošnje praznovanje ponekod drugačno kot doslej; praznika ne bodo odpravili le z nekaj litri vina in klobaso, ampak bodo skoraj povsod praznovanje združili z razgovori o aktualnih proizvodnih problemih.

»Nobenega popivanja, nič veselice!« — tako so nam povedali v **podjetju INKOP v Kočevju.** Tu bo dobilo praznovanje izrazito delovni značaj. V podjetju dela nad tretjino žensk (65), zato bodo njihovo delo in njihov praznik počastili s skromno proslavo. Po krajšem govoru o pomenu praznika bodo obdarili eno izmed najzaslužnejših tovarišic. V Inkopu namreč vsako leto obdarijo eno izmed delavk, ki je najstarejša ali najdalj v kolektivu, najprizadevnejša ali najmlajša — skratka, eno izmed njih, ki jo izberejo za ta »naj...«. Katera od teh »naj...« bo izbrana letos, v ponedeljek še niso vedeli (ali pa nam niso hoteli izdati njenega imena, da bo v kolektivu več presenečenja). — Mimogrede so nam še povedali, da ne morejo verjeti, kako se lahko v naši družbi dogajajo take stvari, kot se je to zgodilo v novomeškem Knjigotisku.

Miro Kugler: DEKLICA (1964)

Poniževanje zaposlenih delavk je kolektiv močno pretreslo.

V TEKSTILANI bodo praznovali v soboto; druga in tretja izmena sta že nadoknadili popoldanske ure, ko se bo ves kolektiv zbral, da praznuje. V kulturnem delu programa bodo mladinke in ostale žene pripravile več recitacij, skeč in več pevskih točk, nastopili pa bodo verjetno tudi učenci glasbene šole. Ob dnevu žena bo kolektiv obdaril starejše delavke. Razen kulturnega programa in pogostitve pripravljajo tudi pogovore o proizvodnji, o prehodu na skrajšan delovni čas, o življenjskem standardu in zvišanju osebnih prejemkov.

V trgovskem podjetju »Jelka« v Ribnici je tudi precej žensk. Kakor vsako leto jih bodo kolegi pogostili in obdarili, razen tega pa se bodo skupno poveselili in se pogovorili o svojem delu.

V Zavodu za zaposlovanje invalidov v Kočevju, kjer so zaposlene skoraj same ženske, nam še niso znali povedati, kako bodo praznovali dan žena, ker direktorja ni bilo, drugi pa za pripravo niso vedeli.

Upravni odbor kombinata **INLES** v Ribnici je odobril nekaj denarja za vse obrate v obeh občinah, tako da pride na vsako žensko po 300 din (zaposlenih je 520 žena). 8. marec bodo praznovali po posameznih obratih oziroma ekonomskih enotah. Na kočevskem obratu so povedali, da bodo za 240 žensk težko dobili primeren prostor; verjetno bodo kar v tovarni, kjer bodo pogostili tovarišice in se pogovorili o proizvodnji in drugih problemih.

Kmetijska zadruga Ribnica je za praznovanje dneva žena namenila 60.000 din, ki jih bodo skupaj s prispevkom obč. odbora SZDL razdelili po posameznih krajih. Žene po vaseh se vsako leto ob svojem dnevu zbirajo in se malo povesele. Tako bo tudi letos.

Gojenci **Doma Dušana Remiha** v Kočevju obiščejo dvakrat letno mater narodnega heroja Dušana Remiha na Rudniku: ob novem letu in za dan žena. Obiskali jo bodo tudi letos. Vedno jo skromno obdare, ona pa jim pripoveduje o svojem sinu, narodnem heroju, po katerem je dobil njihov dom tudi ime.

To je le iz nekaterih kolektivov. Prav gotovo bodo povsod, kjer so zaposlene žene, počastili ta dan svoje tovarišice na tak ali drugačen način, če drugače ne, vsaj s stiskom roke, šopkom rož ali prijazno besedo. Tudi to bo nekaj, dokaz pozornosti in tovarištva.

Razveselite znance in prijatelje z DOLENJSKIM LISTOM!

Zima se polagoma odmika, dnevi postajajo daljši, vendar se v kulturnem domu v Grčaricah kljub temu ob večerih radi zbirajo obiskovalci. Dom je odprt trikrat na teden. V domu je tudi televizor, katerega oddaje si ogledajo predvsem mladi.

Z rednim predvajanjem filmov je začela spet tudi Delavska univerza Ribnica, kar so ljudje zelo pozdravili.

Kaj so se pomenili borci v Grčaricah

Prejšnjo nedeljo (23. februarja) je imela krajevna organizacija Zveze borcev NOV Grčarice redni letni občni zbor: Zbora so se udeležili člani in članice v precejšnjem številu. Prisostvovali so tudi predsednik obč. odbora ZB NOV Ribnica tov. Maležič, predsednik obč. odbora internirancev tov. Ložar in predsednik ZROP tov. Zobec.

Iz poročil predsednika organizacije tov. Šege in tajnika tov. Ivana Grivca je bilo razvidno, da je bilo delo v preteklem letu še kar plodno, saj je bila izvedena proslava ob odkritju spominske plošče ter skupaj z organizacijo ZROP izvedena ponazoritev napada na plavogardistično postojanko v Grčaricah.

V organizacijo je bilo vključenih 59 članov: 26 žensk in 33 moških; od teh pa sta prejšnje leto dva umrla.

Organizacija je poskrbela za pokopališče in okoliška spominska obeležja.

Po poročilih je tov. Maležič dal nekaj smernic za bodoče delo ter pohvalil dosedanje. Med drugim je povedal, da se je pri občini Ribnica osnoval sklad za borce. Iz tega sklada naj bi se dajala pomoč za šolanje otrokom tistih borcev, ki so socialno šibkejši.

Odbor se je povečal od sedanjih 7 na 9 članov. Sklenjeno je bilo, da se v prihodnjem letu pošlje za delegata na občinsko konferenco nekdo iz odbora, zato ga niso volili posebej. Prav tako bodo poverili nekomu, da bo v bodoče vodil sekcijo internirancev v Grčaricah.

NORBERT ČERNE

Povečati je treba skrb za vojne invalide

V nedeljo je bila v Ribnici občinska konferenca Zveze vojaških vojnih invalidov. Osrednja vprašanja na konferenci so bila invalidski dodatki, novi pokojninski zakon in zdravstveni problemi vojnih invalidov.

Sklenili so temeljito proučiti teze novega pokojninskega zakona. Na posebnem posvetu članov vseh bojevniških organizacij bo o novem pokojninskem sistemu govoril član okrajnega odbora ZZB. Temeljito bodo proučili tudi osnutek občinskega statuta, posebno poglavje, ki govori o socialnem varstvu in problemih bivših borcev.

Organizacija zadnja leta ni dobivala finančnih podpor za uspešnejše delo, letos pa je to urejeno (v občinskem proračunu in v skladu za borce je zagotovljenih okrog štiri milijone din).

Na konferenci so precej razpravljali tudi o odstranjevanju problemov vojnih invalidov in članov drugih bojevniških organizacij. Menili so, da bi morali proučiti dosedanje invalidske dodatke in jih času primerno dvigniti. Ko so razpravljali o zaposlovanju invalidov, so menili, da bi morala občinska komisija, ki za to skrbi, pokazati večjo prizadevnost.

■ **Tovarna Nikola Tesla iz Zagreba** je v zadnjih treh mesecih dobavila PTT službam 29 telefonskih central s 5960 številkami.

■ **V beograjski tržnici pripravljajo tehnološki postopek za izdelovanje več vrst sadnih krem.**

● **Preteklo leto so dohodki kmetov bili večji, posebno pa v Vojvodini, in sicer v tistih kmečkih gospodarstvih, ki imajo več kot 8 ha zemlje.**

Idila starih mlinov in žag v Ribniški dolini že izumira. Tudi ta na sliki je že doslužil in je ostal le še kot nekak spomenik

Seminar pred javno razpravo o statutih

Kot uvod v javno razpravo o osnutku ribniškega statuta je bil v petek seminar za odbornike, člane plenuma SZDL in predsednike krajevnih organizacij SZDL. Seminar, ki ga bodo ponovili še v Sodražici in Loškem potoku, so vodili Lojze Petek, sekretar Ob KZK, predsednik občinske skupščine France Ilc in predsednik obč. odbora SZDL Bogo Abrahamsberg.

Govorili so predvsem o družbenih službah in njihovi odvisnosti od gospodarskega razvoja občine, o delu javne uprave, o organizaciji občinske skupščine in vlogi odbornika, zborih volivcev in snovanju krajevnih skupnosti.

Področje družbenih služb je zelo pereče, osnutek občinskega statuta pa prav o tem precej govori. Ker so družbene službe sestavni del celotnega življenja občine, jih bo treba obravnavati skupno z razvojem gospodarstva. Občani bodo na zborih volivcev prav gotovo precej govorili o družbenih službah in o enakomernem razdeljevanju sredstev mednje. Skupno z družbenimi službami bo treba obravnavati tudi delo občinske uprave, na kar bodo imeli občani verjetno precej pripomb.

Odbornik občinske skupščine se mora zanimati za svoje področje in informirati volivce o svojem delu in delu skupščine. Ne sme pa biti ozko lokalističen, potegovati

REŠETO

se le za svoj kraj in ne upoštevati želja širše skupnosti, celotne občine, kar se sedaj včasih dogaja. Odborniki v delovnih skupnostih bi tudi morali imeti večji vpliv, že vnaprej opozarjati na probleme, ki bi jih laže preprečili kot potem reševali včasih tudi težke situacije.

Seje občinske skupščine so sedaj često predolge, saj obsega dnevni red vedno okrog 20 točk. Obravnavanje tolikega števila točk je navadno težko in utrudljivo. Sveti občinske skupščine bi morali v prihodnje še temeljiteje pripravljati gradivo, da bi čim bolj olajšali delo skupščine. Sveti morajo razpravljati o sklepih zborov volivcev in svoje predloge le posredujejo skupščini v odobritev. Osnutek statuta tudi pravi, da je treba na sklepe zborov volivcev odgovoriti takoj, ko jih obravnava skupščina, in ne čakati, kot se je dogajalo doslej.

Matični urad Dolenja vas

V februarju je rodila izven porodnišnice Julijana Omerza iz Dolenje vasi — Karmen. — Poročila sta se: Frančišek Kaplan, kmet, in Anica Klun, oba iz Rakitnice. — Umrla sta: Franc Gorše, kmet iz Rakitnice, in Frančiška Gorše, preužitkarica iz Blat.

Matični urad Loški potok

Poročili so se: Alojz Lavrič, mizar iz Travnika, in Pavla Slavec, delavka iz Retij; Anton Šega, delavec, in Vida Bartol, delavka, oba s Hriba; Alojzij Šparemblek, strojni ključavničar iz Cerknice, in Pavla Ruparčič, delavka iz Retij.

Umrli sta: Frančiška Kordiš, socialna podpiranka iz Retij, 80, in Antonija Turk, upokojenka iz Malega Loga, 74.

v oddaljenih krajih, medtem ko je v Kočevju in neposredni okolici najnižji (ljudi nad 60 let je v Kočevju 6,2 odstotka, v Kočevski Reki pa 6,7 odstotka). Stanje je najbolj kritično na področju Banje loke in Fare, kjer je zemlja izredno razdrobljena, po drugi strani pa ni možnosti za dodatno zaposlitev. Mlajši ljudje se stalno odseljujejo. Ljudje, ki so se odselili, ali pa taki, ki zemlje zaradi starosti ne morejo več obdelovati, zemljo tu največ ponujajo v prodajo ali zakup.

Kako reševati to kočljivo vprašanje? Predvsem je treba kmetovalcem omogočiti boljše življenjske pogoje, da bodo še ostali v hribovitih predelih. Temu primerna bi morala biti tudi davčna politika. Občinske doklade in takse morajo biti v hribovitih predelih nižje kot v nižinskih.

Pri reševanju nadalnje usode zasebnega kmetijstva bo odigral pomembno vlogo družbeni sektor, in to z vključevanjem zasebnih površin v lastno proizvodnjo in načrtno kooperacijo. Do lanske jeseni je to opravljala KZ, vendar le s skromnimi uspehi, v glavnem z odkupom kmetijskih pridelkov. KGP, s katerim se je zadruga pred petimi meseci združila, naj čim prej izdela konkretne oblike sodelovanja s kmeti in jih posreduje kmetovalcem.

Tu gre predvsem za že znano dejstvo, da samo z zniževanjem davčnih obveznosti ne moremo stimulirati kmeta v hribovitih predelih, pač pa mu je treba omogočiti predvsem odkup pridelkov in strokovno pomoč. Neki odbornik je na seji predlagal, naj bi tudi »Snežnik« iz Kočevske Reke na kakršenkoli način kooperiral s kmeti v bližnjih vaseh. Dal bi jim morda v rejo živino, jim nudil pomoč, kooperanti pa bi bili plačani po prirastku.

Smo tik pred pomladansko setvijo, ko je zadnji čas, da razčistimo stvari in z ekonomskim računom najdemo najlažjo pot za rešitev problema. Interes skupnosti namreč je, da ostanejo kmetovalci v odročnih, hribovitih predelih na svojih kmetijah. To pa bomo dosegli s tem, da jim omogočimo ugodnejše življenje. Se pravi: kooperacija, toda solidna, ekonomska kooperacija.

Inž. Goršič s KGP je poudaril, da je posestvo v zadnjih petih mesecih že precej napravilo; poživili so odkup mleka, v nekaterih krajih spet uvedli rodovnik itd., da pa so za rešitev zasebnega kmetijstva potrebni skupni napori in daljši čas. Sodelovanje s kmetijskimi proizvajalci ni le papirnata pogodba, ampak zaupanje kmeta v kmetijsko organizacijo! To pa ni proces nekaj mesecev, potrebna bodo morda leta.

Na seji so tudi sprejeli nov odlok o dokladi na dohodke od kmetijstva. Upoštevane so štiri kategorije kmetijskih površin po katastrskih občinah in glede na rodovitnost, tržne pogoje in možnosti mehanizirane obdelave. V prvih dveh kategorijah so nižinske in rodovitnejše površine, na katerih je možna mehanizirana obdelava. Zemljišča teh dveh kategorij so tudi interesantna za družbeno proizvodnjo in bo tudi podružbljanje intenzivnejše. V primerjavi s preteklimi leti je stopnja občinske doklade povečana. Za drugi dve kategoriji bo letos doklada nižja. To so višinski in odročni predeli. Zasebna kmetijska gospodarstva v četrti kategoriji bodo uživala pri davčnih obveznostih velike olajšave.

Robert Merle: SMRT JE MOJ POKLIC

12

Približno sem ocenil višino in težo smreke in se obrnil k Hagemanu:

»Kako globoko luknjo mislite izkopati?«

»En meter, Herr Sturmbannführer.«

»Zaradi varnosti raje en meter trideset. Zvečer se lahko dvigne veter.«

»Jawohl, Herr Sturmbannführer.«

Še nekaj minut sem opazoval jetnika, kako dela, potem sem se obrnil. Hageman je ponovil moje povelje rapportführerju in me dohitel. Sopel je kakor meh, da je lahko šel vštric z mano.

»Sneg bo ... če se ne motim ...«

»Ja?«

»Čutim ga ... v sklepih,« je rekel z zadržanim nasmeškom.

Nato je zakašljal. Šla sva še nekaj minut in rekel je:

»Če mi dovolite, Herr Sturmbannführer ... neko domnevo ...«

»Ja?«

NOBENE DVOJNE PORCIJE JUHE ...

»Jetniki bi nocoj morda raje imeli ... dvojno porcijo juhe ...«

Suho sem vprašal.

»Raje kot kaj?«

Hageman je zardel in pričel sopsti. In nadaljeval sem:

»Pa mi lahko poveste, kje boste dobili dvojno porcijo?«

»Herr Sturmbannführer,« je Hageman hlastno povzel, »tega vendar ne smete vzeti kot moj predlog, samo misel je bila ... Verjetno sem se slabo izrazil ... Res, prav nič nisem nameraval predlagati ... Šlo je samo za čisto preprosto domnevo ... za domnevo psihološke vrste, da tako rečem ... Smreka je nedvomno prav lepa poteza, vendar pa, če je jetniki ne ocenijo tako zelo ...«

»Mnenje jetnikov me ne zanima. Storili smo tisto, kar se spodobi, in to je poglavitno.«

»Seveda, seveda, Herr Sturmbannführer, naredili smo, kar se spodobi.«

V moji pisarni je bilo precej zatohlo. Slekel sem plašč in snel z glave kapo, oboje obesil na obešalnik in na stežaj odprl okno. Nebo je bilo sivo in prevlečeno s puhastimi oblaki. Prižgal sem cigareto in se usedel. Setzlerjeva prošnja je ležala, kjer jo je pustil. Potegnil sem jo k sebi, jo prebral, vzel nalivno pero in na desni strani spodaj napisal: »Mnenje negativno.«

Pričelo je snežiti in nekaj snežink je zaneslo v mojo sobo. Mehko so sedle na parket in se pri priči topile. Čez nekaj časa me je stresel mraz. Se enkrat sem prebral Setzlerjevo prošnjo, podčrtal pripis »mnenje negativno« in spodaj napisal: »Nujno potreben specialist (začasni objekt)« in se še bolj spodaj podpisal.

Sunek vetra je nekaj snežink zanesel prav na mojo mizo. Ko sem dvignil glavo, sem opazil, da se je pod oknom naredila majhna luža. Setzlerjevo prošnjo sem vtaknil v ovojnico, ovojnico pa v žep. Potem sem potegnil k sebi kup papirjev. Moje roke so bile modrikaste in mrzle. Ugasil sem cigareto na pepelniku in se vrgel na delo.

Čez nekaj časa sem dvignil oči. In prenehalo je snežiti, kot da bi se sneg ustrašil mojega pogleda. Vstal sem, stopil k oknu, zgrabil za kljuko in obe okenski polovici zaprl. In v tistem hipu sem zagledal očeta, črnega in togega, z vročičnimi očmi: dež je ponehal, torej lahko zapre okno.

Desnica me je zabolela. Tedaj sem opazil, da kljuko obračam v napačno smer. Potem sem jo obrnil v drugo stran. Zamolklo je zaškripalo in zatič je vskočil. Sel sem okrog mize, besno izključil električni grelec ter pričel hoditi po sobi gor in dol.

Čez nekaj časa sem sedel, k sebi potegnil kos papirja in napisal: »Moj dragi Setzler, bi mi posodili svoj revolver?« — Pozvonil sem ordonancu, mu dal listek in čez nekaj minut se je že vrnil z revolverjem in s sporočilom: »S spoštovanjem, Obersturmführer Setzler.« — Setzlerjev revolver je nesel presenetljivo točno in oficirji KL so si ga za vaje večkrat izposojali.

Naročil sem avto in se odpeljal na strelišče. Streljal sem približno četrt ure, v stoječe in gibljive cilje. Spravil sem revolver v etui in dal sem si prinesti škatlo, v katero so spravljali moje kartone s tarče. Novejše sem primerjal s prejšnjimi in ugotovil: poslabšal sem se.

Odšel sem in obstal na pragu strelišča. Spet je snežilo in vprašal sem se, ali naj bi se vrnil v pisarno. Pogledal sem na uro. Bilo je pol osmih. Stopil sem v avto in Dietzu rekel, naj me odpelje domov.

Hiša se je vsa bleščala v lučeh. Stopil sem v svojo sobico, odložil pas na mizo ter plašč in kapo obesil na kljuko. Nato sem si umil roke in stopil v jedilnico.

Elsie, Frau Müller in otroci so sedeli za mizo. Jedli so samo otroci. Frau Müller je bila vzgojiteljica, ki smo jo najeli iz Nemčije: starejša ženska, siva in čednega obraza.

Obstal sem na pragu in rekel:

»Prinesel sem vam sneg.«

Mali Franz je pogledal moje roke ter vprašal z zvonkim in ljubkim glasom:

»Kje ga imaš?«

Karl in deklici sta se zasmejali.

»Očka ga je pustil pred vrati,« je rekla Elsie, »ker je preveč mrzel.«

Karl se je znova zasmejal.

Kostanjeviški jamarji v Studeni

1. marca so v Kostanjevici ustanovili samostojno sekcijo Jamarskega kluba v Novem mestu. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo nad 50 mladincev in mladink, ki jih veseli jamarska dejavnost. Pomenili so se o svojem delu, ki bo sestavljeno iz urejevanja že raziskanih jam in samostojnega raziskovanja. Predsedniško mesto v sekciji so zaupali Martinu Boltezu.

Po občnem zboru je skupina 13 novih članov napravila prvi praktični izpit iz jamarskih spretnosti: ob vodstvu nekaterih novomeških jamarjev so se prvikrat spustili v jamo Studeno.

V soboto, 7. marca, pa bodo kostanjeviški jamarji spet prišli na svoj račun. Obiskala jih bo komisija za zaščito jam SR Slovenije, v kateri so znani strokovnjaki za podzemlje in njegove lepote: tov. Gams, Kunaver in drugi. Ob tej priložnosti bo tudi predavanje o lepotah kraškega podzemlja.

Čudežni otrok in popevke

Ko je bila Minou Drouet stara osem let, je bila pariška literarna senzacija in po vsej Franciji so jo slavili kot čudežnega otroka. Z dvanajstimi leti je Minou postala modna kreatorka za otroke in hkrati tudi manekenka za lastne zamisli. Ko ji je bilo štirinajst let, se je začela ukvarjati z baletom. Toda klasični balet ni bil čisto po okusu teenagerke Minou Drouet; s 15 leti se je zaročila z mladim francoskim pisateljem Alainom Duboisom, ki je štel tudi samo 18 let. Alain jo je seznanil z novim področjem in Minou je postala pevka šansonov v pariških kabaretih. Danes mlada Francozinja prepeva ob spremljavi kitare s svojim nežnim glasom popevke iz domačih in tujih logov.

Zgodbe o privarčevanem dinarju

V našem časniku smo že poročali o akciji, ki jo je Komunalna banka iz Novega mesta priredila v minulem letu med šolsko mladino za svetovni dan varčevanja. Med drugim so takrat učenci desetih šol na našem področju pisali šolske naloge o varčevanju. Komisije po šolah so izmed njih izbrale najboljše in jih poslale v oceno varčevalnemu odboru pri KB Novo mesto. Slednji je prejel kar 55 nalog iz 10 šol. Vse poslane naloge so lepe in pričajo o tem, da se naša šolska mladež dokaj resno ukvarja z varčevanjem. Prav je tako, saj privarčevani dinar veliko koristi tako varčevalcu kot vsej družbi. Zaradi obilice poslov, ki jih imajo na bankah po novem letu, so šele zdaj ocenili prejete naloge in prosijo vse šolarje, ki so v akciji sodelovali, naj jim zamude ne štejejo v zlo.

Kot najboljša je bila ocenjena naloga Ankice Božič iz 7. d. razreda osemletke iz Črnomlja, ki prejme 5000 dinarjev nagrade, drugo nagrado (3000 dinarjev) prejme Boris Bele, učenec 8. a razreda Osnovne šole Katje Rupena iz Novega mesta, tretjo nagrado (2000 dinarjev) pa Valerija Vidmar, učenka 8. a razreda osnovne šole iz Trebnjega. Pisci ostalih 52 nalog prejmejo po 1000 dinarjev nagrade. Vsi nagrajenci dobijo hranilno knjižico, v kateri je nagrada vpisana kot hranilna vloga, in poleg tega še hranilnik. Razen tega je odbor za varčevanje podelil vsem 10 šolam, ki so sodelovale v tekmovanju, še knjižna darila.

Upamo, da je lanska akcija za svetovni dan varčevanja spodbudila varčevalno vnemo v vrstah šolske mladine in da bodo nagrade še večja spodbuda tako tistim, ki so jih prejeli, kot tudi vsem ostalim. Od akcije dalje se je število mladinskih hranilnih vlog pri Komunalni banki v Novem mestu povečalo za okoli 150. Prav kmalu pa bo varčevalni odbor vse šolarje seznanil s svojimi načrti za letošnji svetovni dan varčevanja, ko bomo hkrati praznovali tudi 40-letnico tega dne.

Zvonko Veljačić: DEČEK DUB V VESOLJU

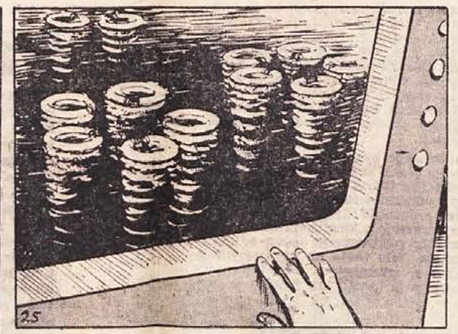

25. »Pod nami so v morju plavajoča mesta!« je zvočnik opozoril potnike. — Dub je pogledal na televizijski zaslon. Poglej no! Se hip poprej so osvetljevali Zemljo sončni žarki in Tihi ocean se je modrikasto bleščal pod njim. Sedaj pa je na Zemlji noč! Morje je komaj opaziti, nekakšna črno vijoličasta gmota je, na njej pa se iskrijo svetli prstani, razporejeni v peterokotnike. Nešteto jih je. »To so torej plavajoča mesta,« je pomislil Dub.

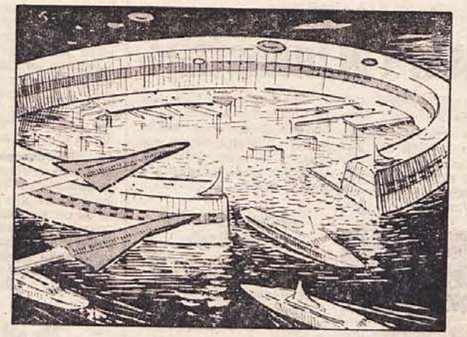

26. V raketi je stekel pogovor o umetnih mestih v morju. Vsi so jih hvalili kot izreden dosežek 21. stoletja. Zgrajena so v obliki prstana ali podkve in tudi kadar je morje najhujše razburkano, je voda znotraj takšnega prstana mirna kot zrcalo. Tu lahko pristajajo ladje, leteči krožniki in hidroavioni tudi sredi najhujšega neurja. Plavajoča mesta so zgradili zato, ker ljudje na Zemlji niso imeli več prostora, razen tega pa je postalo morje bogato nahajališče hrane in rudnin.

27. »V morju pa ne bi živel,« je zagodrnjal Dub. »Zakaj pa ne?« se je oglasil sopotnik Kitajec. »Sam živim v takšnem mestu, v petem nadstropju pod morjem. Počutim se kot na tleh, le da skozi okno ne vidim ljudi na ulici, ampak ribe. Naprave za klimatizacijo dovajajo svež zrak, ogrevajo nas in hladijo. V mestih imamo šole, kinomatografe, televizijsko gledališče, knjižnice, trgovine, športno igrišče in drugo. Če nam postane dolgčas, pa odrinemo z raketnim čolnom na kopno.«

V londonskem zoološkem vrtu so v začetku leta delali inventuro živali. Na videz prijeten posel pa ni bil nič kaj prijeten. Živalski vrt v Londonu sodi med največje na svetu, ima pa tisoče najrazličnejših živali. Prešteti jih pa ni tako preprosto. Na sliki vidimo uslužbenca iz živalskega vrta, pred katerim »paradirajo« pingvini. Preštevali jih je ves dan in vedno dobil drugo številko

ISKRIVOSTI

● Dvojni problem naše družbe: divjino zunaj ohraniti, džunglo v mestih pa odstraniti.

● Najstarejši in najkrajši besedici — »da« in »ne« — zahtevata tudi največ razmišljanja.

● Če smo svojo vest pripravili do tega, da ocenjujemo kakšno stvar kot »nujno zlo«, se nam bo kmalu zdela vedno bolj nujna in vedno manj — zla.

● Še vedno je bolje svečo prižgati na obeh straneh ali celo v sredini, kakor pa pustiti, da jo bodo v kakšnem predalu obgrizle miši.

● Čim več parkirnih prostorov pripravljamo, toliko več avtomobilov pride. To je močno podobno krmljenju golobov.

● Življenje — je risanje brez radirke.

● Ljudem očitajo, da ne poznajo lastnih slabosti, toda ti mnogokrat ne poznajo tudi lastnih moči. Z ljudmi je kakor z zemljiščem, v katerega globini je zlata žila, o kateri lastnik ničesar ne ve.

Antikvariati so trgovine, v katerih se stare stvari prodajajo za moderne cene.

(Dani Kay, ameriški komik)

Dečki se navadno pokvarijo, kadar dobijo vse, kar si želijo. Ko postanejo večji, se v bistvu ne spremene.

(Marlene Dietrich)

„Glas z neba"

»Umrl boš ... letalo se bo razbilo in ti boš umrl ...« Tako je nenehno ponavljal glas, ki je prihajal iz nedoločene smeri na uho Davidu Huttonu, oficirju britanske trgovske mornarice, ko se je pred nekaj dnevi s potniškim letalom vračal iz New Yorka v London. Kljub temu, da je letalo letelo precej visoko nad Atlantikom, David ni mogel verjeti, da bi ti glasovi prihajali z nebes ... Pač pa je pomislil, da so morda posledica dveh ali treh kozarcev whiskyja, ki jih je popil pred odhodom. Skratka, bil je tik pred živčnim zlomom, ko je slednjič tik pred pristankom letala na londonskem letališču odkril pod svojim sedežem skrit magnetofon. Vse kaže, da je bil žrtev tehnikov na newyorškem letališču, ki so se hoteli malo pošaliti. Toda »šala« bi se prav lahko sprevrgla v splošno paniko med letalskimi potniki. Družba BOAC je o primeru uvedla preiskavo.

Nasmejani Barbovi otroci z Malega Kala pri Mirni peči s svojo veliko prijateljico – udomačeno srnico

(Foto: Polde Pungerčar)

CVETKE Z DOMAČIH LOGOV

Psihiater dr. Bogomir Magajna sedi v veseli družbi. Pravkar se je seznanil s privlačno črnolasko Vero. Ker ni dobro razumel, kako ji je ime, je vprašal še enkrat. Prijatelj kipar je ponovil:

»Vera. Lepo ime. Kako že pravijo? Da, saj res: vera, upanje, ljubezen ...«

»Upanje tebi, ljubezen meni,« zaključi Magajna.

✶

Vseučiliški profesor dr. Anton Peterlin je pri izpitu spraševal nekega hrvatskega študenta:

»Kakšne transformatorje poznate?«

Študentu to vprašanje ni bilo preveč pri srcu:

»Pa znači ... to jeste ... mi imamo ... imamo velikih ... i malih transformatora ...«

Profesor ves »očaran« nad takim odgovorom:

»Samo še eno tako, pa vam dam šest točk, samo da se vas iznebim!«

Tedaj reče študent pogumno:

»E, pa imamo i srednjih transformatora.«

★

V balkanski vojni je Črnogorec naletel na šest turških vojakov, ki so se ločili od svojih enot in zaspali daleč zunaj svojega taborišča. Posrečilo se mu je, da jih je v spanju še vse zmedene razorožil, zvezal in pripeljal v črnogorsko postojanko. General je pohvalil njegovo hrabrost in ga povprašal, kako mu je to uspelo. »Brž ko sem jih opazil,« odgovori Črnogorec, »sem pohitel, jih presenetil in obkolil.«

★

Še za stare Jugoslavije je sedela družba Bosancev v sobi. Sedeli so, kadili, da skoraj niso več videli pred seboj, in vsake pol ure spregovorili s kom kakšno besedo. Nenadoma odpre veter okno in začne loputati z njim. Vsi pogledajo, a trdno obsedijo na svojih mestih. Pol ure mine, ko Mujo vendarle stisne skozi zobe, v katerih drži še pipo:

»E, ko bi se zdaj našel kdo, ki bi zaprl okno, to bi bil človek!«

»Bil bi,« pritrdijo vsi ostali. Nato spet pol ure tišine. Veter vse močneje loputa z oknom. Spet se ogласi Mujo:

»E, ko bi se zdaj našel kdo, ki bi zaprl okno, to bi bil človek in pol!«

»Boga mi, bil bi!«

Veter še nadalje treska z oknom, družba pa, zavita v dim in molk, razmišlja o marsičem.

Mine ura, ko Mehmed naposled le vstane, se pretegne, stopi k oknu in ga nekako obredno zapre.

»Ali ste ga videli?« ga počasi pohvali Mujo, »kako je poletel, kot ptica!«

– Saj sem vse znal, a ko pogledam v vaše modre oči, vse pozabim ...

„NAJBOLJŠI"

Kitajska je dobila novega vzornika. To je armadni kapetan Lej Feng, postal pa naj bi model za armadne vodilje po vsej deželi.

Navajajo naslednje njegove odlike: redno študira dela Mao Ce Tunga, se vzgaja v mržnji proti razrednemu sovražniku in vztrajno izpopolnjuje vojaške spretnosti in znanje. Sam se tudi dvajsetkrat požene v blato, da bi z osebnim zgledom pokazal, kako se je treba bojevati v boju na nož ... Zna rjoveti kakor tiger in se strahotno spačiti, ko se požene v »sovražnikovo rov ...

Vstaja zelo zgodaj, da bi se pripravil za pouk in bil potem boljši od vojakov, ki jih poučuje. Za izpopolnjevanje se obrača k posameznim vojaškim delom Mao Ce Tunga.

Ne vemo, ali je tudi velik asket glede hrane in zunanjosti, ker o tem kitajski tisk ne piše ...

Naše pomorstvo v številkah

Na ladjah naše trgovinske mornarice trenutno plapola 237 zastav. Toliko ima namreč naša flota po najnovejših podatkih ladij, računajoč vse enote, večje kakor 100 ton.

V okviru jugoslovanske flote plove 170 motornih ladij.

V skupno število ladij je vračunanih 77 ladij od 100 do 500 ton, 27 ladij od 500 do 1000 ton, 27 od 1000 do 2000, 27 od 2 do 4 tisoč ton, 19 ladij od 4 do 6 tisoč ton, 63 od 6 do 8 tisoč ton, 13 ladij od 8 do 10.000 ton, 8 ladij od 10 do 15.000 ton in dve ladji od 20 do 25.000 ton.

Skupna tonaža vseh 237 ladij je 965.449 BRT.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Josip Jurčič: SIN KMEČKEGA CESARJA 9

Zapazivši to, pogleda Kosoman nevoljno in zaničljivo po ljudeh, migne svojemu tovarišu, ki je tik njega bil, in odide iz cerkve. Izmed graščakov in hlapcev ga ni nobeden opazil. Tudi jih je bilo malo med njimi, ki so ga poznali.

Maša in poroka je bila končana.

Svatje se napotijo v grad na pirovanje, radovedno ljudstvo se razkropi. Tu ugibljejo stare ženice o prihodnji usodi mlade neveste, tam deklice sodijo ženina, drugje pa kmečki možaki z glavo zmajujejo, govoré o prihodnjem gospodu, ki nič posebno dobrega ne obeta, ali pa skrivnostno povprašujejo, kaj pač to pomeni, da se je glasoviti Kosoman zopet prikazal in ravno na tem mestu. Vsi so teh misli, da je ta čudni mož zelo pogumen in predrzen, ker si upa sam prikazati se in se tako rekoč nastaviti svojim sovražnikom. Ravno tako so za trdno mislili, da se bo v teh dneh kaj posebnega zgodilo. Skrbno so se pa varovali o tej reči tako govoriti, da bi bil kak plemenitaški hlapec kaj slišal, zakaj nobenega med njimi ni bilo, ki bi bil hotel moža v pogubo spraviti, o katerem so vedeli, da je s svojim očetom vred boril se za njihove pravice in da, čeravno je zdaj ropar, kmetom ničesar ne prizadeva. »To nam nič mar,« rekli so razhajaje se, pa nekateremu se je videlo, da ga ne bi posebno bolelo, če Kosoman »gospodom« katero zagode.

XI. SVATOVANJE

Že dolgo let ni bilo na Srajbarskem turnu takega veselega hrupa kakor današnji dan.

Gospoda se je bila zbrala v veliki, najlepši, za to slovesnost posebno okinčani sobi okrog dolge mize. Ženin in nevesta, ki sta na prvem mestu skupaj sedela, čutila in menila sta, da je ta dan najsrečnejši v njunem življenju, in vtopljena v radosti, tiho prejemala voščila okrog sedečih svatov.

»Zdaj bom laže umrl,« je rekel stari domačin Joštu Turnu in solza je trdemu možu igrala v očesu.

»Zdaj ne mislimo na smrt, prijatelj! Odšla nama obema ne bo, danes pa vesela bodiva. Smrt je žalostna, ne govoriva o njej,« pravi ženinov oče.

»Lepa dvojica je to,« ugibljejo eden svatov. »Prav ustvarjena sta eden za drugega.«

»Bog ju živi!« odgovori drugi in izprazni kupo starega vina.

Eni so se domišljali lepih dni svoje mladosti in dne svoje poroke, eni so se, vidé tu srečo in zadovoljnost, natihoma pokesali, dani so v svoji mladosti, ko je bil čas za to, tudi svatovali. Drugi so si pravili razne reči ali poslušali, kaj častiti prior kostanjeviškega kloštra, kaj ta in ta veljavni mož, ta in ona žlahtna gospa povedati ve.

V drugi sobi so bili nižji ljudje, hlapci in služabniki, kar jih ni bilo za postrežbo treba.

Tukaj je bil hrup glasnejši. Jedila in vina je hitreje zmanjkovalo. Nobeden ni pazil, da ne bi preveč zaužil božjega darova. Pomenek je bil glasnejši, besedi ni nobeden izbiral. Smeh, kričanje, bahanje z lastnim junaštvom, šala, prepir, pomirjenje in zopet prepir — vse se je vrstilo in pričalo, da graščakovo vino v glavo stopa.

Tretja in zadnja vesela družba je bila na dvorišču. Tam je bil velik sod nastavljen in tlačanje, grajski podložniki iz okolice, so stali okrog njega in točili si, kolikor je kdo mogel zaužiti. Sekali so pečene kostrune in se mastili z njimi, ukali in plesali.

Ko bi bili plemenitaši taki gospodje, kakor je bil graščak iz Srajbarskega turna danes, pač se ne bi bilo nikdar bati kmečkih uporov.

Graščak je večkrat prišel pogledat okrog, da ni kje česa primanjkovalo. Danes je bil prijazen, ogovarjal je hlapce in kmete in poslednji so rekli: »Saj vendar gospoda ni tako huda, kakor se včasih vidi.«

Stari pregovor pravi: ne hvali dne pred večerom. Veselje se ti hitro v žalost spremeni, srečo ti naglo skali nenadna nesreča.

Tako se je zgodilo tudi grajskim svatom, kakor bo bralec iz naslednjega zvedel.

XII. ČUDNA CIGANKA

Po vsej pravici trdijo, da je bil prednamski svet naših očetov sploh bolj veren in pobožen kakor današnji. Ravno tako res je pa, da so bili ti naši dedje kar mani podučeni in omikani kot mi, globlje zakopani v praznih verah in vražah, česar jim nikakor ne moremo šteti na dobro in koristno.

Nespametna prerokovanja o srečni in nesrečni prihodnosti so bila ne samo med prostim ljudstvom, kakor je to žal še današnji dan, temveč tudi med višjimi stanovi navadna in verovalo se je takim abotnijam.

Nič čudnega torej ni bilo, ko je popoldne po gradu zvedelo se, da je prišla Ciganka, ki zna prerokovati.

Bila je ta Ciganka kaj nenavadne postave: široka čez plečа, nekako možatega obraza, nerodne hoje za svojo obleko in ostriženih rjavih las.

Ustavila se je najprvo na dvorišču, kjer so ji pijani kmetje piti ponujali. Pila je bolj, kakor navadno ženske pijo, potem kmetom natihoma prerokovala, ta gospod, ki danes svatuje, ne bo dolgo na Srajbarskem turnu, ker je sin Jošta Turna. To je bilo možakom po volji, in dasiravno si ni upal nobeden besedice spregovoriti, bojé se, da bi ga kdo slišal, nameževikovali so si vendar pomenljivo.

Hlapci so poklicali Ciganko k sebi.

Med temi je bil tudi vlaški Peter. Debelo gleda čudno oblečeno baburo. Naenkrat pa se obrne od nje. Spoznal jo je.

Več hlapcev ji je pomolilo roko, da je iz črt na dlani prerokovala. Vsakemu je bilo veliko dobrega namenjenega.

Naposled pride vrsta do Vlaha Petra.

Ciganka gleda v njegovo dlan in pravi, da ima ta Peter čudno usodo, katere ne sme očitno povedati. Stopita tedaj malo v stran. Ciganka vzame Petrovo roko, in kakor bi mu prerokovala, pravi mu tiho: »Jaz sem Kosoman. Upijani hlapce, kolikor moreš. Pridi za menoj, kadar pojdem iz grada. Počakam te v grmovju za zidom. Plačilo boš imel veliko.«

Drugi so s hrupom in krikom hoteli zvedeti od Petra, kaj mu je Ciganka povedala. Ta se je tiho usedel, namišljena Ciganka ali bolj prav preoblečeni Kosoman, pak je šel v gosposko sobo, kamor je bil klican, da bi novozaročencema prerokoval veliko in dobro srečo.

Pač se je morda srce treslo v prsih predrznega moža, ki je v svojo smrtno nevarnost stopil med svoje preganjalce, sam, neoborožen, v okornem ženskem oblačilu.

Oko mu je zaplamtelo, ko je tu videl bogato obloženo mizo, izbrana jedila in vino v dragocenih posodah in si je morda mislil: vsega tega drugi ljudje, ki bolj delajo in moljo ko vi, nimajo.

»Kaj stojiš, baba! Povedi, koliko vnukov bomo imeli,« pravi stari baron Jošt Turen.

Nekako boječe se nevesta od Ciganke k svojemu mlademu možu obrne in pravi:

DRUŽBENI PLAN IN PRORAČUN BREŽIŠKE OBČINE STA SPREJETA

Vzporedno: razvoj kmetijstva in industrije

O predlogu družbenega plana in proračuna občine za leto 1964 je 28. februarja razpravljala na svoji seji občinska skupščina Brežice. Odborniki so poročali o željah in pripombah, ki so jih na zborih izrekli volivci. Oceno zborov je podal predsednik občinskega odbora SZDL Vlado Deržič. Povedal je, da so bili zbori v glavnem dobro obiskani in zadovoljivo pripravljeni. Vseh skupaj je bilo 44: 30 po vaseh in 14 v gospodarskih organizacijah. Obiskalo jih je 30 odstotkov vseh volivcev.

Odborniki so o njihovih predlogih precej razpravljali in tudi sami zastavili vrsto vprašanj. O predlogih, ki jih skupščina ni upoštevala, bodo volivci obveščeni s primerno obrazložitvijo. Tako občinska skupščina ne more vplivati na odkupne cene zemlje, pa tudi predloga o tem, naj bi del investicij za kmetijstvo usmerili v industrijo, ni sprejela. Takšno prelivanje sredstev ni možno, zato sta oba zbora podprla predlog, naj bi se vzporedno z razvojem kmetijstva krepila industrija, brez katere si socializacije kmetijstva ne moremo zamišljati.

Razprava se je dotaknila tudi kadrov in strokovnega izobraževanja. Sprejet je bil sklep, da bo skupščina poslala gospodarskim organizacijam pismeno priporočilo, ki naj bi jih spodbudilo k večji skrbi za strokovno zasedbo delovnih mest. Za manjše organizacije, ki si strokovnjakov ne morejo privoščiti, naj bi organizirala nekatere strokovne službe občinska uprava in jim tako pomagala k hitrejšemu razvoju in večji proizvodnji.

Odborniki so zahtevali čimprejšnjo modernizacijo trgovin na vasi, ki že zdavnaj ne ustrezajo več sodobni postrežbi. Omenjali so tudi potrebe po gradnji stanovanj za učitelje na podeželju ter potrebe po ureditvi kanalizacije v Brežicah, za kar bo potrebna investicija okoli 250 milijonov dinarjev. Za letos to še ni predvideno.

Predsednik sveta za družbeni plan in finance Stanko Rebernik je pojasnil spremembe, ki jih je predlagal svet. Slednji naj bi v bodoče določal višino pavšala za manjša podjetja, ki bi po tem predlogu odvajala 70 odstotkov pavšalnega prispevka proračunu, 30 odstotkov pa v občinski investicijski sklad. Za neplanirane investicije meni svet, naj se dodatno vključijo v plan, kolikor so pa vezane na sredstva občinskega družbenega investicijskega sklada, pa jih mora svet posebej odobriti. Tovariš Rebernik je v imenu sveta predlagal tudi petodstotno omejitev vseh proračunskih izdatkov, ker so razpoložljiva sredstva v primeri s potrebami zelo majhna. Ta omejitev naj bi veljala vse dotlej, dokler ne bo v celoti zagotovljen predvideni dotok sredstev v proračun.

PREMALO SREDSTEV ZA VSE POTREBE

Proračun skupščine občine Brežice za leto 1964 bo imel 578 milijonov in pol dohodkov. Od te vsote bo 27,167.000 dinarjev izločenih v okrajni sklad za financiranje šolstva

BREŽIŠKE VESTI

II. stopnje, 35,364.000 pa kot obvezna proračunska rezerva. Za proračun in sklade ostane torej 518,022.287 dinarjev. Mnogo premalo, da bi lahko ustregli številnim potrebam in željam občanov. Razpoložljiva sredstva bodo uporabili v naslednje namene: za potrebe šolstva 178 milijonov 505 tisoč, za financiranje dejavnosti iz raznih skladov 53 milijonov 451 tisoč, za štipendije 4 milijone 739 tisoč, za borce NOB 4 milijone 740 tisoč in za razne izdelke po proračunu (prosveta in kultura, zdravstvo, državna uprava) 127 milijonov 61 tisoč dinarjev.

Oba zbora skupščine sta sprejela predlog družbenega plana in proračuna z upoštevanjem pripomb zborov volivcev in spreminjevalnih predlogov sveta za družbeni plan in finance.

Konferenca DIT v Brežicah

15. februarja je bila v Brežicah letna konferenca Društva inženirjev in tehnikov. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1960 in je štelo takrat 40 članov, danes, po treh letih obstoja, pa jih je že 106. Ta podatek kaže, da se je tudi v brežiški občini v zadnjem času število tehnične inteligence povečalo. Brežiško Društvo inženirjev in tehnikov se je ukvarjalo predvsem s prirejanjem strokovnih predavanj in s tem, da je pomagalo pri reševanju strokovnih problemov v proizvodnji in gospodarstvu. V njem deluje več sekcij, na primer kmetijska, gozdarskolesna, strojniška, gradbeniška itd.

—AB—

Za praznik žena gostuje Slovenski oktet

Konferenca za družbeno aktivnost žensk v Brežicah pripravlja letos počastitev dneva žena v raznih oblikah. V prosvetnem domu v Brežicah bo na predvečer praznika (7. marca) nastopil Slovenski oktet s celovečernim koncertnim programom.

Za pacientke v brežiški bolnišnici bodo pionirji nabrali šopke pomladnega cvetja in z njimi razveselili vse bolnice, ki čakajo okrevanja.

V Pečicah bo v tem tednu izredna posvetovalnica za matere in otroke. Povabili bodo vse žene in jim pripravili čajanko. Zanje pripravljajo tudi obdaritev, ker je Rdeči križ zbral nekaj obleke.

Patronažna služba pri zdravstvenem domu Brežice pripravlja seznam ostarelih in osamelih žena, ki jih bodo članice Konference obiskale in jih obdarile. Darila bodo skromna (prava kava in sladkor), vendar pa ne gre le za darila, ženam bo mnogo več pomenil obisk, topla beseda in zavest, da niso pozabljene.

Proslave in družabne večere pripravljajo v počastitev 8. marca po vseh večjih vaseh v občini. Ponekod se bodo zbrale samo žene, ponekod pa vabijo zraven tudi može.

Letos proslave dneva žena po vaseh

V Dobovi bodo letos pripravili program za proslavo 8. marca učenci osnovne šole. Proslava bo na predvečer praznika. Sodeloval bo tudi moški pevski zbor, ki je bil ustanovljen pred tremi leti. Zadnjih nekaj let je bila v Dobovi osrednja proslava, na katero so bile vabljene vse žene iz sosednjih vasi. Letos so se žene iz Mostca, Rigonc, Malega Obreža, Velikega Obreža, Sel in Mihalovcev odločile za samostojne proslave v svojih vaseh, saj imajo razen v Selah povsod gasilske domove. Proslave si bodo na ta način res približale, vendar bo kulturni program teže spraviti skupaj.

Novice iz Dobove

Krajevni odbor Socialistične zveze v Dobovi je v akciji za pridobivanje članstva zabeležil lep uspeh. V svoje vrste je vključil vrsto žena in mladine. Trenutno si odbor prizadeva, da bi bilo na območju Dobove čimprej vplačano posojilo za pomoč Skopju. Neodplačanih obveznosti ni več veliko.

Tudi v Dobovi primanjkuje stanovanj za prosvetne delavce, ki se stiskajo po šolskih in zasebnih podstrešnih sobicah. V kraju želijo imeti svojega zdravnika. Zanj bi lahko uredili stanovanje z dograditvijo prosvetnega doma. Kdaj bodo prišli na vrsto, ne vedo, radi bi pa vse to čimprej imeli.

Vse družbene organizacije so pripravljene sodelovati pri dogradítvi male dvorane, ki bi služila v klubske namene. Uporabljali bi jo začasno tudi za telovadnico, dokler ta ne bo dograjena pri šoli. Kletne prostore male dvorane naj bi preuredili za tehnični pouk. Svet šole je prepričan, da bo občinska skupščina podprla te načrte in prispevala sredstva za njihovo uresničitev vsaj v prihodnjem letu.

● »VEČER DOMAČIH IN ZABAVNIH MELODIJ« je bil naslov prireditve, na kateri je nastopila skupina »Dobovskih pet«. Dobro pripravljena prireditev je bila v prosvetnem domu. Za uspeh gre precej zaslug študentu Kežmanu. Razen skupine »Dobovskih pet« so se občinstvu predstavili še nekateri posamezniki. Posebno navdušeno sprejeti so bili: Pavla Horvatič, Jože Kobler, Zalka Predanič in 60-letni France Bogovič, ki že nad 40 let nastopa na odru. Nekaj koristnih nasvetov sta dala tudi gosta, urednika radijske oddaje »Za našo vas«.

F. V.

V Globokem želijo nov kinoprojektor

V Globokem pričakujejo obiskovalci kina letos boljšo izbiro filmov. Ta želja se jim bo uresničila le, če bo imel Zavod za razvoj kulture in prosvete na razpolago dovolj sredstev za nabavo novega kinoprojektorja. Celotna investicija bi znašala 1,786.000 din. Sklad za kulturno dejavnost v občini naj bi prispeval polovico omenjene vsote, drugo polovico pa namerava uprava kina dobiti iz republiškega sklada za pospeševanje proizvodnje in predvajanje filmov. Do sedaj je bila v Globokem za redno predvajanje filmov potrebna dotacija, če pa bi se izbor filmov povečal in bi gledalci videli tudi filme na širokem platnu, dotacija ne bi bila več potrebna

Matični urad Artiče

V februarju ni bilo rojstev izven porodnišnice. — Poročila sta se: Ferdinand Filipčič, poljedelec iz Pišec, in Ivana Bertole, poljedelka iz Silovca. — Umrli so: Terezija Godler, preužitkarica iz Dečnih sel, 72; Janez Kostevc, osebni VVI iz Glogovega broda, 83; Jožef Lapuh, posestnik iz Zgornjega Obreža, 60.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Kristina Novak iz Ključa — Darka, Antonija Urek iz Kapel — Tanjo, Zdenka Lipovž iz Leskovca — Matjaža, Marija Travalja iz Brežic — Doroti, Antonija Škaler iz Brežic — Cvetko, Terezija Kežman iz Malega Obreža — Ireno, Nežika Ajster iz Kostanjevice — Tatjano, Marija Božič iz Zadovinka — dečka, Marija Putrih iz Podgorja — Karolino, Marija Černelič s Pokleka — Eriko, Ivanka Veble iz Jereslavca — Sonjo, Ana Hribar iz Pavlove vasi — Antona, Marija Zajc iz Globeli — Roberta

SPODNJE

Zborov volivcev o družbenem planu se je v brežiški občini udeležilo 4.812 občanov, to je nekaj manj kot 29 odstotkov vseh volivcev. Nasploh je bila udeležba zadovoljiva, le v mestu Brežice in Brežicah-okolici je bil obisk slab. Za mesto je to deloma opravičljivo, ker je večina volivcev sodelovala na zborih v delovnih organizacijah, na katerih so družbeni plan že obravnavali. V Lenartu, Bukošku in Zakotu pa so bili vaščani prepozno obveščeni, zaradi tega so prišli na zbor le nekateri.

Razprava po vaseh je bila zelo živa. Pripomb k predlogu družbenega plana in proračuna za leto 1964 je bilo precej. Volivci so tokrat zastavili mnogo vprašanj, ki so jim jih odborniki raztolmačili. Z odgovori so se po večini zadovoljili. Zlasti so želeli slišati pojasnila v zvezi z razvojem kmetijstva, gozdarstva, šolstva in turizma. Za gospodarstvo občine so pokazali veliko zanimanja. Zelo vneto so razpravljali o šolstvu in razvojnih spremembah v naslednjih sedmih letih, o odkupovanju kmetijskih površin in pre-

Predvsem so govorili o kmetijstvu, šolstvu in komunali

živninah, o gospodarjenju z gozdovi in o cenah kmetijskih pridelkov. Omenjali so tudi komunalne potrebe kraja, predvsem ureditev cest, vodovodov, zdravstvene službe in podobno. Večina volivcev je pri takih komunalnih akcijah pripravljena sodelovati bodisi z denarnimi prispevki, bodisi s prostovoljnim delom. Precej krajev se odloča za krajevni samoprispevek, ker je tak način zbiranja sredstev najuspešnejši.

In zdaj nekaj pripomb in ugotovitev v zvezi z družbenim planom. Občani menijo, da plani podružbljanja kmetijskih površin niso realni, in predlagajo, da bi jih morali prilagoditi materialni zmogljivosti občine in jih uskladiti z industrijskim razvojem in odpiranjem novih delovnih mest. Veliko je bilo pripomb glede davčne politike, ker je premalo prilagojena vrednosti kmetijske proizvodnje na zasebnih kmetijah. Nekaterim ne gre v račun velika davčna razlika med ravninskimi in hribovitimi predeli, čeprav so povsod dobili ustrezna pojasnila. Volivci nadalje zahtevajo, naj bi v družbenem planu upoštevali tudi modernizacijo trgovin na podeželju, ker so še prav takšne, kot so bile pred vojno. V predlogu družbenega plana kritizirajo to, da ne govori o kooperaciji kmetijskih organizacij z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci, kajti današnji razvoj kmetijske proizvodnje pripisuje sodelovanju zadrug in kmetovalcev zelo velik pomen. V hribovskih predelih predlagajo, naj bi kmetom pomagali s pomočjo KZ nabavljati manjše stroje, da ne bi zemlja ostajala neobdelana. Mladina te kraje zapušča, zato primanjkuje delovne sile, ki bi jo stroji lahko nadomestili vsaj delno.

V gospodarskih organizacijah so bili zbori dobro obiskani, volivci pa so bili mnogo manj zgovorni kot tisti na krajevnih zborih. Razprave so bile redke in večinoma zelo mlačne. Nič tiste žive zainteresiranosti ni bilo, ki je bila značilna za posamezne kraje. Morda so proizvajalci premalo seznanjeni s problemi gospodarskih organizacij, še slabše pa poznajo gospodarstvo občine, zato ga niso komentirali. Morda so vzroki drugod. Naloga občinskega sindikalnega sveta bo, da zbore analizira in ugotovi, zakaj takšna pasivnost.

Pripombe volivcev bo pretresala še občinska skupščina. Tiste ki so umestne in jih je možno realizirati, bo morala upoštevati. Tako bodo občani začutili, da tudi njihova beseda nekaj velja.

Statut celjskega okraja v razpravi

Med važnejše družbeno-politične dogodke v preteklem tednu sodijo razprava na seji izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL o organizacijskih vprašanjih in načinu dela organizacij SZDL, sprejem okrajnega proračuna in obravnavanje statuta okraja Celje na zasedanju okrajne skupščine ter razprava o gospodarski integraciji na razširjeni seji okrajnega komiteja ZKS v Celju.

Najvažnejše: uveljavljanje vloge občana in skupščinskega sistema

V začetku prejšnjega tedna se je sestal izvršni odbor okrajnega odbora SZDL in razpravljal o pripravah na razširjeno sejo okrajnega odbora SZDL o organizacijskih vprašanjih in sistemu dela organizacij Socialistične zveze. Ugotovili so, da občani v okviru organizacij SZDL vse bolj sodelujejo pri oblikovanju stališč do posameznih vprašanj, vendar bo delo organizacij Socialistične zveze treba še bolj zastaviti v tej smeri, da bodo občani sami dajali več pobud. Zlasti se bo treba zavzeti za popolno uveljavitev občana, zborov občanov in proizvajalcev ter novega sistema v delu občinskih skupščin. Iz dosedanje prakse po sprejemu nove Ustave je razvidno, da v dejavnosti občinskih skupščin še ni opaziti bistvenih sprememb, medtem ko sta zvezna in republiška skupščina že bistveno spremenili svoj način dela. Te pomanjkljivosti so vidne na raznih področjih. Dnevni redi sej občinskih skupščin so še vedno prenatrpani, marsikatere slabosti pa so pokazale sedanje razprave o občinskih družbenih načrtih. Čeprav so letošnje priprave za obravnavanje družbenih načrtov bile boljše kot v prejšnjih letih, vendar jih še spremljajo slabosti iz prejšnjih let. Medtem ko so nekatere občine natisnile več tisoč izvodov predloga družbenega načrta in jih posredovale tudi občanom, so ponekod oskrbeli z gradivom družbenega načrta samo odbornike občinske skupščine in vodstva družbeno-političnih organizacij. Pa tudi takšnega primera ne manjka, da so s tem gradivom oskrbeli samo tiste odbornike, katerim so poverili vodenje zborov. Razprave o predlogih in pripombah občanov sta uvedli velenjska in brežiška občinska skupščina.

Tudi pri dogovorih o medobčinskem sodelovanju so ponekod težave. Predstavniki občinskih skupščin se sicer dogovarjajo o posameznih vprašanjih, ker pa o tem ne seznanijo tistih organov, ki so pristojni za reševanje določenih vprašanj, se dogaja, da se v vseh občinah ne strinjajo z medobčinskim sodelovanjem. Tako občinske skupščine v Velenju, Vidmu-Krškem in Brežicah niso sprejele odloka o medobčinskem skladu rizika v trgovini s kmetijskimi pridelki.

V zvezi s temi in drugimi vprašanji bodo na razširjeni seji okrajnega odbora SZDL obravnavali organizacijska vprašanja in način dela organizacij SZDL ter vlogo te politične organizacije v sedanjem razvoju.

Z razpravo na zasedanju okrajne skupščine se je minuli četrtek začela javna razprava o okrajnem statutu. Podpredsednica okrajne skupščine in predsednica komisije za sestavo statuta celjskega okraja je v uvodu poudarila, da zajema statut ob upoštevanju nove ustave nekatere nove določbe glede delovanja okraja v okviru enotnega družbeno-gospodarskega in političnega sistema. Predlog osnutka okrajnega statuta so hkrati z vabilom za sejo okrajne skupščine dobili vsi odborniki te skupščine, vendar niso imeli bistvenih pripomb glede njegove vsebine. Statut obravnava odnose med okrajem in občinami, s katerimi naj bi usklajevali in spodbujali delovanje občin in razvijali medobčinsko sodelovanje, omogočali pogoje za uspešnejši gospodarski in družbeni razvoj in krepili socialistične družbene odnose na vseh področjih dejavnosti ter jamčili zakonitost in enotno izvajanje zakonov. S statutom so posebej navedene: naloge, ki presegajo značaj in okvir dejavnosti posameznih občin ali so skupnega pomena za več občin, strokovna pomoč občinam ter pristojnosti in delo okrajne skupščine. Določila okrajnega statuta konkretno določajo vprašanja, ki naj bi jih skupščina reševala na svojih sejah in se pri tem opirala na sodelovanje občinskih skupščin, njihovih organov, strokovnih služb in organizacij.

Novost v statutu so samostojen svet za finance ter komisiji za družbeni načrt in družbeno nadzorstvo. Doslej je bil skupen svet za družbeni načrt in finance, vendar je družbeni načrt takšnega značaja, da presega okvire samo enega sveta. Zaradi tega predvideva statut posebno komisijo za družbeni načrt. Ta naj bi izdelala dokončen predlog programa in družbenega načrta na osnovi predlogov vseh svetov, po sprejemu na zasedanju okrajne skupščine pa naj bi tudi spremljala izvajanje programa in družbenega načrta. Komisija za družbeno nadzorstvo naj bi preučevala predvsem način izkoriščanja družbenih sredstev v delovnih in drugih organizacijah ter v občinah. Okrajni skupščini bi predlagala ukrepe za smotrnejše uporabljanje družbenih sredstev, njeno delo pa ne sme posegati v samoupravne pravice delovnih in drugih organizacij.

Na zasedanju so se dogovorili, da bodo o okrajnem statutu razpravljale vse občinske in okrajne politične organizacije. Razprava naj bi trajala do 20. marca, tako da bi komisija lahko zbrala in upoštevala predloge in pripombe za dokončno sestavo osnutka.

JUTRANJKA - kolektiv prizadevnih deklet

Sevnica, 2. marca 1964.

Obisk v konfekciji JUTRANJKA... Čas mineva v prijetnem, sproščenem pogovoru s članicami tega mladega kolektiva. Predsednica mladinske organizacije **MARICA PAVLOVIČ** pripoveduje o delu mladine, ki je v tem podjetje zelo delavna.

»Imamo klub mladih proizvajalcev, v katerem razpravljamo o izboljšavah v proizvodnji, delitvi dohodka, o normah in drugih skupnih problemih. Naše mladinke so članice raznih komisij pri občinskem komiteju ZMS, zanima jih pa tudi šport. Rade bi imele lastno igrišče za odbojko, da bi se sprostile v odmorih med delovnim časom in tudi sicer kdaj razvedrile pri igri z žogo. Nadejamo se, da bomo takšno igrišče kmalu dobile. Mladinska organizacija v podjetju prireja razne tečaje in proslave. Imamo samostojen aktiv Počitniške zveze, ki planira za letos več izletov in letovanje v Splitu.«

Marija Kovačič dela v JUTRANJKI šele 8 mesecev, a se v kolektivu prav dobro počuti

»Kaj pa družabno življenje mladine v Sevnici?«

»Ob nedeljah so v gasilskem domu plesne vaje, to je pa tudi vse. Drugih mladinskih plesnih prireditev nimamo. Mladina nima pravega prostora, v katerem bi se zbirala. V Šmarju je zdaj odprta knjižnica, dolgo zaželena pridobitev za tiste, ki imajo radi lepe knjige.«

»Kje boste slavili dan žena?«

»V podjetju. Proslavo pripravlja mladinski aktiv. Program: nagovor, nekaj pevskih točk, recitacije in za zaključek prigrizek.«

»Kako ste se vživeli v kolektiv?« sem nato vprašala **MARIJO KOVAČIČEVO**, ki je prišla v podjetje komaj pred osmimi meseci.

»V novem okolju se prav dobro počutim. Doma sem iz Brestanice, kjer sem se izučila za šiviljo. Zdaj stanujem v Sevnici. Voziti se tako ne bi mogla, ker dalamo v dveh izmenah.«

Se normam zlahka približujete?«

»Brez prakse ni nobena stvar lahka. V začetku jih seveda nisem dohajala. Na vsak novi izdelek se je treba privaditi.« Uslužbenka za sosednjo mizo je hitro postregla z odgovorom o normah. Januarja je tovarišica Kovačičeva še ni dosegla, v februarju pa se je že lahko postavila s 101 odstotkom.

•

»Kakšne vrste konfekcije izdelujete pri vas?«

»Največ kopalne obleke in otroška oblačila,« je povedala **MARIJA SENICA**, po poklicu krojačica. V podjetju je dalj kot njena kolegica Kovačičeva. Dve leti in pol je že, odkar se je zaposlila.

»Dosegate normo?«

»Da, kar dobro mi gre. Vsaka po svoje se trudimo, da bi čimveč zaslužile. Februar je bil tudi zame boljši od januarja.«

»Je v podjetju poskrbljeno za tople malice?«

»To je dobro urejeno. V obratu družbene prehrane dobimo vsak dan topel obrok za 60 dinarjev. 40 dinarjev plačamo same, 20 pa jih prispeva podjetje.«

»Delate tudi vi v dveh izmenah?«

»Da. Ugodnost za dopoldansko delo imajo večinoma poročene žene, ki jih čakajo po službi še družinske obveznosti.«

»Koliko ljudi zaposluje vaše podjetje?«

»Vseh skupaj je 126, od teh je 72 mladink in 7 moških. Dobra ženska zasedba, kajne?«

•

»Za Jutranjko delajo žene tudi na domu. Je teh veliko?«

Oglasila se je **MARIJA MIRTOVA**, predsednica sindikata in tehnolog podjetja:

»Na domu jih zaposlujemo 150, in sicer v raznih krajih: v Dobovi, Brežicah, Trebnjem, Celju, na Senovem in drugod.«

»Kaj vas v proizvodnji najbolj ovira?«

»Pomanjkanje prostorov. Še letos bomo gradili novo proizvodno halo v bližini sedanjih prostorov. Ta investicija bo stala okoli 70 milijonov dinarjev. Lastnih sredstev bomo vložili četrtino. Dokončana bo v začetku drugega polletja 1965. Takrat bo podjetje lahko zaposlilo 300 ljudi.«

»Kako kaže letošnji plan?«

»V primerjavi z lanskim letom ga povečujemo za 40 odstotkov, delno na račun večje storilnosti, delno na račun povečanja zaposlenih. Lanska realizacija je znašala 240 milijonov. Upamo, da bomo plan dosegli, čeprav januarski rezultati niso bili zadovoljivi. Uspeh v februarju je bil že boljši. Proizvodnja namreč vedno zaniha, kadar preidemo na nove izdelke. Do konca decembra smo izdelovali otroško konfekcijo, od januarja do junija pa je na vrsti pomladanska kolekcija ženskih kopalnih oblek. Na mesec jih napravimo približno 7.000.«

»S svojim izdelki je bilo podjetje zastopano na januarskem sejmu mode v Ljubljani. Za katere modele ste dobili kolajne?«

Marija Senica je v JUTRANJKI krojačica

»Skupno smo prejeli šest diplom: štiri z zlato in dve s srebrno kolajno. Dve smo prejeli za otroško konfekcijo in štiri za ženske kopalne obleke iz popelina. Konferenca Družina in gospodinjstvo pri republiškem svetu Zveze sindikatov in Centralni zavod za napredek gospodinjstva v Ljubljani sta nam dali dve priznanji potrošnikov: eno za kopalno obleko in eno za otroško konfekcijo.«

»Prodaste vse svoje izdelke na domačem trgu?«

»Za zdaj še, vendar že navezujemo stike z zunanjimi tržišči, predvsem z zahodno Nemčijo, ker želimo v prihodnjih letih del proizvodov izvažati.«

Jožica Teppey

O delu in življenju v JUTRANJKI, tem razgibanem mladem kolektivu sevniške občine, sta nam marsikaj povedali tudi Marica Pavlovič, predsednica mladinske organizacije, in Marija Mirt, predsednica sindikata in tehnologinja podjetja

»Dva para se ženita« v Podbočju

1. marca so na podboškem odru igralci prosvetnega društva iz Velikega Podloga pri Leskovcu uprizorili veseloigro »Dva para se ženita«. Igro je režiral starejši prosvetni delavec Lojze Meke. Podložani so poželi lep uspeh in bodo v Podbočju s podobnimi predstavami še dobrodošli.

J. Š.

Pogoje imamo za dve krajevni skupnosti

Razširjeni plenum občinskega odbora SZDL Sevnica, ki je bil 28. februarja v Sevnici, je obravnaval problematiko krajevnih skupnosti in občinski družbeni plan.

Prisotni so poudarili, da je ustanavljanje krajevnih skupnosti stvar, o kateri naj bi odločali izključno občani, vendar jih pa ne bi kazalo ustanavljati tam, kjer za to ni materialnih pogojev. Plenum je predlagal za zdaj le ustanovitev dveh krajevnih skupnosti: v Sevnici in Krmelju. Pri tem pa je opozoril, naj bi zaradi ustanovitve teh dveh skupnosti pri delitvi sredstev ne smela biti prikrajšana območja izven njiju. Mišljene so predvsem male asanacije, za katere naj bi občinska skupščina enako kot doslej dodeljevala finančno pomoč raznim organizacijam in krajevnim uradom. Zaželeno bi bilo, da bi obe krajevni skupnosti razširili nekatere dejavnosti izven svojih meja (obrtne delavnice in podobno).

Plenum je poudaril, da je glavna naloga SZDL v tem obdobju, da ob razpravi o krajevnih skupnostih pojasnjuje volivcem njihov pomen in vsebino dela, ker bodo občani le ob pravilni obrazložitvi lahko povsem realno odločali.

Glede družbenega plana meni plenum, da je premalo mobilizatorski in da naj samoupravni organi v podjetju o svojih planih ponovno razpravpravljajo in jih na osnovi lanskih podatkov povečajo.

Kopitarna za dan žena

Kopitarna Sevnica je za praznovanje dneva žena namenila 200.000 dinarjev. V podjetju je zaposlenih 188 žensk. Komisija za ženska vprašanja pri delavskem svetu je predlagala najprej, da bi šle žene v soboto dve uri prej domov. Ta predlog ni obveljal, ker bi preveč trpela produktivnost. Zato so se odločili, da se bodo skušali povezati z ostalimi podjetji in pripraviti skupno proslavo v gasilskem domu ali v dvorani TVD Partizan. Takšna proslava bi bila slovesnejša in tudi program bo lahko pestreje izbran.

Na Bački bi radi klubske prostore in učiteljska stanovanja

Na Bački bo kmetijska zadruga gradila novo skladišče. Občani želijo, da bi nad njim uredili klubske prostore in kako stanovanje za učiteljstvo. Učiteljev je na Bački šest, vendar nimajo primernih stanovanj. Vsi bivajo po raznih podstrešnih sobicah. V nadstropju, ki ga prebivalci Bučke želijo dozidati nad skladiščem, naj bi bil tudi prostor za igralsko garderobo. Sedaj so brez nje, imajo pa lepo dvorano. Vse te načrte bodo lahko na Bački uresničili le, če bo občinska skupščina Sevnica namenila za to del finančnih sredstev.

O občinskem statutu bodo volivci Bučke razpravljali 10. marca. Na tem zboru bodo izvolili tudi nov poravnalni svet.

Občinska skupščina je lani prispevala 100.000 dinarjev za gradnjo nove poti v Štritu. Letos bodo z deli nadaljevali. Občani so pripravljeni pomagati s prostovoljnim delom.

KZ Sevnica in KZ Tržišče povečujeta obdelovalne površine

Podružabljanje zemljišč za družbeno kmetijsko proizvodnjo je tudi v letu 1964 ena od najpomembnejših nalog kmetijskih organizacij v Sevnici in Tržišču. Zemljišča bodo pretežno pridobivali z odkupom in arondacijo, v izjemnih primerih pa tudi z zakupom. Kolikor bo možno, bodo pridobivali nova zemljišča tudi na osnovi preživninskega varstva kmetov.

Ko bo izpolnjen predvideni plan pridobivanja zemljišč za družbeno proizvodnjo in po krčitvi gozdov v Čanju, bo družbeni sektor konec leta 1964 imel 659 hektarov obdelovalnih zemljišč. Letos bi se obdelovalne površine povečale za 211 hektarov. Skupno bo torej konec leta v družbeni lasti 7,3 odstotka vseh obdelovalnih zemljišč v občini.

Kmetijski zadrugi Sevnica in Tržišče bosta morali poskrbeti za pravilno obdelavo zemljišč, da bodo pridelki čim boljši in da jih bo dovolj. Za letos je predvidena ekonomsko — socialna analiza kmetij na teh zemljiščih. Obe zadrugi bosta morali še nadalje razvijati pogodbene odnose s kooperanti, izboljšati odkup kmetijskih pridelkov in poskrbeti za pravočasno nabavo reprodukcijskega materiala. Nadzorovati bosta morali izvajanje agrotehničnih ukrepov na obdelovalnih zemljiščih.

Naloge so torej zahtevne in za uspešno delo bosta morali obe zadrugi vložiti precej naporov.

8 novih obratnih tehnikov v Sevnici

19. in 20. februarja smo pri delavski univerzi v Sevnici diplomirali učenci strojnega odseka večerne šole za obratne tehnike. V naših večernih šolah je bilo že mnogo učencev, pa razen pri osnovnošolskih doslej ni prišlo do zaključnega izpita. Zato nas uspeh toliko bolj veseli.

Ko smo novembra 1959 začeli s poukom, nas je bilo 26. Od vseh nas je diplomiralo le osem. Morali smo resno zagrabiti za učenje in se na račun tega marsičemu odpovedati, zdaj pa so zadovoljni predavatelji in mi.

Vsem, ki so nam pripomogli do zaključnega izpita, zlasti pa direktorju matične šole TSS iz Krškega tov. Cirilu Murniku ter inž. Gabrijelu Perku, se iskreno zahvaljujemo.

Učenci večerne šole za obratne tehnike v Sevnici

SEVNIŠKI VESTNIK

in pripombe za dokončno sestavitev osnutka statuta. Okrajna skupščina ga bo sprejela v začetku aprila.

Proračunska potrošnja zaostaja za rastjo narodnega dohodka

Odborniki okrajne skupščine so potrdili tudi letošnji proračun okraja. O njem so razpravljali več kot tri ure, ne toliko o samih sredstvih — teh je tako premalo za reševanje vseh potreb — temveč predvsem o tem, v katera poglavja proračunskih izdatkov naj bi vnesli posamezne proračunske postavke. Bistvenih pripomb ni bilo in vsa razprava je pri opazovalcu zapustila vtis, da so nekaterim odbornikom bolj všeč sredstva v levem kot v desnem žepu ali obratno in da jih je zaradi tega pač treba preložiti v tisti žep. In tako vse tri ure ni bilo konca z »žongliranjem« istih zneskov. Brez dvoma je prav, da odborniki z vso resnostjo razpravljajo o proračunskih sredstvih in zlasti o tem, če je njihova uporaba najbolj smotrno predvidena, toda ta razprava je pokazala zgolj, kako nekateri odborniki ne mislijo, da je tudi čas na zasedanjih treba čim koristneje uporabiti. Toliko mimogrede o sami razpravi, zdaj pa še nekaj o proračunu.

Zaradi sedanje delitve deljivih sredstev med svezo, republiko in okraji predvidevajo letos povečanje okrajnega proračuna le za 7,9 odst., medtem ko naj bi se narodni dohodek povečal za 14,8 odst. Če pri tem upoštevamo znatno povečanje dotacij posameznim občinam iz letošnjega proračuna, se sredstva za sam okrajni proračun povečajo le za 1,6 odst. Spričo takšnega neugodnega stanja so pri sestavi proračuna upoštevali vsestransko racionalnost posameznih služb in niso mogli zadovoljiti vseh zahtev. Minimalna sredstva za delo uprave bodo med drugim terjala tudi znatno večje napore za izboljševanje organizacije dela, sicer pa se vsi organi uprave — razen oddelka za notranje zadeve — financirajo po načelu dohodka.

Negospodarske investicije se povečujejo za 82 milijonov dinarjev in so namenjene predvsem za nujne rekonstrukcije cest, za prispevek okrajne skupščine skupnemu skladu šolstva II. stopnje in za nujno opremo tehnične službe pri oddelku za notranje zadeve. Da bi pridobili sredstva za ureditev ceste Rimske Toplice — Zidani most, predvideva proračun nekoliko manj sredstev za cestni sklad za vzdrževanje okrajnih cest.

Na zasedanju so v skladu s prejšnjimi sklepi okrajne skupščine glede na probleme v zdravstvenem varstvu ustanovili Zavod za zdravstveno varstvo na območju celjskega okraja. Preučeval bo predvsem zdravstveno stanje prebivalcev, preučeval in zatiral bo nalezljiva in druga množična obolenja, nadzoroval kakovost živil in preučeval prehrano v zvezi z ljudskim zdravjem, izvajal zdravstveno varstvo pri delu, opravljal naloge strokovnega metodološkega središča za zdravstveno prosveto in vzgojo prebivalcev, omogočal delovnim enotam zdravstvene službe laboratorijske storitve ter skrbel za izvajanje dezinfekcije, dezinsekcije in deratizacije za vse tiste občine, ki nimajo organizirane takšne službe.

Integracija: stalen proces

Ob zaključku prejšnjega tedna pa je bila še razširjena seja okrajnega komiteja ZKS v Celju. Na dnevnem redu so bila vprašanja, ki se pojavljajo v procesu gospodarske integracije. Seje se je udeležil tudi organizacijski sekretar CK ZKS Albert Jakopič — Kajtimir, ki je ob zaključku pohvalil, da se je okrajni komite lotil tega vprašanja na takšen način, in poudaril, da je razpravo o teh problemih treba prenesti v občine do osnovnih organizacij ZKS. Navezal je razpravo na vloge komunistov v sedanjem razvoju.

Poročilo o problemih v procesu integracije je podal podpredsednik okrajne gospodarske zbornice v Celju Fedor Gradišnik, nakar je v razpravi sodelovalo več udeležencev.

Iz poročila in razprave je razvidno, da je v celjskem okraju več uspešnih oblik integracije, od ustnih dogovorov in poslovno-tehničnih pogodb do združevanj, vendar tudi ovir za uspešnejši razvoj ni manjkalo. Ovire se pojavljajo v obliki lokalističnih teženj in drugih slabosti, do pritiskov na samoupravne organe. Na splošno pa o integraciji vse premalo razpravljajo delovni kolektivi kot celota. Pogosto odločajo o vključevanju v razne oblike integracije posamezniki in odklanjajo integracijo v imenu organov upravljanja in delovnih kolektivov. Zaradi tega so poudarili na seji, da delovni kolektivi kot celota ne ovirajo integracijskih procesov, temveč da je vzroke treba iskati predvsem pri posameznikih.

Ob zaključku razprave je organizacijski sekretar CK ZKS Albert Jakopič — Kajtimir poudaril, da postaja integracija vse bolj sestavni činitelj gospodarskih odnosov in da so integracijski procesi tesno povezani s specializacijo proizvodnje, večjo produktivnostjo, vključevanjem v mednarodno delitev dela, skrajšanjem delovnega časa in odpravljanjem nizkih zaslužkov. Razpravo je povezal z vlogo komunistov, ki naj bi pomagali samoupravnim organom in delovnim kolektivom pri iskanju najboljših rešitev. Gospodarsko integracijo je treba obravnavati s stališča notranjega gospodarskega napredka in celotnih gospodarskih zmogljivosti glede na vključevanje v mednarodno delitev dela, vendar s samo integracijo ne bomo vsega rešili. Tako je v zvezi z razpravo o integraciji v trgovini, gostinstvu in obrti poudaril tudi vlaganje sredstev za razvoj teh dejavnosti. Če občine odvzemajo trgovinam akumulacijo in jo vlagajo drugam, dvigajo najemnino poslovnih prostorov in podobno, potem to ni mogoče popraviti z integracijo. K napredku tudi ne vodi neživljenjsko združevanje manjših gostinskih obratov s hoteli in ukinjanje dobrih zasebnih gostišč.

Ženskam omogočiti večjo družbeno-politično aktivnost

Izvršni odbor okrajnega odbora SZDL je v prejšnjih dneh priporočil občinskim odborom SZDL, da bi v letošnjih pripravah za praznovanje dneva žena posvetili več skrbi tistim vprašanjem, ki naj bi omogočila večjo družbeno-politično aktivnost žensk. Med ta vprašanja sodijo zlasti zaposlovanje in strokovno usposabljanje žensk, otroško varstvo, družbena prehrana, uslužnostna dejavnost in podobno. V zvezi s tem opozarjajo, da je malo žensk v vodstvih gospodarskih in drugih organizacij in da je tudi to eden izmed vzrokov za manjše zavzemanje žensk za strokovno izpopolnjevanje in izobraževanje. V zvezi s temi vprašanji bodo v občinah razen proslav pripravili tudi razgovore, kjer naj bi se pomenili, kako ustvariti pogoje za reševanje teh in drugih problemov.

Srečko Pratnemer

Matični urad Boštanj

Izven porodnišnice se je rodil v februarju en deček. — Porok ni bilo. — Umrli so: Jože Tratar, upokojenec iz Dol. Boštanja, 68; Antonija Brečko, gospodinja iz Gabrja, 75; Franc Rihel, upokojenec iz Lukovca, 60.

POSAVJE

V ČRNOMLJU ZA LETOŠNJI OSMI MAREC:

Statuti, 42-urni delovni teden in zaposlene žene

Ko se v črnomaljski občini pripravljajo na proslavo dneva žena, ne mislijo toliko na tradicionalne proslave. Tako kot doslej bodo v vseh krajevnih središčih priredili akademije, pa tudi v vaseh se bodo prebivalci spomnili žena. V Črnomlju bo na predvečer slavnostna akademija v prosvetnem domu, 8. marca pa bo dramska sekcija osnovne šole uprizorila »Kekca«. Vse našteto bo le zunanji odraz praznovanja. Vsebina 8. marca pa naj bi bila letos v delovnih razgovorih, na katerih bi se zbrale žene. Tako razmišlja sekretariat Konference za družbeno aktivnost žena v Črnomlju.

Žene v črnomaljski občini se v družbenem življenju vedno bolj uveljavljajo. V proizvodnji dela 1291 žena, pri Zavodu za zaposlovanje pa je prijavljenih le 39, ki iščejo zaposlitev. Še pred dvema letoma je bilo pri zavodu nenehno prijavljenih po 150 do 200 žena. Ta podatek dokazuje, da je težnji po zaposlitvi, vsaj kar se žena tiče, v občini zadoščeno. Na zborih volivcev je opaziti vedno več žena, ki se oglašajo k besedi. Pred leti za Belo krajino tako značilni pojav, da so na zbore volivcev hodili samo hišni gospodarji, je minil, zborov se udeležuje že veliko žena. Le-te se veliko bolj zavedajo svojih pravic in vloge v družbi, odkar so postale proizvajalke.

Na zborih volivcev žene veliko razpravljajo zlasti o zdravstvu in o šostvu, pa tudi o krajevnih skupnostih so povedale mnogo upoštevanja vrednih misli in predlogov. V svetih, komisijah in občinski skupščini sodeluje 18 žena, v organih samoupravljanja in v vodstvih družbenih organizacij pa deluje okoli 380 žena. Žene so torej že postale enakovreden in nenadomestljiv činitelj v družbi, s svojim delom in aktivnim sodelovanjem v družbenih procesih in v proizvodnji pa so si priborile prostor, ki jim ga ne gre odrekati. Vse našteto je bilo povod, da se je sekretariat Konference za družbeno aktivnost žena odločil predlagati večjim kolektivom, ki zaposlujejo pretežno žene, naj za 8. marec skličejo delovne konference.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Dokaj razgibane razprave, ki se že od začetka letošnjega leta odvijajo v kolektivih glede 42-urnega delovnega tedna, odprave kategorije osebnih dohodkov do 25.000 dinarjev na mesec in glede statutov delovnih organizacij, ne moremo mimo žena neopazno, saj se jih vse troje tiče neposredno. Po sprejetju nove ustave je v naši družbi čutiti težnje za čimvečjo in čimhitrejšo humanizacijo v odnosih in delovnih procesih. V osnutkih statutov delovnih organizacij dobiva človek kot ustvarjalec in proizvajalec svoj častni prostor. Osebnih dohodkov ne bomo povečali pa tudi 42 urnega delovnega tedna ne bomo uvedli z besedami. Zato so potrebni sodobnejši delovni postopki in sodobnejša oprema, ki bodo pripomogli k večji storilnosti. V takšnih pogojih bo proizvajalec laže zmagoval delovne napore in proizvajal z manjšim trudom. Tega ne smemo prezreti zlasti takrat, kadar imamo opravka z ženami proizvajalkami, ki so že tako v naši družbi deležne posebne zaščite. Še boljše: žene morajo resno razpravljati o teh procesih. Očitno je, da se bodo ob 42-urnem delovnem tednu laže posvečale družini in materinstvu in laže kot doslej našle čas za oddih. Nizki osebni dohodki so posebno pereči prav pri ženah, ker smo industrijo, ki zaposluje žene, začeli pri nas razvijati šele pred nekaj leti. V statutih bi morali kolektivi posvetiti veliko pažnje ženam in človečnosti pri obravnavanju njihovih potreb in težav.

Na delovnih razgovorih, ki jih ima v načrtu sekretariat Konference za družbeno aktivnost žena v Črnomlju, ne bodo potrebni posebni uvodni referati. Žene naj same v preprostem razgovoru povedo, kako je z otroškim varstvom, z nakupi, kako z nego bolnih otrok in družinskih članov, z gospodinjskimi deli, s stanovanji, kako s pomočjo otrokom pri učenju, kako z zaščito majhnih otrok in otroškimi varstvenimi ustanovami ter podobno. Tak sproščen razgovor bo zajel mnoga področja življenja v komuni in pokazal kopico težav, ki jih imajo žene. Pustimo jih, naj spregovore o tem sproščeno in brez strahu, pa bomo ugotovili, kaj vse bi bilo treba storiti, da bi jim izboljšali položaj. Našli bomo marsikaj, kar bi lahko storili, da bi jim pomagali, pa nismo storili. Iz vsega tega pa bomo lahko zbrali mnogo koristnih pobud, ki smo jih morda prezrli, ko smo sestavljali statut ali pa ko smo načenjali razpravo o 42-urnem delovnem tednu ali odpravi kategorije osebnih dohodkov pod 25.000 dinarji.

27. februarja so na razširjeni seji občinskega odbora RK v Črnomlju razpravljali o obsežnem programu dela za 1964. Letos praznujemo 20-letnico ustanovitve Jugoslovanskega RK. Organizacija v Črnomlju bo v sodelovanju in s pomočjo Zdravstvenega doma in Ljudske univerze iz Črnomlja ter Glavnega odbora RK in Zavoda za zdravstveno vzgojo SRS priredila v 21 naseljih zdravstvenovzgojna predavanja, v Črnomlju dva 80-urna tečaja prve pomoči, 20-urne tečaje pa v Dragatušu, na Vinici, v Starem trgu in Semiču, oskrbela bo sistematični pregled 3034 šolskih otrok in pregled zobovja šolskih otrok ter zdravstveno-prosvetni seminar za prosvetne delavce. Na sliki: pogled na občinski RK Črnomelj med sejo.

SEMIČ: o statutu, krajevni skupnosti, gostinstvu in še o čem

V nedeljo, 1. marca, je zbor občanov v Semiču z manjšimi pripombami sprejel osnutek statuta črnomaljske občine. Med drugim so predlagali, da bi čim prej organizirali krajevno skupnost, ki naj bi zajela celotno področje bivše semiške občine. Ko je bila beseda o rekonstrukciji vodovoda, so pripomnili, da bi stare vodovodne cevi dali tistim vasem, ki še nimajo vodovoda. Upravnemu odboru gozdnega sklada so tudi v Semiču naložili nalogo, da takoj ob začetku leta predloži načrt porabe sredstev, še preden jih bo začel trošiti. Glede popravil poti pa so izvedeli, da je na razpolago manj sredstev, kot jih bodo potrebovali. Odkupna dejavnost zadruge je slaba in bi bila po mnenju ljudi lahko boljša, čeprav zadruga še nima dovolj skladišč. Občani se niso strinjali tudi s tem, da v domači mesnici ni mesa. Vzrok vidijo v prenizkih odkupnih cenah za živino. Kot je povedal predstavnik črnomaljskega gostinskega podjetja, bo Semič letos le dobil dolgo pričakovani gostinski lokal, čeprav gostinsko podjetje Črnomelj nima dovolj lastnih sredstev. Hkrati so bili pridelovalci vina in žganja obveščeni, da bo to podjetje odkupilo večje količine semiškega vina in žganja. Kdor bo hotel vino prodati, bo moral najprej prinesti vzorec na pokušnjo.

FRANC DERGANC

RAZPRAVA NI NAJBOLJŠA!

3. marca so v črnomaljski občini končali z zbori volivcev, na katerih so razpravljali o osnutku občinskega statuta. Sicer je res, da je bilo čutiti zelo veliko zanimanje občanov za osnutek statuta, vendar je občinsko politično vodstvo pričakovalo več konkretnih razprav o njegovem jedru. Na terenu so bili vsi zbori volivcev dobro obiskani, Črnomaljčani pa na zborih niti z udeležbo niso pokazali posebnega zanimanja. Občani povsod poudarjajo, da so zelo zadovoljni, ker so dobili osnutek statuta v vsako gospodinjstvo, pa tudi dokaj podrobna obrazložitev, ki so je bili deležni na zborih, jim je bila močno všeč. V razpravi so večinoma menili, da težko dojamejo vsebino statuta in najdejo same sebe v njem, ker se načela skozi ves statut med seboj prepletajo. Takšen je uspeh na začetnih razpravah. Občinsko politično vodstvo si obeta veliko več razprav na prihodnjih zborih, ki bodo sklicani ta mesec.

Paberki iz življenja v Adlešičih

● **Folklorna kupina iz Adlešičev** pridno vadi ob spremljavi tamburašev in se vneto pripravlja na festival belokranjske folklore v Črnomlju. Člani zbora so zelo veseli pasov za narodne noše, ki jim jih je kupil občinski svet Svobod iz Črnomlja, pa tudi tega, da jim bodo pomagali z narodnimi nošami; le-te nameravajo pri svetu Svobod kupiti vsem delujočim folklornim skupinam ali pa jim pomagati, da bodo tiste, ki jih že imajo, kompletirali. Prvi letošnji nastop adlešičke folklorne skupine bo na krajevni praznik, 22. marca.

● **Za dan žena pripravlja Prosvetno društvo Adlešiči** s šolsko mladino akademijo v šoli. Ženski pevski zbor bo zapel nekaj pesmi, otroci pa bodo s pomočjo učiteljev pripravili nekaj simboličnih slik na odru ter nekaj pevskih in recitacijskih točk. Predstavnik krajevne organizacije Socialistične zveze bo po krajšem nagovoru ženam čestital za njihov praznik.

● **Na krajevni praznik**, ki ga bodo kot vsako leto proslavljali Adlešičani 22. marca, pripravljajo letos obširnejši program. Slavnost se bo pričela s svečano sejo krajevnega odbora, na kateri bodo prisotni predstavniki vodstev družbenih organizacij iz adlešičkega območja. Priredili bodo razstavo spominkov in etnografskih izdelkov iz adlešičkega okoliša, razen tega pa pripravljajo tudi množično zborovanje na prostem. Na njem bodo prebivalcem spregovorili ljudski poslanci za Belo krajino. Po množičnem zborovanju bo kulturni program, v katerem bodo sodelovale domače folklorne skupine. Adlešičani pravijo, da so se odločili za razstavo zategadelj, ker z ono, ki je bila pred nedavnim v Črnomlju, niso bili zadovoljni. Sodijo, da je bilo razstavljenih preveč spominkov od drugod, premalo pa belokranjskih, in še tisti, ki naj bi bili belokranjski, se jim niso zdeli pristni.

Zdravstveno zavarovanje socialnih podpirancev

V občini Črnomelj so že lani v aprilu uvedli zdravstveno zavarovanje socialnih podpirancev, ki niso deležni kmečkega zdravstvenega zavarovanja. Za te podpirance plačuje občinska skupščina iz proračuna vsak mesec po 2000 dinarjev za vsakega Zavodu za socialno zavarovanje. Socialne podpore, ki so razmeroma nizke in v mnogih primerih samo simbolične, bi bili lahko lani povečali, če ne bi bilo te nove dajatve. Po drugi strani spet pa je res, da imajo odtlej mnogi socialni podpiranci, ki niso bili deležni zdravstvenega varstva, to novo ugodnost.

Matični urad Adlešiči

V februarju sta bili rojeni izven porodnišnice 2 deklici in en deček.

Poročili so se: Anton Malešič, kmetovalec iz Radovič, in Stanislava Veselič, kmetovalka iz Adlešičev; Janez Adlešič, kmetovalec iz Dragoš, in Marija Vrbos, kmetovalka iz Vivodine.

Umrli sta: Marija Črnič, uživalka iz Bednja, 73; Ana Vrlinič, gospodinja z Bojancev, 68.

Preveč dela za dva zdravika v metliški občini

V metliškem zdravstvenem domu sta 2 zdravnika; opravljata preglede v ambulanti, terensko službo, eden izmed njiju pa poleg vsega še upravniške posle. Vsak dan pregleda zdravnika v ordinaciji okoli 45 do 50 ljudi, to je povprečje, ki pa stalno narašča, zato morajo bolniki v zadnjem času vedno dalj časa čakati na pregled. Prejšnja leta tako imenovane čakalne dobe sploh niso poznali, zdaj pa znaša že poldrugo uro.

O tem, kako bi zmanjšali čakalno dobo, so razpravljali na več sestankih organov upravljanja, kar je razvidno iz njihovih zapiskov. Predlagali so sledeče ukrepe: boljšo disciplino glede prihajanja na delo, razen tega so lani ob dnevih, ko so pričakovali večji naval bolnikov, začeli delati že ob šestih, namesto ob sedmih.

V zadnjih letih so v metliškem zdravstvenem domu posvetili največ pozornosti preventivni zdravstveni službi. Ustvarili so si točno evidenco nad celotnim terenom in zdravjem občanov. Uspešno dela kontracepcijska služba, napreduje fluorizacija zobovja, zobna ambulanta pregleduje zobovje šolskih otrok, razen tega so vsi šolanji enkrat v letu temeljito zdravniško pregedani. Pomemben uspeh preventivne službe je tudi to, da je med prebivalstvom na cepljenje skoro 100-odstoten odziv. Razen ošpic, ki trenutno razsajajo, otroških nalezljivih bolezni malone ne poznajo. Tudi vsestranska patronažna služba na terenu, v katero so se po novem vključile tudi babice, ima za tako uspelo preventivno službo nemalo zaslug.

Za dva zdravnika je mnogo preveč dela. Štipendirajo sicer dva zdravnika, 2 zobozdravnika, 2 medicinski sestri in 1 zobotehnika, vendar bodo novi kadri šele čez dve leti začeli prihajati v službo. Najbrže pa dve leti ne bodo mogli več vzdržati sedanjega tempa, zaradi tega so pred kratkim razpravljali o tem, da bi morali dobiti še enega zdravnika splošne prakse, kakor tudi celotno novo ekipo za zobno ambulanto.

Največ zaslug za uspešno delo metliškega zdravstvenega doma ima vsekakor *dr. Albin Pečaver*, ki je o svojem kolektivu takole povedal:

— Mimo rednega dela smo se zadnje čase precej ukvarjali z osnutkom statuta. Od septembra naprej so se vrstile seje in sestanki vse do pred kratkim, ko je bil osnutek narejen. Skupščini ga še nismo predložili, ker o njem še teče razprava med člani kolektiva.

Vprašate za težave? Kje jih pa ni! Tudi pri nas jih imamo, vendar vse kar uspešno prebrodimo. Želim le, da bi se v našem kolektivu izboljšala delovna disciplina, kar bi bilo bolnikom samo v korist. Povedati pa moram, da se je v preteklem letu kolektiv našega zdravstvenega doma marsičemu odrekel na račun stanovanjske izgradnje. Iz lastnih sredstev smo lani porabili za gradnjo stanovanj 11,300.000 din. To pa zato, ker se zavedamo, da je nadaljnja perspektiva le v novih kadrih, brez stanovanj pa jih v Metliko ne bomo dobili.

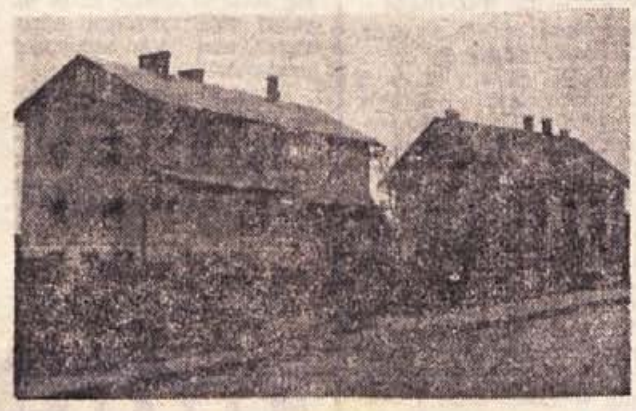

Zdravstveni dom v Metliki

METLIŠKI TEDNIK

NAŠ OBISK

Kakor je kdo...

Ustrežljivo in prikupno natakarico Cvetko Režek prav gotovo opazi vsak, kdor se mudi v novem metliškem hotelu. Čeravno nima gostinske izobrazbe, ji gre delo urno od rok, prijazen nasmeh in lepo vedenje pa prav gotovo pri gostu opravičita morebitno nerodnost.

Prvo službeno mesto je Cvetka dobila lani konec novembra, ko je »Bela krajina« začela poslovati. Na Radovici je končala osemletko, in ker doma zanjo ni bilo kruha, je želela v svet. Mati ni zmogla stroškov za nadaljnje šolanje, o čemer je Cvetka sanjala, zato je bila vesela tudi mesta v hotelu, kjer se priučuje poklicu natakarice. Služba je naporna, prostega časa je malo, 17-letna Cvetka pa je vseeno zadovoljna:

— Kadar imam prosto, grem domov k mami, da ji vsaj malo pomagam. V kino ne hodim, na zabave tudi ne. Če sem prosta samo nekaj ur, grem na stanovajne in počivam.

Cvetka je še povedala, da jo veseli, če je dosti gostov, kajti delo prinaša zaslužek. Pripomnila pa je, da se vsi gostje ne znajo spodobno vesti.

— Kakor je kdo, — je rekla. — Saj ni dosti takih, vendar se zgodi, da ta ali oni okoličan malo preveč pogleda v kozarec, potem pa ne ve, kako se je treba vesti...

»Cvetka, hodi semk« je nekdo iz kuhinje zaklical, ko se je malo dalj zamudila, kot bi se morala, in že je z nasmehom odhitela.

RIA BACER

Metličanke si želijo predvsem pralnice

Anica Molek, uslužbenka iz Metlike, se je s problemi zaposlenih žena ukvarjala že vrsto let, kakor je sama povedala:

— Še prej, ko je obstajalo društvo AFŽ, sem v njem delovala v Šentjerneju, v Metliki pa od vsega začetka pri Društvu za napredek gospodinjstva in kasneje pri Konferenci za družbeno aktivnost žena.

Metličanke so skoro vse zaposlene, zato že nekaj let razbremenili. Predlani je bil jih pri gospodinjskem delu razbremenili. Predlani je bil na pobudo žena, DPM in s pomočjo krajevnih organizacij v Metliki ustanovljen vrtec, ki je ženam sicer mnogo koristil, vprašanje varstva otrok pa kljub temu ni rešeno. Največ tovarišic dela v tovarnah v izmeni, vrtec pa je odprt od 7. do 15. ure.

Na področju družbene prehrane smo bile kar uspešne. Tople obroke hrane imajo že v vseh večjih delovnih organizacijah, razen v podjetju KOMET, kjer še malic niso uredili. Zakaj ne, je težko reči, mislim pa, da so tovarišice, ki tam delajo, same premalo zainteresirane na tem.

Žene v Metliki si najbolj želijo pralnice ali vsaj pralnega stroja. Po napornem delu v službi je res težko še doma opravljati težaška dela, kamor sodi predvsem pranje perila. Že več let govorimo o pralnem stroju, a se pri sredstvih vedno ustavi.

»Rade bi dobile pralnico ali vsaj pralni stroj...« je izrazila osrednjo željo metliških žena tov. Anica Molek

V bodoče se bo naša konferenca za družbeno aktivnost žena največ ukvarjala z izobraževanjem žena na delovnih mestih. Ženska delovna sila je pri nas večji del nekvalificirana, zato so tudi prejemki manjši. Doseči bomo skušale, da se bodo žene toliko priučile delu, da bodo dosegale vsaj normo.

Druga važna naloga pa je oskrbeti prehrano za vajence, ker do sedaj ni urejena. V šolski kuhinji na osemletki bomo poizkušali zagotoviti mesta tudi za vajensko mladino, in kot kaže, nam bo uspelo.

Letošnji dan žena bomo proslavljale predvsem v delovnem vzdušju. Pripravljamo akademijo, kjer bo nastopila šolska mladina, takih zabav kot prejšnja leta pa verjetno ne bo mnogo. Kljub temu 8. marec ne sme kar tako mimo nas! V kraju, kjer je zaposlena pretežno ženska delovna sila, ki ustvarja dobrine, naj bi tovarišicam vsaj v kolektivih čestitali za praznik. Topla beseda in pohvala za trud, ki ga vlagajo v proizvodnjo, bo prav gotovo spodbuda za nadaljnje, še uspešnejše delo.

Zadnje krpe snega na metliških ulicah v preteklem tednu; zdaj jih je menda že pobral dež...

Matični urad Dobrnič

V februarju ni bilo rojstev izven porodnišnice. — **Poročili so se:** Franc Strniša, kmetovalec, in Ana Koncilja, kmetovalka, oba iz Vrbovca; Alojz Barle, kmetovalec iz Gorenjega Kamenja, in Amalija Kastelic, kmetovalka iz Knežje vasi.

Umrli so: Anton Kovač, kmetovalec iz Šahovca, 81; Ignac Kastelic, kmetovalec iz Gorenjih Selc, 88; Marija Sirk, užitkarica iz Dolenjega Kamenja, 75; Marija Barle, užitkarica iz Dobrniča, 78.

Mokronožani so se odločili

Tudi tokrat je bil govor o usklajevanju potreb z denarnimi možnostmi, ker od letošnjega občinskega proračuna ni kaj veliko pričakovati. Da pa le ne bi preveč zašli v škripce in da bi lahko pripravili vsaj temelje za vodovodno gradnjo v prvi etapi, bodo morali nedvomno poklicati na pomoč »višjo silo« (morda GO RKS, okraj ali morda razne republiške sklade itd.). Krajevni organizaciji Socialistične zveze pa je naložena naloga, da pritegne k sodelovanju kar največ občanov. Govorijo tudi že o samoprispevku občanov za to akcijo. Samoprispevek naj bi znašal na družinskega člana 3.000 dinarjev, na glavo goveje živine pa 2.000 dinarjev. Čeprav samoprispevek ne bo glavna investicija, bo vendarle dobrodošla pomoč, hkrati pa tudi dokaz, da so občani pripravljeni kaj prispevati, kadar gre za njihovo ali splošno družbeno korist. Sredstva že zbirajo in bodo verjetno že letos stekla prva pripravljalna dela.

Po že izdelanih načrtih bo veljal vodovod okrog 100 milijonov dinarjev. Tolikih sredstev ne bodo mogli zbrati v enem zamahu, zato bo vodovod grajen v etapah: najprej zajetja, rezervoarji, cevovodi in napeljava. Po možnosti bodo kasneje dobili pitno vodo tudi bližnji okoliški kraji.

Čeprav vodovodna dela še niso stekla, pa v Mokronogu vedno češče govorijo tudi o ureditvi kanalizacije. Ustrezni načrti so že v izdelavi. Vendar kanalizacija ne bo prišla prej v poštev za urejevanje, dokler ne bo znano, ali bo modernizirana cesta Trebnje—Mirna—Mokronog. Ureditev kanalizacije v tem kraju bo priprava na modernizacijo cestišča. Kdaj bodo pogoji za ureditev kanalizacije zreli, pa je zdaj še težko predvideti.

Krajevni odbor SZDL v Mokronogu meni, da zdaj ne smejo več zamuditi nobene priložnosti. Prav gotovo je taka odločitev najboljši porok za to, da vodovod bo. Sestati se mora še poseben vodovodni odbor, ki bo točno odredil, kdaj je treba pričeti delati in v kolikšnem obsegu.

RDEČI KRIŽ NA MIRNI: še boljše sodelovanje s podjetji

Krajevni odbor RK Mirna je imel pred kratkim redni letni občni zbor, katerega se je udeležilo nad 80 članov, tajnica občinskega odbora RK Trebnje ter dva zastopnika te organizacije iz Ljubljane.

Tajnik mirenske organizacije RK je obširno poročal o zbiranju pomoči za Skopje, kjer je je zelo izkazala dolgoletna blagajničarka Meta Belovski, ter o krvodajalski akciji na tem področju. Kri je darovalo 127 ljudi, med njimi tudi dve najstarejši krvodajalki: 66-letna Julka Kocjan in 61-letna Anžičkova mama, ki je že prejela srebrno značko.

Blagajničarsko poročilo je nadzorni odbor potrdil, zatem smo slišali poročilo tovarišice Potrbinove o mlečnih kuhinjah in poročilo o delu podmladka, ki ga je posredovala tovarišica Dežmanova.

Po izvolitvi novega odbora se je razvila živahna razprava o nekaterih socialnih in drugih problemih, da lahko smatramo občni zbor za zelo uspel. Sprejetih je bilo tudi več sklepov, ki jih bo moral novi odbor uresničiti, poudarjeno pa je bilo, naj bi RK v bodoče še tesneje sodeloval z vsemi delovnimi organizacijami, zlasti pa s podjetji na svojem področju.

M. R.

»Pokaži, kaj veš o prometu!«

7. marca ob 18. uri bo v Trebnjem prvenstvo osnovnih šol trebanjske občine v poznavanju cestnoprometnih predpisov. Na tekmovanju, ki bo organizirano kot javna oddaja v obliki »Pokaži, kaj veš o prometu!«, se bo med seboj pomerilo 11 tričlanskih ekip osnovnih šol. Na tekmovanju podružnica v Dobrniču tudi letos ne bo tekmovala. Organizatorja — komisija za vzgojo in varnost prometa pri občinski skupščini in Avtomoto društvo v Trebnjem — sta za vse sodelujoče pripravila lepe nagrade. Med drugim bodo podelili filmsko snemalno kamero za 8-milimetrski film, fotografski aparat, kitaro in veliko mehanotehno. Zmagovalna ekipa bo razen prehodnega pokala in nagrade prejela še vozovnico za izlet z osebnim avtomobilom na Gorenjsko. Vse šole so se na tekmovanje dobro pripravile.

N. B.

Miro Kugler: UČENKA

KDO BO PA ŽARNICE ZAMENJAL?

Tako se sprašujejo na Mirni, kjer se neredko pripeti, da nihče tudi po več tednih ne zamenja pregorele žarnice v javni razsvetljavi. Podobnih okvar in napak je v tem kraju skoraj na pretek. Med drugim tudi most čez vodne rokave Mirne ni popravljen in je na nekaterih mestih celo brez ograje. Nevaren je prehod zlasti ponoči, ker most ni osvetljen. Že več pešcev in kolesarjev se je proti svoji volji namakalo v vodi.

Kdor bo začel vse to urejati, bo imel polne roke dela. Na Mirni pravijo, da bi jim to lahko napravil honorarec, ki bi poleg tega popravljal vaške poti, čistil kanale in podobno. Stvar bo nedvomno treba urediti.

„Zamudile smo priložnost" - pravijo v Trebnjem

Cirila Zidar, uslužbenka občinskega sodišča v Trebnjem, je odložila telefonsko slušalko in rekla:

»Odkrito povem, da se zelo čuti, ker ženske nimamo več svoje organizacije. To se posebno kaže, kadar bi morale priti do enotnega izraza ob reševanju raznih perečih vprašanj. Zdi se mi, da med ženskami ni več tiste pristne povezanosti, kakor je bilo to svojčas, ko smo imele po razformiranju AFŽ ženska društva. Sedanja Stalna konferenca žensk, katere odbornica sem tudi jaz, nima želenega uspeha. Kadar se že obravnavajo ženski problemi, seže razprava bolj po površju, manj pa v globino, do samih korenin težav.«

■ **Pa vendar se je premaknilo, recimo v zadnjem letu?**

»Nedvomno se je. Ustava in občinski statut sta temeljna kamna, na katerih bo slonelo vse bodoče uveljavljanje žensk. Bodoče pravim zato, ker so se ustavna načela začela sprovajati šele z občinskim statutom, ta pa še ni sprejet.«

■ **Koliko ste k temu prispevale ženske?**

»Pravzaprav zelo malo. Na ustavnih in drugih razpravah smo se premalo oglašale. Zamudile smo priložnost, da bi bili uzakonjeni vsi predlogi, ki se tičejo ženskega vprašanja.«

■ **Za kaj kažejo Trebanjke trenutno največ zanimanja?**

»Za zaposlitev, kar je že stara stvar. Zelo veliko jih je, ki bi rade delo. Ostalo je pri želji, in nič več, čeprav je že kazalo, da bo ob koncu preteklega leta stekel obrat, ki bi lahko zaposlil vse Trebanjke in delavke iz okolice.«

■ **Kaj pa ve, ki ste zaposlene, ste zadovoljne?**

»Smo in nismo. Težave imamo na primer z otroškim vrtcem. Hoteli so ga že ukiniti. Trdo smo se borile, da je ostal. Je pa predrag in premajhen. Za varstvo od 7. do 14. ure je 4.000 dinarjev mesečno preveč.

»Napredku v zdravstvu naše občine bi težko našli primero,« nam je med drugim povedala tov. Cirila Zidar

Močno pozdravljamo gradnjo nove šole v Trebnjem. Ko bo ta dokončana, bo v stari šoli tudi za otroški vrtec dovolj prostora. Prav tako razveseljujoče je, da bomo dobili nov zdravstveni dom. V zdravstvu je dosežen velik napredek, samo pomislimo, da imamo zdaj ginekologa in druge specialiste tudi v Trebnjem! Pred nekaj leti smo imeli enega zdravnika prav za vse. Zdravstvo se uspešno ureja tudi na Mirni in v Mokronogu. Napredek, ki bi mu težko našla primerjavo. Potrebno bi bilo le, da bi zdravniki ugodneje potovali v nekatere kraje.«

■ **Katero pomanjkljivost najbolj občutite?**

»Napišite, da v Trebnjem nimamo nobene šivilje. Dogovori, da bi ustanovili šiviljski obrat pri krojaškem podjetju, so propadli. Zdaj nam šivajo šušmarke.«

Ivan Zoran

Celjsko gledališče v Brežicah

20. februarja ob 20. uri je celjsko gledališče gostovalo na brežiškem odru s komedijo »Rezervist«. Gledalci so dvorano napolnili do zadnjega kota. Po zagotovilih organizatorjev bomo v Brežicah gledali še več kvalitetnih prireditev. Slačilnice v Prosvetnem domu so moderno opremljene in imajo centralno kurjavo, o čemer so se pohvalno izrazili tudi celjski gostje.

ab

● **Zadnje dni so se združila** zagrebška podjetja »Termoplastika«, »Me-Ba« in »Uzor« v kombinat za predelavo plastičnih mas.

● **Pred kratkim so začeli v** Osijeku gradi sodoben silos, ki bo lahko sprejel 10.000 ton žita. Silos bo stal poleg velikega osiješkega mlina in bo po opremi in velikosti najpomembnejši objekt te vrste v Slavoniji.

● **Agroindustrijski kombinat v** Požarevcu bo kmalu začel graditi dve farmi za pitanje 60.000 prašičev. Za gradnjo farm bodo potrebovali 2 milijardi in 200 milijonov dinarjev.

● **V Rakovcu pri Svetozarevu** gradijo obrat tovarne kablov »Moša Pijade«, ki bo začel kmalu obratovati in bo že do konca leta ustvaril 800 milijonov dinarjev bruto produkta.

● **Tudi letos bo zagrebško PTT** podjetje nadaljevalo z deli na rekonstrukciji in razširitvi telefonskega omrežja. Lani in predlanskim je vključilo več kot 9000 novih naročnikov, letos pa jih bo še 5100 novih.

● **V bližini Splita gradijo** perutninarsko farmo, ki bo letno dajala več kot 11.000 kokoši nesnic in 260.000 piščancev. Za objekt, ki bo dograjen do letošnjega avgusta, bodo porabili 240 milijonov dinarjev.

● **Podjetje za popravilo vagonov** v Čakovcu je dogradilo dve novi veliki dvorani. Podjetje bo tako lahko popravilo več kot 1200 železniških vagonov.

● **Sedemletni perspektivni plan** zagrebške tovarne Gorica predvideva v naslednjih letih preselitev obratov v Dugo Selo pri Zagrebu. Tam bodo na 25.000 kvadratnih metrih povečali proizvodnjo od 3000 ton na 12.000 ton emajlirane posode.

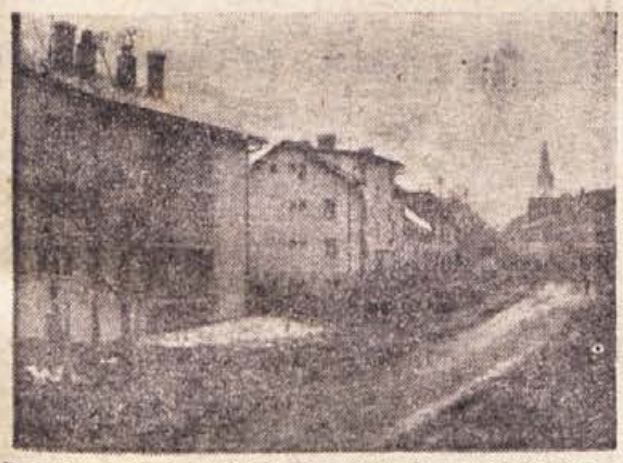

Pogled na tisti del Trebnjega, ki mu prisojajo največ možnosti, da bi dobil podobo modernega naselja. To je okrog zdravstvenega doma, kjer dograjuje SGP Pionir še en tak blok, kot ga vidimo na levi polovici slike. Stanovanjsko izgradnjo v Trebnjem in drugih občinskih središčih v zadnjih letih vidno pospešujejo

Drobci iz mirenskega dnevnika

● **Vse kaže, da bo Mirna** letos le dobila načrt, po katerem se bo načrno gradila. Urbanistični program je že v izdelavi.

● **Kanalizacija je trn v** peti Mirenčanov že vrsto let, bistvenih izboljšav pa še ni doživela. Upajo, da bodo ustrezne korake napravili letošnjo jesen, kar bo priprava za ureditev mirenske ceste, ki jo nameravajo v doglednem času asfaltirati.

● **Mirna se je sicer oddolžila** časom NOB s postavitvijo spomenika, ga bo pa treba glede na urbanistično ureditev kraja prestaviti. Krajevni odbor ZB je pooblastil posebno komisijo, ki naj izbere prostor in izbira sredstva za postavitev novega spomenika padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja.

● **Mrtvašnica na mirenskem pokopališču** nima v zalogi nobene krste. Kadar kdo nenadoma umre, si pomagajo tako, da naročijo krsto celo iz Gabrovke. Če bi imeli krste zalogi, bi ne bilo potrebno nevšečno tekanje.

● **Stane Cvelbar je začel** lani graditi blizu restavracije »Dana« na Mirni stanovanjsko hišo, ki bo imela v pritličju brivnico. Glede na pomanjkanje brivsko-frizerske dejavnosti v tem kraju prebivalci želijo, da bi bil lokal kmalu na uslugo.

● **Letošnjo zimo je bilo** na Mirni več športnih prireditev, ki so bile zelo obiskane. Ljudska tehnika in TVD Partizan sta z zgraditvijo smučarske skakalnice in ureditvijo ostalih objektov pripravila precej stanoviten temelj tudi turizmu in gostinstvu.

TREBANJSKE NOVICE

Z združevanjem sredstev v hitrejši razvoj

Občinska skupščina Novo mesto je sprejela družbeni plan za 1964 — Družbeni bruto proizvod se bo povečal za 17,2 odst., narodni dohodek pa za 16,5 odst. — Za investicije je namenjenih 7 milijard 295 milijonov dinarjev, od tega 81,2 odst. za gospodarske in 18,8 odst. za negospodarske investicije

Po poročilu o izvršitvi sklepov zadnje seje so odborniki novomeške skupščine na seji 25. februarja najprej poslušali obširno obrazložitev podpredsednika Andreja Grče, nato pa odšli na ločeni seji, kjer sta oba zbora vsak zase pretresla osnutek družbenega plana in proračuna ter ga izglasovala. V nadaljevanju skupne seje so nato sprejeli še odlok o ustanovitvi sklada za borce NOV, odločbo o ustanovitvi Zavoda za požarno varnost, potrdili poročilo o najetju posojila za dograditev Dolenjske galerije ter izglasovali več premoženjskopravnih zadev, potrošniških izjav, volitev in imenovanj.

Odborniki so zahtevali podrobnejšo obrazložitev

Čeprav je bilo gradivo, ki so ga odborniki dobili za sejo, zelo obširno, je seja potekala sorazmerno hitro. V razpravi o družbenem planu je sodelovalo več odbornikov, oba zbora pa sta k osnutku družbenega plana sprejela nekaj priporočil oz. dopolnil. **Odbornik Niko Križanc** je omenil, da je potrebna obširnejša obrazložitev o uporabi sredstev iz družbenega investicijskega sklada pri občinski skupščini, v katerem se je lani zbralo 532 milijonov dinarjev. Nato je bil sprejet sklep, da bo vsem odbornikom naknadno razdeljena podpredsednikovo poročilo, ki vsebuje podrobnejše obrazložitve tako o tem skladu, kot tudi o nekaterih drugih stvareh, za katere so v razpravi povpraševali. Na pripombe, da so podatki o uspehih, doseženih pri uresničevanju družbenega plada za 1963, tu in tam preskopi, je bilo sporočeno, da bo skupščina na eni izmed prihodnjih sej to vprašanje posebej obravnavala. Ko so delali osnutek družbenega plana, podatki o realizaciji v 1963 še niso bili v čeloti znani, zato sloni poglavje osnutka, ki govori o razvoju v 1963, le na približnih ocenah. **Odbornik Jože Plavec** je ugotovil, da je skrajni čas urediti doslej neurejena grobišča padlih v NOV, **odbornik Stane Gorišek** pa je opozoril na spomenik na Cvibilju pri Žužemberku, ki ga že lep čas popravljajo, pa še danes ni znano, kdo bo popravilo plačal. Odborniki so menili, da je treba za ureditev obojega zagotoviti denar iz sredstev, namenjenih spomeniškemu varstvu.

Kombiniran pouk bomo odpravili le z večjim številom predmetnih učiteljev

Prof. Ema Muser je v razpravi o šolstvu poudarila, da bi bilo gradivo družbenega plana preglednejše, če bi vsebovalo analizo mreže osnovnih šol, zlasti zato, ker želimo odpraviti kombinirani pouk. Opozorila je, da v šolstvu zelo primanjkuje predmetnih učiteljev za pouk v višjih razredih in da bo treba štipendijsko politiko podrediti reševanju tega problema. Hkrati s tem moramo graditi stanovanja za prosvetne delavce. V proračunu je zagotovljenih za udeležbo šol pri posojilih iz stanovanjskega sklada 12 milijonov dinarjev. Predlagala je, naj skupščina sprejme priporočilo, da bi v občinskem stanovanjskem skladu zagotovili 28 milijonov kot posojilo za gradnjo stanovanj za prosvetne delavce. Samo na ta način bo lahko 12 milijonov, zagotovljenih v proračunu, uporabljenih.

Ker se je prispevek za kadre v gospodarskih organizapisi povečal odklksccijaine cijah v zvezi z novimi predpisi povečal od dosedanjih 1,5 odst. na 2,5 odst., je **prof. Milan Smerdu** predlagal, naj skupščina sprejme priporočilo, da bi gospodarske organizacije odvajale polovico teh sredstev v občinski sklad za strokovno šolstvo. S predlogom so se odborniki strinjali, opozorili pa so na to, da sredstev v ta sklad ne bodo mogle odvajati organizacije, ki izobražujejo svoje kadre v strokovnih šolah izven občine.

Dr. Milan Adamič je opozoril, da je nujno uvesti razširjeno kmečko zdravstveno zavarovanje za otroke do 15 let starosti. Zdravstvena služba ne more učinkovito ukrepati, ker so otroci kmečkih staršev v neenakopravnem položaju nasproti otrokom zaposlenih. Njegove trditve je podprla **ljudska poslanka Milica Sali**, ki je omenila, da so pri kmečkih otrocih zdravstveni ukrepi omejeni na najnujnejše primere, preventiva pa je zaradi pomanjkanja sredstev sploh onemogočena. Povedala je, da je v občini 2.800 kmečkih otrok, ki so nujno potrebni preventivnega zdravljenja, pa nimajo pravice do tega, ker jim ga kmečko zdravstveno zavarovanje ne nudi. Sprejet je bil sklep, da bodo o predlogu razpravljali volivci na zborih.

O družbenem planu in o proračunu bomo podrobneje poročali še v prihodnji številki. Odborniki so na seji ugotovili, da bo plan moč uresničiti le z resnimi napori vseh občanov. Združevanje sredstev bo pripomoglo k investicijam, vse ostale naloge pa so odvisne od povečavanja storilnosti, od gospodarnega uporabljanja razpoložljivih sredstev, od organizacije de'a in modernizacije tehnoloških postopkov.

Franjo Stiplovšek: MLIN V DRUŽINSKI VASI (1960)

V Šmihelu pri Žužemberku bi radi televizor

Na nedavnem sestanku odbora krajevne organizacije Socialistične zveze in predstavnikov drugih organizacij v Šmihelu so razpravljali tudi o nakupu televizorja. Ker ni upanja, da bi izven organizacije zbrali vsa sredstva za nakup novega sprejemnika, bodo zbrali od kmetov toliko lesa, da bo izkupiček pokril izdatek za nakup televizorja. V kraju upajo, da bo nova pridobitev poživila dejavnost družbenega življenja.

-SD

Za boljše stike s krajevnimi vodstvi SZDL

Občinsko vodstvo Socialistične zveze v Novem mestu je v februarju sklicalo sestanke odborov vseh 46 krajevnih organizacij Socialistične zveze in nekaterih podružnic. Na teh sestankih so se lotili kopice vprašanj, ki so za mnoge organizacije boleče. Glavni namen takšnega sistematičnega ustvarjanja stikov s krajevnimi vodstvi je v tem, da bi na osnovi dobljenih podatkov lahko izdelali programe dela in izvedli kadrovske priprave za nova vodstva, ki jih bomo volili v letošnji jeseni. Na omenjenih posvetih je bil dan močan poudarek iskanju najbolj sprejemljivih oblik dela, ki naj bi dejavnost SZDL poživile in jo približale človeku, saj je SZDL najbolj množična organizacija v naši družbi.

V Kronovem želijo prostor za družbene organizacije

Na sestanku krajevne organizacije SZDL v Kronovem so se pred dnevi pomenili, kako bi prišli do nujno potrebnega prostora za delo družbeno-političnih organizacij. Treba bi bilo preurediti prostor v nekdanjem gostišču, pa bi dobili kar ustrezen družbeni prostor. Želijo si tudi, da bi jih podprla občina, saj sami ne bodo zmogli vseh sredstev za preureditvena dela.

Javna tribuna v Velikem Lipju

Na pobudo krajevne organizacije SZDL bo v Velikem Lipju v nedeljo javna tribuna. Pogovorili se bodo o nekaterih poglavjih iz osnutka občinskega statuta, kakor tudi o tekočih vprašanjih, s katerimi se srečuje organizacija. Tej javni tribuni bodo sledili podobni sestanki tudi v drugih krajevnih organizacijah SZDL v novomeški občini.

-S

Javne tribune o občinski ustavi

(Nadaljevanje)

Zadnjič smo si ogledali 14 členov uvodnih določb iz osnutka statuta naše občine. Zanimivi so seveda tudi drugi členi uvoda v statutu, iz katerih izvemo:

— da je delo občinskih organov in organov družbenega samoupravljanja javno;

— da je občinska skupščina odgovorna občanom za svoje delo in za delo svojih organov, če to s posebnimi predpisi ni drugače določeno;

— da občinska skupščina v mejah zakonov in drugih predpisov ter statuta samostojno razpolaga z dohodki občine ter jih razdeljuje po svojih gospodarskih, kulturnih, socialnih in drugih potrebah.

Kdo je občan?

22. člen pravi: **»Vsak državljan Socialistične federativne republike Jugoslavije, ki ima stalno prebivališče na območju občine Novo mesto, je njen občan ter ima pravico in dolžnosti, ki jih določa statut občine.«** Odpadle so torej nekdanje pravice, da si postal občan nekega kraja šele potem, ko si tam preživel določeno število let.

Pomemben je drugi odstavek 23. člena, ki pravi:

»Posebno skrb mora posvečati občina osebnim življenjskim razmeram vojaških vojnih invalidov, žrtev fašističnega nasilja, borcev narodnoosvobodilne vojne in članov njihovih družin ter jim pomagati pri uveljavljanju njihovih pravic.«

In še 24. člen: **»Občina skrbi tudi za občane, ki so potrebni« socialne in zdravstvene pomoči, a ne uživajo pravic iz zdravstvenega zavarovanja ali so jim odvzeta proizvajalna sredstva, oziroma jih zaradi starosti ali onemoglosti — bolezni — ne morejo izkoriščati.«** Statut torej izrecno poudarja socialne pravice občanov.

Sodelovanje v samoupravljanju je naša dolžnost!

25. člen v osnutku statuta nam nadvoumno pove: **»Občani so dolžni sodelovati po svojih sposobnostih v organih družbenega samoupravljanja v občini. — Občani so po svojih sposobnostih dolžni, da se vključijo v delovni proces na kateremkoli področju, da z delom ustvarjajo svoj osebni dohodek za kritje svojih osebnih potreb in potreb svoje družine in da tako doprinašajo k splošnemu razvoju in napredku občine. — Občani so dolžni izpolnjevati obveznosti, ki so določene s predpisi.«** Tako statut zelo določeno pove, da je naša dolžnost sodelovati pri upravljanju družbe; izmikanje takim dolžnostim, umikanje delu in podobni pojavi so protiustavni in jih družba seveda ne more trpeti!

Pomen krajevne skupnosti

Zaključni členi uvoda v statut nam povedo, da se na območju občine ustanavljajo **krajevne skupnosti občanov** zaradi sodelovanja občanov v občinski samoupravi in zato, da bi občani opravljali posamezne zadeve, ki so pomembne neposredno za njihovo naselje. Občinska skupščina obravnava predloge zborov volivcev in zborov občanov. Če jih upošteva, mora obvestiti o tem zbore volivcev in zbore občanov, navesti pa mora tudi ustrezne razloge. Predloge zborov volivcev in zborov občanov obravnava tudi krajevna skupnost. O predlogih občanov na zborih volivcev, v delovnih skupnostih in organizacijah razpravin nastopov, kot že zlepa ne. lja občinska skupščina, ki mora do njih zavzeti stališče. **Statut občine sprejme občinska skupščina** samostojno potem, ko so o njem razpravljali občani na zborih volivcev, v delovnih skupnostih in organizacijah.

Občinsko sodišče

V statutu piše, da opravlja občinsko sodišče zadeve pravosodja, ki mu jih daje zakon v pristojnost. Predsednika in sodnike in sodnike porotnike občinskega sodišča voli in razrešuje občinska skupščina, kolikor ni z zakonom drugače določeno. — Predsednik občinskega sodišča daje o delu občinskega sodišča letno poročilo občinski skupščini, po potrebi pa daje tudi občasna poročila.

Drugo poglavje drugega dela osnutka statuta govori o občinskem gospodarstvu. O tem in o ostalih poglavjih bomo obsežneje spregovorili v prihodnji številki Dolenjskega lista.

Matični urad Žužemberk

Izven porodnišnice je bila v februarju rojena ena deklica. — **Poročili so se:** Stanislav Kastelic, kmetovalec, in Marija Gorenčič, delavka, oba iz Dešče vasi; Albin Sadar, kmetovalec iz Drašče vasi, in Frančiška Sadar, kmetovalka iz Klečeta.

Umrli so: Leopoldina Iskra, upokojenka iz Dol. Ajdovca, 65; Jožefa Može, užitkarica iz Srednjega Lipovca, 77; Zofija Hrovat, gospodinja iz Žužemberka, 46; Terezija Papež, kmetovalka s Cviblja, 74; Frančiška Zaletel, užitkarica iz Vrha pri Križu, 80; Franc Zaletel, užitkar iz Vrha pri Križu, 83.

Matični urad Šmarjeta

V februarju ni bilo rojstev izven porodnišnice. — Porok ni bilo. — **Umrli so:** Anton Kos, kmet z Vinice, 65; Marija Fabiani, upokojenka iz Šmarjete, 84; Alojzija Povšič, gospodinja iz Sela pri Zburah, 65; Ana Žura, posestnica iz Družinske vasi, 76.

Novomeška kronika

■ **Zadnje dni je zaradi gripe** obolelo precejšnje število učencev in prosvetnih delavcev na novomeški osnovni šoli. V torek je bilo odsotnih že 256 učencev in 14 uslužbencev, zato je posebna zdravstvena komisija odločila, da se prekine pouk, zaenkrat od srede do ponedeljka. Če bo medtem bolezen še naraščala, bo pouk prekinjen za dalj časa. O tem pa bo rekla zadnjo besedo komisija, ki bo 9. marca ponovno obiskala šolo.

■ **9. marca bo imel v okviru** Delavske univerze v Novem mestu ob 18. uri v Domu JLA prof. Mirko Kambič predavanje »Skozi Italijo v Severno Afriko«. Razen privlačne vsebine potopisa bo predavatelj nudil tudi več kot 200 barvnih diapozitivov. Vabljeni!

■ **Podjetje »Dolenjka«** že od lanskega julija preureja lokal na Glavnem trgu, kjer so prodajali tekstil, v novih prostorih pa bodo kupcem na voljo delikatese vseh vrst. SGP Pionir, izvajalec del, je nekoliko zakasnil, največ zaradi radiatorjev za centralno kurjavo, ki jih nekaj časa ni bilo dobiti. Po izjavi direktorja »Dolenjke« bodo dela vendarle končana okoli 20. marca. Upamo, da gre tokrat res!

■ **Dramska sekcija Svobode** »Dušan Jereb« ima naštudirano komedijo »Klobčič«, s katero je nameravala nastopiti na domačem odru že 4. in 5. marca, zaradi bolezni nosilke glavne vloge pa je predstava preložena.

■ **Živahno vrvenje na ponedeljkovem živilskem trgu** in precej razstavljenih artiklov je pričalo, da smo na pragu pomladi. Prodajali so že: regrat po 50 din merico, radič in motovilec po 60 din krožnik, peso po 80 din kg, kislo repo in zelje po 50 din krožnik, jajca so veljala 23 do 25 din, mleko 70 din liter, slivovka 600 din, čebula 100 din kg, sirčki 10 din kos, jabolka 90 do 100 din kg, fižol 200 din kg, kure okoli 1000 din. Čedalje več je spet semen in čebulčka, prav tako lončarskih izdelkov in rož. Teloh v šopkih so ponujali po 10 din, mačice pa po 30 do 50 din.

■ **Gibanje prebivalstva:** rodile so: Antonija Brišar s Partizanske 25 — deklico, Nada Veber, Nad mlini — deklico, Jožefa Novosel z Brega 17 — deklico, Frida Berkovič iz Trdinove 18 — Lilijano — **Porok in smrti ta teden na področju mesta ni bilo. — Ponesrečil** pa se je Martin Andrejčič, soboslikar iz Zagrebške 27, ki je padel z motorja in si poškodoval glavo in levo roko.

Dober zgled in pobuda v Orehovici

Družbene organizacije v Orehovici so imele pred nedavnim skupno sejo odborov, kjer so sklenili še letos zgraditi prosvetno dvorano, ker v vasi ni primernega prostora za sestanke, zbore volilcev in kulturne prireditve. Doslej smo ob takih priložnostih gostovali v šoli (prostor pa moramo plačevati), včasih pa v zasebni gostilni, kar ni primeren prostor za sestanke.

Izvoljena je bila komisija, ki bi vodila nabiralno akcijo. Ljudje so že v prvih dneh darovali 20 kubičnih metrov lesa, dobili smo kamenje, pesek itd. Posebno so se izkazali člani orehovške mladinske organizacije, ki so se zavezali prispevati polovico mesečnih dohodkov, in upokojenci, ki bodo za kulturno dvorano darovali vsak po 10.000 din. S prostovoljnim delom so vaščani že prispevali 600 delovnih ur. Zaradi izredne pripravljenosti prebivalcev samih pričakujemo tudi pomoč občinske skupščine.

V Orehovici je med najbolj delavnimi organizacijami Zveza borcev. Odbor skrbi za svoje člane, predvsem pa urejuje vprašanje pokojnin. Na občnem zboru je bilo sklenjeno, da bo organizacija priredila prvomajsko proslavo z razvitjem prapora, kamor bomo povabili tudi borce Gorjanskega bataljona in ostale ljubitelje Gorjancev.

R. P.

Parki, zelenice pred pomladjo

Že nekaj let opažamo, da prek jeseni in zime nekateri objestneži polomijo v mestu vejice lepotičnega grmičevja, tako da spomladi nima kaj zeleneti in cveteti. Zelenice, ki so jih delavci mestne vrtnarije s tolikšno skrbjo urejevali, so pohojene, posebno v parku za pošto. Tovariši, ki zanje skrbijo, so povedali, da nasade v parku najbolj poškodujejo šolarji, ki se vsak dan zapode prek njih na igrišča na Loki, namesto da bi šli po dovolj široki poti.

Vse to daje komunalni upravi in marljivim vrtnarjem kaj malo spodbude za ponovno ureditev mesta v letošnjem letu. Če bi njihova dela sproti ne uničevali, bi lahko naše mesto bilo kot en sam šopek. V občanih bi se morala utrditi zavest, da opustošene zelenice in prazne veje lepotičnega grmičevja delajo sramoto njim samim, kažejo pa tudi na kulturno stopnjo prebivalstva.

Ni samo stvar komunalne uprave paziti na zunanjost mesta; vsi občani bi morali zanjo skrbeti in sproti opozarjati razgrajače, ki delajo škodo v nasadih.

Res je čudno, da vsako pomlad kriziramo vandalizem, uspeh pa je kljub temu majhen. Starši, pa tudi šola naj bi ponovno poučili otroke, da trganje cvetlic v parku ne pomeni nobenega junaštva in da je tako početje neprimerno za člana pionirske, ali mladinske organizacije.

DOGODEK, KI LAHKO VELIKO POMENI

Taborniški klub pri novomeškem Pionirju

Pretekli teden so v SGP »Pionir« v Novem mestu ustanovili taborniški klub.

Novomeški odred Gorjanskih tabornikov je bil zadnja leta skoraj v krizi, toda po letošnjem občnem zboru so začeli resno delati. Pred leti so nekajkrat poskusili ustanoviti taborniške klube v nekaterih delovnih kolektivih, vendar je ostalo le pri željah. Zato je bila novica o ustanovitvi kluba pri Pionirju tembolj nepričakovana, saj so pobudo za to dali sami člani kolektiva.

Nad 30 mladih je izjavilo, da si žele pri tabornikih zagotoviti prijetno in organizirano zabavo ter oddih po delu. Spodbuda, ki jo je dalo nekaj tabornikov v kolektivu, je našla trdna tla. Vsa stvar pa je pomembna predvsem z dveh stališč:

V perspektivnem programu Zveze tabornikov je ena osnovnih stvari prodor organizacije med delavsko mladino, kar so mnogi označevali kot izredno stvar. Toda prav ta klub kaže, da je mladine dovolj, in to take, ki si želj organiziranega dela in organizirane zabave.

Drug problem pa je ženska mladina. Prav v tem klubu so se dekleta pokazala kot najbolj delavna pri organizaciji, kar potrjuje tudi dejstvo, da sta bili za predsednico kluba izvoljeni Zdenka More, za podpredsednico pa tovarišica Likarjeva. Ali to ne izpodbija nekaterih mnenj, ki so verjetno precej zakoreninjena tudi v Novem mestu?

Klub je torej ustanovljen. Sedaj pa je stvar odredove uprave, da bo pomagala članom in vodstvu pri začetnih težavah in jim omogočila delo in razvoj. Pohvaliti je treba tudi vodstvo podjetja, ki je »novopečenim« tabornikom že v začetku obljubil pomoč pri delu. Mnenja sem, da je to velika spodbuda za odredovo upravo, ki bi lahko z večjim pogumom skušala najti pot tudi v druge delovne kolektive v Novem mestu.

LEGIŠA IN HREN - zmagovalca v dvojicah

Zaključeno je tekmovanje parov v kegljanju v borbenih igrah. V finalnih srečanjih so se prečali trije pari. V prvem srečanju sta Legiša in Hren premagala klubska tovariša Vukšiniča in Židaneka ml. z rezultatom 3:1. Kljub porazu sta premaganca dosegla najboljši rezultat v enem setu — 34 kegljev. Veliko zanimivejša je bila druga tekma, v kateri so se pomerili: najboljši par Vseh devet (Zelnik—Seničar) in dvojica Pionirja (Legiša—Hren). Domačina sta dobro začela in prvi dve igri z lahkoto zmagala 51:38 in 71:46. Obenem sta dosegla najboljši rezultat v eni tekmi, to je v treh setih 71 kegljev. Nato sta domačina malo popustila, vendar je Seničar v odličnem lučaju, ko je bil rezultat izenačen, zgrešil kegelj, in tako se je tretja igra končala 41:41. Tudi v četrti igri sta bila »devetkarja« boljša (33:40). V peti igri sta Legiša in Hren prepričljivo zmagala 45:22, končni rezultat pa je bil 3:1. Tako sta postala Hren in Legiša prvaka Novega mesta v dvojicah.

V zadnji igri sta se srečala oba premagana para. Dvojica Zelnik—Senčar je dvakrat povedla z 1:0 in 2:1, vendar sta Vukšinič in Židanek II z zmago 3:2 osvojila drugo mesto, Zelnik in Seničar pa tretje.

Pri ženskih dvojicah zmagale igralke Pionirja

Tudi tekmovanje ženskih kegljaških dvojic je prineslo lepe borbe. Že v predtekmovanju je dvojica Pejanović—Nanger po hudi borbi premagala dvojico Železnikar—Vindiš s 3:2. Poleg tega para sta se v finale uvrstili še dve dvojici Pionirja. V prvi igri sta se ti dvojici srečali, zmagala pa je dvojica Oražem—Sečen nad parom Zaharija—Šimc (3:1). V naslednji igri sta zmagovalki igrali proti paru Vseh devet (Pejanović-Nanger), ga gladko premagali s 3:0 ter tako osvojili prvo mesto. Drugo mesto sta zasedli Pejanovičeva in Nangerjeva z zmago 3:0 nad dvojico Zaharija—Šimc.

Za dan žena turnir v Kočevju

V nedeljo je bil v Kočevju kegljaški turnir ženskih ekip 6x100 lučajev. Udeležile so se ga tri ekipe: Novo mesto, Kočevje I. in namesto Ljubljane še druga ekipa iz Kočevja. Tekmovanje je bilo ekipno in posamezno. V ekipnem je zmagala domača prva ekipa z rezultatom 2131, Novo mesto je z rezultatom 2050 zaostalo za 81 kegljev, druga ekipa Kočevja pa je zaostala še bolj.

Zmagovita ekipa Kočevja je pokazala lepo igro in bi lahko nastopala v republiški ligi. Manjka jim samo več nastopov na drugih kegljiščih. Huda borba je bila za zmagovalko med posameznicami. Z zelo dobrim rezultatom 388 kegljev je zmagala članica ekipe Novega mesta Železnikarjeva. Njej sta sledili domačinki Šercerjeva s 379 in Skvarčeva s 376 kegljev, na četrtem mestu je bila Novomeščanka Vida Osolnik s 370 kegljev.

To so vsekakor dobri rezultati za precej težko kegljišče v Kočevju. Kegljačice so s tem tekmovanjem proslavile svoj praznik žena.

—en

Zavarovanje športnikov v statutu

Na zadnjem zboru občanov v Črnomlju je bilo živahno razpravljanje, da se vneseta v statut občine Črnomelj zavarovanje športnikov in športna ambulanta. Dogaja se, da se dobri športniki pri vadbi, treningih, nastopih in potovanjih poškodujejo ali pa lahko postanejo tudi invalidi. Ker pa niso nikjer zavarovani, lahko pride do tega, da postanejo v breme društvom. Zato je opravičljivo, da se občanu športniku v tem primeru zagotovi tudi mesto v statutu občine. Nadalje je bilo dosti govora o športni ambulanti, o preventivi in da se mora, kdor se udejstvuje v telesni kulturi, vsaj enkrat letno zdravniško pregledati. Isto naj bi veljalo tudi za šoloobvezne otroke.

Vsekakor je med občani veliko zanimanja za to, kako se bo uveljavila telesna kultura v občinskem statutu občine Črnomelj.

M-K

Pred zadnjim obdobjem leta tehnične kulture

JPI so leta 1964 stopile v zadnjo četrtino celotne akcije, ki nosi naslov LETO TEHNIČNE KULTURE. Program JPI si je ob začetku svoje poti pred dvema letoma zastavil tri naloge: izboljšati materialne pogoje za tehnično vzgojo, pridobiti in usposobiti čimveč instruktorjev za delo v tehničnih krožkih, učiteljev za tehnični pouk ter izvesti delovni in tekmovalni program. Kaj nam je uspelo v tem času narediti?

Materialna baza za šolsko in izvenšolsko tehnično vzgojo je še vedno kaj borna, saj nam je uspelo dobiti le malo novih prostorov za šolske delavnice, klube in krožke, zato smo ostali sredi poti. Tu je podeželska mladina v neenakopravnem položaju z mestno, čeravno bolj potrebuje tehnične vzgoje. Tudi glede kadrovskega vprašanja nismo storili dovolj. Niti en odbor JPI v vsem okraju ni razpisal natečaja za instruktorje ali semnarja za področja tehnične dejavnosti. Ali ni interesa, sredstev ali ljudi za to? Nad polovico šol je brez tehničnega pouka ali pa je ta še vedno na stopnji ročnih del.

V vsem tem času pa smo imeli tudi nekaj lepih uspehov, ki jih ne kaže podcenjevati. Iz brodarskega modelarstva je bilo 24 medobčinskih tekmovanj, iz letalskega modelarstva 12 tekmovanj in 30 večjih razstav tehničnih izdelkov v vsem okraju. Razen tega je bila še cela vrsta tekmovanj iz radiotehnike, prometne vzgoje ter javnih oddaj iz spoznavanja tehnike.

■ V OBČINI ČRNOMELJ se je program JPI izvajal pretežno v okviru osnovnih šol, kjer pa imajo le dva strokovnjaka za tehnični pouk, zato je ta še vedno na stopnji manj kvalitetnega ročnega dela. Le črnomaljski taborniki so sestavili lep program v akciji JPI. Tudi organizacija LT ni bila posebno aktivna, res pa je, da so bila finančna sredstva majhna.

■ V OBČINI KOČEVJE je bil program vključen v proslavo 20-letnice Kočevskega zbora. S pomočjo šol so bili organizirani foto krožki in krožki za modelarstvo. Za dan mladosti so priredili veliko zborovanje pionirjev in se pomerili v tehničnih panogah.

■ TUDI V RIBNIŠKI OBČINI so pokazali precej dobre volje. Organizirali so nekaj ekskurzij v podjetja, delovala pa sta modelarski in suhorobarski krožek. Veliko razumevanje za tehnično dejavnost kaže Kovinsko podjetje v Ribnici, ki je odstopilo rabljeno orodje in nekaj opreme šolam za tehnični pouk. Tudi tej občini pa manjka učiteljev za tehnični pouk.

■ TREBNJE JE POKAZALO v tej akciji največ vneme v vsem okraju. Naredili so dober in konkretni program ter uvedli tehnični pouk v vseh popolnih šolah; nad vsemi pionirskimi odredi so patronate sprejela podjetja, ki nudijo tehnično pomoč. Občinski odbor JPI v Trebnjem je edini v okraju v celoti izvedel zastavljeni program. Že zdaj je videti napredek tehnične kulture v občini. Organizirali so skupno izdelavo učnih načrtov za tehnični pouk na šolah in servis materiala za ta pouk. Razen predavanj je bilo tudi več tekmovanj in ekskurzij v gospodarske organizacije.

■ NOVOMEŠKA OBČINA je dobro zastavila delo s pomočjo SZDL, DPM in LT. Izdali so bilten s programom in ustanovili 6 komisij. Posebno je uspelo tekmovanje pionirjev nekaterih osemletk v pisanju tehničnih nalog. Najboljši so prejeli od podjetij praktične nagrade. Občinski odbor LT pa je s pomočjo SZDL uredil klubske prostore za klub mladih tehnikov, modelarsko delavnico in prostor za fotoklub. Prizadevni pa so bili tudi pionirji na osemletki v Novem mestu, v Šmihelu in v Žužemberku, kjer so marsikaj naredili. V zadnje obdobje akcije so stopili z razpisom nalog, načrtov igrač in anket iz gospodarstva.

■ LE METLIŠKA OBČINA med 26 občinami v okraju v tej akciji ni sodelovala. Delo se je ustavilo pri ustanovitvi občinskega odbora JPI, ki tudi programa še ni izdelal. Upamo, da bodo vsaj v zadnjem obdobju pohiteli in se toliko bolj lotili dela.

Vsi, ki se doslej niso posebno trudili, lahko skušajo zamujeno nadoknaditi, saj so za najboljše organizacije, krožke, skupine in posameznike razpisane lepe nagrade. Upajmo, da se bo tudi Dolenjska ob zaključku tekmovanj JPI izkazala z lepimi delovnimi uspehi in dosegla vidnejši napredek v tehnični izobrazbi, kar bo posameznikom in družbi v korist.

—mtr

Obračun novomeškega Partizana

V anale je šel še en občni zbor novomeškega Partizana, osrednjega novomeškega športnega in telovadnega društva in enega najmočnejših športnih kolektivov na Dolenjskem.

Dosedanji predsednik društva Danilo Kovačič je v izčrpnem poročilu prikazal vse uspehe in težave tega kolektiva. Omenil je, da se društvo že več let bori z velikimi finančnimi težavami, a kljub temu dosegajo športniki Partizana zavidanja vredne uspehe. Tu bi veljalo omeniti predvsem odbojkarje, košarkarje in posamezne telovadce, razen tega pa še prizadevne veslače in dvigalce uteži. Seveda pa finančne težave puščajo tudi posledice. Število članstva je zadnja štiri leta naglo padalo, zaradi pomanjkanja telovadnice je popolnoma zamrla redna vadba, pa tudi nekatere panoge so šle rakovo pot. V zadnjem letu so največje uspehe dosegli odbojkarji in košarkarji, omeniti pa bi bilo treba tudi stalno taborjenje pripadnikov novomeškega Partizana na Valeti pri Portorožu.

Vzlic vsem težavam pa društvo upa, da bo v svoje vrste pritegnilo precej novih članov, predvsem mladine, zlasti še, če bo zgrajena na Loki montažna telovadnica, za kar je že odobrena lokacija, pa tudi osredinja zveza bo priskočila na pomoč. Z lastno telovadnico bi se število članstva prav gotovo izdatno pomnožilo.

V imenu članov se je član upravnega odbora Viktor Porenta zahvalil neutrudnemu predsedniku Danilu Kovačiču za delo, ki ga je vložil v društvo, in mu ob tej priložnosti izročil skromno darilo.

Občni zbor je izglasoval razrešnico staremu odboru in izvolil novega. Upravni odbor sestavljajo: Marjan POTRČ, ki je bil predlagan za predsednika, Marjeta POTRČ, Ruža KOVAČIČ, Marija ŠETINA, Jože SPLIHAL, Milan PETELIN, Slavko KAVŠČEK, Viktor PORENTA, Milena BUČAR, Marija MARKELJ, Danilo KOVAČIČ, Željko GERBEC, Sonja POŽAR, Andrej PETRIČ in Tone KEBEL. V nadzornem odboru so Samo MEDIC, Nada JEVŠEK in Stanka DOKL, razsodišče pa sestavljajo dr. Ludvik GOLEŽ, Julka KOZINA in Vinko RODIČ.

Na koncu je društvo izbralo delegate za občni zbor občinske zveze za telesno kulturo.

Tako je občni zbor novomeškega Partizana lepo uspel, kljub temu da smo na njem pogrešali nekaj znanih športnih delavcev. Mladina, ki je napolnila telovadnico osnovne šole Katje Rupena, je pokazala precejšnjo voljo do dela, in če bodo finančna sredstva kolikor toliko ugodna, bo novomeški Partizan krenil po novih, lepših poteh.

—al

Seminar za mlade odbornike v Kočevju

V torek je bil v Kočevju seminar za mlade odbornike občinskih skupščin in svetov v Kočevju, Ribnici in Grosupljem. Seminar so organizirali občinski komiteji Zveze mladine vseh treh občin. Razpravljali so o statutih občin in o vlogi in delu občinskega odbornika ter o izobraževanju in kadrovskih problemih v kmetijstvu. Predavali so družbeno-politični delavci teh občin.

Trebnje: jutri posvet o kulturi

Jutri, 6. marca, se bodo v Trebnjem sestali predstavniki kulturnih organizacij, javni kulturni in družbeni delavci in se pomenili o načrtni kulturni dejavnosti v trebanjski občini. Razpravljali bodo na podlagi analize sedanjega prizadevanja na kulturnem področju.

Fantje pozdravljajo žene

Franc Besal, Jože Lipaj in Franc Pavlin, ki so pri vojakih v Djakovici, čestitajo za 8. marec vsem ženam v novomeški občini, hkrati pa pozdravljajo dekleta in domače.

Občni zbor ŠD Novo mesto

Šahisti iz Novega mesta so prejšnji teden pregledali svoje delo v preteklem letu. Ugotovili so, da je bilo društvo aktivno in je v redu delalo. Izvedena so bila vsa tekmovanja v zvezi z raznimi uradnimi prvenstvi. Tudi eden največjih problemov — društveni prostor — je rešen. Društvo je namreč naletelo na veliko razumevanje pri občinski skupščini Novo mesto in je v kletnih prostorih (mala sejna dvorana) dobilo prostor, kjer njegovi člani lahko dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in petkih zvečer, igrajo šah.

Društvo pa ni v celoti izvedlo vseh predvidenih tekmovanj, saj je od OSZTK Novo mesto dobilo le 27 odst. sredstev, predvidenih po posebnem razdelilniku za društvo, oz. le dobril 10 odst. od sredstev, predvidenih po finančnem načrtu društva. Pomanjkanje finančnih sredstev je v zadnji četrtini preteklega leta povzročilo, da je društvo popolnoma prenehalo z udeležbo na tekmovanjih izven Novega mesta.

Na občnem zboru je bilo ugotovljeno, da je treba povečati število registriranih šahistov in vključevati predvsem mladino, ker je prav tu društvo najšibkejše. Na šolah naj najboljši igralci društva igrajo simultanke, društvo pa naj tudi organizacijsko pomaga pri raznih pionirskih tekmovanjih.

Na koncu je občni zbor izvolil nov 7-članski odbor. Ponovno mu predseduje dr. Ludvik Golež, tajnik pa je Marjan Potrč.

Slavko Sitar

Brzopotezna tekmovanja

Pred kratkim je bilo v Ljubljani brzopotezno prvenstvo okraja Ljubljana za posameznike, ki se ga je udeležilo tudi 8 igralcev iz Novega mesta. Zaradi velike udeležbe so bili igralci razvrščeni v 4 skupine po 18 igralcev. Najboljši trije iz vsake skupine so se uvrstili na republiško tekmovanje.

Prvenstvo je pokazalo, da se naši igralci kljub sorazmerno malo tekmovanjem lahko uspešno merijo z ljubljanskimi in gorenjskimi igralci. Igor Penko se je uvrstil v finale, Škerlj in Tisu pa sta le za malenkost zaostala. Tudi ostali igralci so se uvrstili tako, da smo lahko zadovoljni.

Na finalnem prvenstvu Slovenije je Igor Penko med 28 tekmovalci zasedel z 12 točkami 15. do 16. mesto, kar je lep uspeh. Brzopotezni prvak je postal nepričakovano mladinec Žagar iz Maribora, drugi je bil velemojster Parma. Lanski prvak inž. Crepinšek je bil šele sedmi.

Kobe – prvak učiteljišča

Na nedavno končanem šahovskem prvenstvu novomeškega učiteljišča je med dvanajstimi igralci zmagal Vinko Kobe, ki je zbral 10,5 točke. Ostali so se razvrstili: Anton Iljaš 9,5, Branko Krošelj 9, Jože Fifolt 8, Anton Kamin 7,5, Anton Gorenc 6,5, Karel Jaklič 5 itd.

KOŠARKA: po računih

V nedeljo dopoldne je bilo v telovadnici novomeške gimnazije zaključeno gimnazijsko prvenstvo v košarki.

Zanimivo je, da je v finalu igrala ekipa 3.a namesto 2.a. Tekma je bila namreč ponovljena zaradi nepravilnosti pri zapisniški mizi in je ekipa 3.a zmagala 38:36.

Najprej so bile končane borbe za četrto, peto in šesto mesto. Rezultati so bili naslednji: 2.d : 2.b 38:44 (16:22), 2.a — 2.b 48:30 (26:19) in 2. a — 1 d 49:28 (27:6). Ekipa 2.a je bila res najboljša in le nesreči v tekmi s 3.a se imajo zahvaliti, da niso igrali v finalu. Tako so zasedli četrto mesto, peta je 2.b, šesta pa 1.d.

V borbi za prvo mesto so bili rezultati taki: 2.c : dekleta 88:33 (46:12), 3.a : dekleta 54:43 (28:20) in 3.a : 3.c 49:121 (14:60).

Ekipa 3.c je igrala tokrat res odlično, brez težav je premagala vse nasprotnike in edina dosegla stotico v tekmi z drugoplasiranimi. Prvaki gimnazije so igrali v postavi Knoll, Polenšek, Pirc in Blažon. Druga ekipa 3.a, tretja pa so dekleta.

Največ košev so na prvenstvu dosegli: Knoll (122), Splihal I (107), Splihal II (86), Polenšek (85) in Jereb (74).

Prvenstvo je minilo v splošno zadovoljstvo, sestavljene so bile ekipe za srednješolsko prvenstvo, organizacija je potekala brez napak, sodili pa je zelo dobro Šetina.

—al

Novomeški strelci za zlato puščico

23. februarja je bilo v Novem mestu občinsko tekmovanje v streljanju z zračno puško. 24 najboljših strelcev iz posameznih strelskih družin Novega mesta in Mirne peči se je pomerilo med seboj za zlato puščico in prehodni občinski pokal. Najboljši so bili: Peter Klemenc iz IMV, ki je dosegel 477 krogov, Janez Šepic (SGP Pionir) 475 krogov, Božo Kopina (SGP Pionir) 469, Julka Bratuž (SGP Pionir) 464 krogov itd.

Zaradi slabih priprav so bili rezultati slabši. Strelci močno pogrešajo zaprto strelišče, v katerem bi se lahko vadili tudi pozimi, zdaj pa so vezani le na tekmovanja na prostem. Občinski strelski odbor si že prizadeva, da bi v Novem mestu dobil primeren prostor za streljanje. Če mu bo uspelo, bodo postali aktivni tudi mladinci in pionirji. Na Marofu pa že potekajo priprave za gradnjo strelišča za streljanje z malokalibrsko puško.

Še zadnjič: šahovske sence

S svojim zadnjim člankom je Slavko Sitar popolnoma priznal vse tri sence novomeških brzoturnirjev. Zato se mi zdi vsako nadaljnje pisanje o nepravilnostih nepotrebno in je s tem zame polemika zaključena, posebno še, ker so si bralci prav gotovo že ustvarili svoje lastno mnenje.

O zadnjem članku pa samo še tole: pisec je vse do zadnjega članka trdil, da dogovorjenih partij ni, kakor tudi, da ni na turnirjih sporov. Tokrat je zapisal, da so bile to pač izjeme. Se bolj čudna pa je misel, ki se glasi dobesedno takole: »Zakaj se pisec raje ni zamislil ob dejstvu, da pred napovedanim trening brzoturnirjem ni bilo sestanka, ker se ga je udeležilo premalo odbornikov? Ali ni to važnejše, kot pa izjemen izpad?« (S. Sitar, LD, 27. 2. 1964). Še v prejšnjem članku pa je pisec zapisal, da je bila posledica zadnje zamude prav ta sestanek!

Potemtakem le ni vse v redu! Dogovorjene partije, spori in zamude niso tako izjemne in, kot kaže, tudi moje pisanje ni bilo bombastično in tendenciozno, bilo je le reakcija na zgoraj omenjene sence novomeških šahovskih brzoturnirjev.

Jože Splihal.

Opomba uredništva: S tem zaključujemo pisanje okoli senc nad novomeških šahom z željo, da bi ustrezni organi poživili delo organiziranega šahovskega življenja v Novem mestu in na Dolenjskem in k plemeniti igri povabili v kratkem predvsem čimveč mladih ljudi!

UREDNIŠTVO DOLENJSKEGA LISTA

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 15.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 6. MARCA: 8.55 Pionirski tednik. 9.25 Majhen dopoldanski sprehod. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba. 12.15 KN — inž. Gvido Fajdiga: Zasejano in prirodno travinje. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 14.35 Domače pesmi in napevi za popoldne. 15.15 Napotki za turiste. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvoraka. 18.30 Pripoveduje nam... 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Lepe melodije.

SOBOTA, 7. MARCA: 8.05 Vedre melodije za konec tedna. 9.25 »Mladina poje«. 10.15 Nekaj polk in nekaj valčkov. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Mihael Leonardi: Dognojevanje z dušikom v vinogradih. 13.15 Obvestila in zabavna glasba. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v kino. 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Naši pevci pojo lepe melodije.

NEDELJA, 8. MARCA: 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnite, tovariši... 11.50 Deset minut z orkestrom Franck Pourcel. 12.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 14.10 Novosti iz arhiva zabavne glasbe. 15.05 Rapsodije in plesi. 16.00 Humoreska tega tedna — J. Thurber: V noči, ko se je podrla postelja. 17.15. Radijska igra: A. Ingolič — F. Žižek: »Obtožujem«. 18.00 Glasba iz znamenitih oper. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 9. MARCA: 8.55 Za mlade radovedneže. 9.25 Pojeta sopranistka Sonja Hočevar in baritonist Edvard Sršen. 10.55 Glasbena medigra. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — Jože Kregar: Prve setve in saditve v vrtu. 12.25 Popevke, ki jih radi poslušate. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas.

TOREK, 10. MARCA: 8.35 Nekaj domačih. 9.25 Veliki valčki. 10.15 Plesne miniature. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Karel Salobir: Rudnine in vitamini v živinski krmi. 13.30 Gioachino Rossini — Ottorino Respighi: Rossiniana-simfonična suita. 14.35 Zborovske pesmi in priredbe Zorka Prelovca. 15.30 V torek na svidenje. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.10 Češke popevke pojeta Jarmila Vesela in Milan Chladil. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Claudio Monteverdi: Solze ljubimca na grobu.

SREDA, 11. MARCA: 8.55 Pisani svet pravljic in zgodb. 9.25 Iz jugoslovanske produkcije zabavne glasbe. 10.45 Človek in zdravje. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — inž. Marjan Šavelj: Gozdni požari. 13.30 V svetu slovenske in romanske glasbe. 14.35 Od Sofije do Moskve, 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.35 Iz fonoteke Radia Koper. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Suita in capriccio.

ČETRTEK, 12. MARCA: 8.05 Z opernih in koncertnih odrov. 9.25 Srečanje v studiu 14. 10.15 Pihalna godba — American Symphonic band. 11.00 Pozor, nimaš prednosti! 12.15 KN — dr. Ivanka Brglez: Salmoneloze pri živalih v farmski reji. 12.25 Za prijetno razvedrilo. 13.30 Glasbeni sejem. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.15 Zabavna glasba. 16.00 Vsak dan za vas. 17.15 Turistična oddaja. 18.45 Ta teden v skupščinskih odborih. 19.05 Glasbene razglednice. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 6. marca — Danica
Sobota, 7. marca — Tomaž
Nedelja, 8. marca — Bojanka
Ponedeljek, 9. marca — Frančiška
Torek, 10. marca — Viktor
Sreda, 11. marca — Krištof
Četrtek, 12. marca — Gregor

Čestitki

Mariji in **Jožetu Dermastja** iz Slakove 7, Novo mesto, na življenjski poti obilo sreče! Oče, mama in sestrici **Gačnik.**

☆

Dragi mami in atu **Pepci** in **Jožetu Stravs** iz Muhaberja za njuno praznovanje želijo mnogo sreče in zdravja hčerka **Dragica** z možem in vnuček **Alojz.**

ZAHVALE

Ob boleči izgubi naše ljube mame
MARIJE BOHTE
iz Malih Brusnic
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in »Obrtniku« iz Novega mesta ter vsem, ki so jo spremimi na njeni zadnji poti, ji darovali vence in nam izrekli sožalje.

Žalujoči: **hčerke z družinami, brat in sestre.**

*

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta
FRANCA COLARICA
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, se od njega poslovili, mu darovali cvetje in nam izrazili sočustvovanje.

Posebna in iskrena zahvala dr Spilerju za njegovo nesebično pomoč in pozornost med pokojnikovo težko in mučno boleznijo, vsem bližnjim sosedom, zlasti Tinci Ravbar, ki so z nami sočustvovali in nudili pomoč v času pokojnikove bolezni.

Iskrena zahvala občinskim organizacijam SZDL, ZB, Partizanu in gasilskim organizacijam za izkazano pozornost na pokojnikovi zadnji poti ter za darovano cvetje. Lepa hvala tudi tistim, ki so mu ob odprtem grobu izrekli zadnje besede v slovo, in vsem, ki so nam v težkih dneh stali ob strani.

Žena Slava, hči Mira in sin Milan.

*

Ob izgubi nepozabnega moža, očeta
FRANCETA KRŽICA
iz Praproč pri Trebnjem
se zahvaljujem sorodnikom, sosedom, občinski skupščini, OOZB, KOZB, ZK OK in vsem množičnim organizacijam.

Posebna zahvala tovarišu Jožetu Piškurju za ves trud in požrtvovalnost.

Žalujoči: **žena Gabrijela, sin Franci, hčerke Majda, Fani, Joži in Jelka.**

*

Ob izgubi dragega moža in očeta
IVANA HENIGMANA
iz Dolenjskih Toplic
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu lajšali bolečine, predvsem dr. Koscu, dr. Primožičevi in ostalemu zdravniškemu in strežnemu osebju; vsem, ki so mu darovali cvetje in vence, ZB, ZVVI iz Dol. Toplic, Komunalnemu podjetju Novo mesto, godbi iz Straže ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Žalujoča **žena Tončka in sin Zvonko.**

*

Ob izgubi dragega moža in očeta
FRANCA SVASNIKA
iz Starih Žag
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so mu stali ob strani, posebno pa dr. Saviju in ostalemu zdravniškemu osebju kirurgičnega oddelka. Zahvaljujemo pa se tudi vsem sorodnikom in prijateljem, posebno Alojziju Šprajcerju, sosedom, Zvezi borcev Dol. Toplice in Lovski družini iz Straže za darovane vence. **Družina Svašnik.**

*

Podjetju »Novolese« se najlepše zahvaljujemo za pomoč pri napeljavi vodovoda. — **Vaščani iz vasi Hruševec.**

NESREČE

Tovornjak ob steno vseka

20. februarja je vozil po avtomobilski cesti proti Zagrebu Mihovil Kusić tovornjak PU-36-68. V višnjegorskem klancu pri 772 km se mu je pripetila manjša nesreča, ki je povzročila samo gmotno škodo, in sicer v višini 70.000 din; voznik je ob 9.50 pripeljal v klanec, kjer pa je bila zaradi padajočega kamenja iz vseka zaprta ena polovica ceste. Kosić je zadel opozorilno lato, pri čemer pa ga je zaradi neznanjšene hitrosti zaneslo proti steni vseka.

Jarnovič ni imel proste poti

28. februarja sta ob 6.55 trčila na Cesti komandanta Staneta v Novem mestu osebna avtomobila NM-17-72 (voznik Alojz Jarc) in NM-20-85 (voznik Ciril Jarnovič). Jarc je vozil iz Bršlina v Novo mesto in je hotel s Ceste komandanta Staneta zaviti v Ulico talcev. V trenutku, ko je zavijal, ga je Jarnovič prehiteval. Ker je Jarc s svojim voziom zaprt pot Jarnovičevemu avtomobilu, je prišlo do trčenja, pri čemer je nastala škoda za 30.000 din. Telesnih poškodb ni bilo.

Vučković je zadremal za krmilom

27. februarja je ob 4.30 z avtomobilske ceste pri Čatežu ob Savi zdrknil in se prevrnil tovornjak PA-23-37, ki ga je upravljal Radoslav Vučković. Voznik je za krmilom zadremal, ko pa se je zdramil, je bilo že prepozno. Tovornjak je zaneslo najprej na bankino, od tam je zdrsel po nasipu in se prevrnil na streho. Vučković je dobil lažje poškodbe na glavi. Gmotno škodo so cenili na okrog 400.000 dinarjev.

MALI OGLASI

STANOVANJSKA HISA z 1.5 ha zemljišča (z vinogradom ali brez) je naprodaj. Vpraša se lahko samo ob nedeljah pri: Milena Peteline, Dečna Sela 20, p. Artiče pri Brežicah.

ENOSTANOVANJSKO HISO z gospodarskim poslopjem, 1 ha zemlje, proda skupaj ali posamič Jože Redek, Družinska vas 46, p. Bela cerkev.

OHRANJENO tridelno kuhinjsko kredenco prodam. Novo mesto, Šolska 10.

PRODAM primo 165 ccm za 175.000 dinarjev. Naslov v ogl. oddelku. (117-64)

200 SMREKOVIH KOLOV za vinograd proda Matija Muc, Podzemelj 18, p. Gradac.

HISO in nekaj zemlje prodam v Gotni vasi. — Poizve se: Gotna vas 50.

PRODAM kuhinjsko in sobno pohištvo, NSU primo 150 ccm in razne druge stvari zaradi selitve. Ivan Vencelj, Novo mesto, Šmihel 18.

SPALNICO proda Flajšman, Novo mesto, Nad mlini 26.

HISO z vsemi pritiklinami, vrtom in 18 arov njive proda J. Novak, Potok 7, p. Straža.

PRODAM takoj vseljivo hišo z gospodarskim poslopjem, sadni vrt in njivo v Gumberku pri Otočcu. Naslov v upravi lista. (107-65)

KUPIM srednje velik komat za konja. Naslov v upravi lista. (128-64)

DVOSOBNO STANOVANJE v Izoli zamenjam za enako ali manjše v Novem mestu. Zlata Džuroševič, Novo mesto, Glavni trg 8.

HIŠNO POMOČNICO sprejme takoj gostilna Lakner, Kokrica pri Kranju.

GOSPODINJSKO POMOČNICO k štiričlanski družini sprejmem. — Pogoji dobri. Slavka Avbar, Novo mesto. Nad mlini — blok.

GOSPODINJSKO POMOČNICO do 40 let išče zdravnikova družina. Lastna soba, plača dobra. Ponudbe na naslov: dr. Kovačič, Ljubljana, Goce Delčeva 66. Nastop po 1. marcu.

GOSPODINJSKO POMOČNICO išče mlad zakonski par iz Brežic, nudi ugodne pogoje. Pojasnila: Milavec, Brežice, Černelčeva 4.

UPOKOJENKO k 9-letnemu otroku iščem. Dol. Toplice 64.

MOŠKEGA, samskega, vojaščine prostega, sprejmem v službo za vsa sodavičarska dela; hrana in stanovanje v podjetju, plača po dogovoru. Pismene ali osebne ponudbe. — Naslov v upravi lista. (125-64)

SITUIRANA, izobražena fanta želita spoznati čustveni, značajni dekleti z Dolenjskega do 22 let. Ponudbe s fotografijo pod »Ženitev«.

PRILETEN VDOVEC išče žensko — lahko upokojenka — na malo posestvo. Lahko takoj. Naslov v upravi lista. (123-64)

OBLACILA čisti hitro in solidno Kemična čistilnica, Novo mesto, Germova ulica 5.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Bolezni jeter (zlatenico, vnetja) zdravi rogaški »DONAT« vrelec. Posvetujte se z zdravnikom. »Donat« dobite v Novem mestu pri trgovskem obratu »ZADRUŽNIK« — tel. 129 (KGPK).

PREKLIC

Karoline Reparjeve iz Podhoste pri Dolenjskih Toplicah ne sumim za storjeno dejanje po njenem zagovoru. Rozalija Avguštinčič, Podturen 54, p. Dol. Tpplice.

KINO

Crnomelj: 6. in 8. III. ital. film »Aprilska ljubezen«, 9., 10. in 11. III. slovenski film »Srečno, Kekec!«

Dol. Toplice: 7. in 8. III. amer. film »Zlata trobenta«.

Kočevje — Jadran: Od 6. do 8. III. ameriški barvni film »Serifov sin«. 8. III. matineja jugoslovanskega filma »Maček pod čelado«. 9. in 10. III. ruski film »Ivanovo otroštvo«. 11. in 12. III. nemški film »Dezerter«.

Kočevje — Rudnik: 7. in 8. III. francoski film »Usoda«. 11. in 12. III. nemški barvni film »Poslednji akordi«.

Kostanjevica na Krki: 8. III. amer. barvni film »Na muhi«.

Mokronog: 7. in 8. III. argentinski film — matineja »Smem te imenovati«.

Novo mesto — Krka: Od 6. do 9. III amer. barvni film »4 apokaliptični jezdeci« in nemški barvni film »Od Aljaske do Mehike«. 10. III. gostovanje Mestnega gledališča iz Ljubljane. 11. in 12. III. francoski film »Zavozlavanje«.

Osilnica: 8. III. ameriški film »Ljubezen popoldne«.

Predgrad: 8. III. amer. barvni film »Gusar«.

Ribnica na Dol.: 7. in 8. III. amer. film »Norčije v operi«. 14. in 15. III. amer. film v barvah »Gusar«.

Sodražica: 7. in 8. III. ameriški film »Drevo življenja«.

Sevnica: 8. in 9. III. jugoslov. film »Srečno, Kekec!« 11. III. sovjetski film »Stava in dekleta«.

Straža: 7. in 8. III. ruski film »49 dni«.

Trebnje: 7. in 8. III. jugoslov. film »Srečali se bomo nocoj«.

Novo mesto — Krka: od 3. do 5. marca italijanski film »Italijanke in ljubezen«, od 6. do 9. marca ameriški barvni film »Štirje jahači apokalipse«, 11. in 12. marca francoski film »Zavozlavanje«.

Novo mesto — Dom JLA: 2. in 3. marca nemški film »Jazz, ljubezen in pesem«, 4. marca jugoslovanski film »Danje, od 5. do 8. marca ameriški film »Človek, ki je ubil Libertija Valansa«, 10. in 11. marca francoski film »Krava in ujetnik«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD NOVO MESTO

Od 24. II. do 2. III. je bilo rojenih 23 dečkov in 16 deklic.

Poročila sta se: Slavko Klančičar, uslužbenec, in Ana — Marija Darovec, vzgojiteljica, oba iz Gor. Straže.

Umrli so: Arif Ajkić, delavec iz samskega doma v Bršlinu, 20; Ivan Renigman, upokojenec iz Dol. Toplic, 36; Marija Škrinja iz Radakovičev pri Oziju, 59; Jože Šašek, kmet iz Smolenje vasi, 66.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Spiler iz Krškega — Nado, Ljudmila Bizjak iz Odrge — Božidarja, Amalija Peterlin iz Metlike — Eriko, Slavka Komljanec iz Dolenjskih Toplic — Aleksandra, Stanka Rade iz Črnomlja — Mojco, Jožefa Jordan iz Čistega brega — Marjana, Marija Didovič iz Občic — Sonjo, Pepca Tršinar iz Gornje Prekope — Jožeta, Pepca Hočevar iz Stavče vasi — Pepco, Anica Skebe iz Hinj — Anico, Marija Senica iz Drganjih sel — Jožico, Nada Gladek iz Črnomlja — Suzano, Anica Hrovatič iz Gabrijel — Bojana, Marija Marin s Trebelnega — Otokarja, Marija Geltar iz Črnomlja — Polonco, Marija Gorenc z Vinice — Vinka, Ana Koštal iz Mirne peči — dečka, Ana Rozman iz Rdečega kala — dečka, Marica Kukman iz Bršlina — dečka, Jožefa Majer iz Dolnjega Križa — dečka, Ida Podlogar iz Požarč — deklico, Alojzija Pate iz Gornjih Kamenc — dečka, Olga Bonča iz Mokronoga — deklico, Ana Rataj iz Okroga — dečka, Marija Čuk iz Dol — deklico, Marija Blažič iz Tržišča — deklico, Tončka Rukše iz Gabrja — deklico, Rastislava Jelenc iz Domžal — deklico, Cvetka Pavlin iz Gotne vasi — deklico.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: Ivan Ratkaj, posestnik iz Gorice, je padel pod voz in si poškodoval levo nogo; **Ignaca Blatnika,** posestnika iz Pleša, je pes ugriznil v levo nogo; **Alojz Šterk,** delavec z Gmajne, se je s sekiro usekal v desno nogo; **Nikola Andrišević, sin posestnika iz Pravutine,** je padel z voza in si poškodoval levo koleno; **Anton Golob,** posestnik z Zabukovja, je padel z voza in si poškodoval glavo; **Ana Rajer,** posestnica iz Vrhpeči, je padla in si poškodovala levo roko; **Tone Banič,** mizar iz Zajčjega vrha, je padel in si poškodoval glavo; **Jože Fabjančič,** posestnik iz Dolnjega Maharovca, je padel z lestve in si poškodoval glavo in desno roko; **Marija Kralj,** upokojenka iz Sel, je na poledeneli poti padla in si poškodovala desno nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: **Franc Vogrinc,** kovinostrugar iz Slogonskega, je padel s kolesa in si poškodoval desno nogo; **Alojz Pirc,** posestnik iz Malega Podloga, je padel in si poškodoval levo nogo, **Ivan Pušič,** delavec iz Zlebca, se je usekal s sekiro v desno nogo.

OBJAVE — RAZPISI —

Objava o najdenem kolesu

Skupščina občine — odsek za notranje zadeve obvešča, da je bilo 10. febr. najdeno v Trebnjem moško kolo, črne barve, neznane znamke, št. okvirja 1957121. Lastnik naj se zglasi v pisarni odseka za notranje zadeve v Trebnjem.

Razpis delovnih mest

Medobčinski zavod za zdravstveno varstvo v Novem mestu sprejme v delovno razmerje:

1. pravnika ali ekonomsti,
2. višjo medicinsko sestro,
3. statistika,
4. administratorko.

Pogoji: pod točko 1. visoka ali višja izobrazba, pod 2. višja strokovna izobrazba, pod 3. dokončana srednja šola, pod 4. srednja ekonomska ali administrativna šola.

Osebni dohodki po pravilniku zavoda. Nastop službe takoj ali po pc dogovoru.

Pismene ponudbe sprejema upravni odbor Medobčinskega zavoda za zdravstveno varstvo, Novo mesto, Mej vrti 5. Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Razpis delovnih mest

ZALOŽNIŠKO GRAFIČNO PODJETJE
MLADINSKA KNJIGA
LJUBLJANA, TITOVA ŠTEV. 3

razpisuje

za prenovljeno knjigarno in papirnico v Novem mestu, Glavni trg štev. 9

več delovnih mest kvalificiranih prodajalk oziroma prodajalcev,

ki se žele specializirati v knjigotrško-papirniški stroki.

POGOJ: kvalificiran trgovski delavec.
Nastop možen takoj ali po dogovoru.

Interesenti naj pošljejo vloge s podrobnim opisom dosedanjega dela ali se osebno zglase na upravi podjetja v Ljubljani, Titova št. 3 — kadrovski oddelek.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Štipendistov dovolj, kadrov pa vendarle premalo

Minule občinske konference ZMS v ljubljanskem okraju so načele področje izobraževanja, štipendiranja in kadrovanja mladih. Na plenumu okrajnega komiteja ZMS v Ljubljani so 28. februarja ugotovili, da so bila vprašanja pretežno dobro načeta in obširno obravnavana, da pa jih bodo tu in tam teže reševali. Predsednik občinskega komiteja ZMS v Novem mestu VALENTIN HUMAR je o tem povedal naslednje:

— Izobraževanje, kadrovanje in štipendiranje mladincev so glavna vprašanja, ki jih bomo morali še nadalje obravnavati z vso pozornostjo tudi v novomeški občini. Nepravilnosti je dovolj. Štipendije na primer podeljujejo ponekod še vedno slučajno, kakor nanese, se pravi mimo ustreznih programov. To je seveda zelo zgrešeno, ker se tako trošijo sredstva, spet pa je onemogočeno nekaterim, ki bi radi študirali, pa nimajo finančnih pogojev. Naš komite je izdelal posebne vprašalnike ter jih razposlal srednješolcem in študentom. V odgovoru bodo anketiranci (štipendisti in neštipendisti) navedli, ali jim je izobraževanje omogočeno ali ne, ali dobivajo štipendije, koliko porabijo za šolo in koliko za vsakdanje življenje itd.

Strokovni organ pri občinski skupščini pa medtem že izdeluje analizo kadrov v delovnih organizacijah. Analiza bo obdelala med drugim način štipendiranja in stanje kadrov glede na predvideno investiranje v gospodarstvo. Ko bo analiza obdelana, bo možno točneje odgovoriti na marsikatero vprašanje. Tako na primer na vprašanje, kako zavreti selitev kadrov iz novomeške občine, ki je glede na število štipendistov na drugem mestu med občinami ljubljanskega okraja. Število kadrov se vidno znižuje. Razlogov za to je več. Strokovnjaki beže, ker ne dobe primernega stanovanja in dovolj visokega osebnega dohodka. Nemalokrat postavljajo take pogoje tudi štipendisti ob vstopu na delovno mesto. Če se jim želje ne izpolnijo, pravijo, da si bodo svoje mesto poiskali tam, kjer se bodo laže uveljavili.

Seveda so take in podobne zahteve utemeljene ali pa neutemeljene. Če bi bili urejeni odnosi med štipenditorji in štipendisti, bodočimi strokovnjaki, tega ne bi bilo treba. Je pa tudi res, da nekatera podjetja ne znajo ceniti pomena strokovnjaka, zato le-tem odrinejo mesto v administraciji, ne pa tistega mesta, za katerega so se strokovnjaki izobrazili.

— Mimo tega še niso rešena nekatera vprašanja v šolstvu. Usmerjanje v poklice na primer še vedno ni zadovoljivo. Od tega pa je prenekaterikrat odvisno, kakšne strokovnjake dobijo delovne organizacije.

— Še eno vprašanje se mi zdi vredno omeniti, to je, kako doseči, da bodo statuti šol zajeli vlogo mladine. Slej ko prej tega problema ni tam, kjer se je mladinska samouprava dovolj uveljavila.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Jožica Teppey in Ivan Zoran.

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 30 din — Letna naročnina 900 din, polletna 450 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo: 1800 din — Tekoči račun pri podr. NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 7 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA: Časopisno podjetje DELO v Ljubljani.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi, skrbni mož, oče, brat, stari oče in stric

ANTON KOVAČIČ

iz Cegelnice 39 pri Novem mestu

Pogreb pokojnika bo v četrtek, 5. marca, ob 15.30 iz hiše žalosti v Cegelnici pri Novem mestu na pokopališče v Prečno.

Žalujoči: žena MARIJA, sinova TONE in CIRIL z družinama in hčerke JOŽA, ANICA z družinama in MINKA.

Cegelnica pri Novem mestu, Bršlin, Ljubljana, 2. marca 1964.

Ob smrti našega dragega soproga in očeta

FRANCA POJETA-GAŠPERJA

se najtopleje zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih izkazali vsestransko pomoč.

Posebno zahvalo izražamo kolektivu DIP Čabar, direktorju Pavlu Ožboltu, tajniku Vladiju Wolfu, čabarski glasbi in gasilskemu društvu ter Hubertu Miheliču in Rajku Brovetu za poslovilne besede. Zahvaljujemo se zdravniku dr. Josipu Malnarju ter vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na njegovi poslednji poti.

Užaloščena soproga IVKA, sinova ZVONKO in ROBERT s soprogo.